

VIERDE HOOFDSTUK

EXODUS

De Leer van de Naasteliefde

6933. Het is een algemeen gezegde dat eenieder voor zichzelf de naaste is, dat wil zeggen, dat eenieder het eerst voor zichzelf moet zorgen.

De leer van de naasteliefde leert, hoe het hiermee is gesteld: eenieder is voor zichzelf de naaste, niet in de eerste maar in de laatste plaats; in een eerdere plaats zijn de anderen die in het goede zijn; in een nog eerdere plaats is het gezelschap van verscheidenen; in een nog eerdere is het vaderland en in een nog eerdere is de Kerk; en in een nog eerdere is het rijk van de Heer; en boven allen en boven alle dingen is de Heer.

6934. Dit punt dat eenieder voor zichzelf de naaste is en voor zichzelf het eerst moet zorgen, moet als volgt worden verstaan: eenieder moet eerst voor zichzelf zorgen opdat hij de noodzakelijkheden van het leven zal hebben, namelijk: voedsel, kleding, een woning en meer dingen die het burgerlijk leven waarin hij is, als noodzakelijk worden vereist; en dit niet slechts voor zichzelf, maar ook voor de zijnen; ook niet alleen voor de tegenwoordige tijd, maar ook voor de toekomstige; indien eenieder zich niet de noodzakelijkheden voor het leven verwerft, kan hij niet in staat zijn om de naasteliefde jegens de naaste uit te oefenen; hij heeft immers behoefte aan alle dingen.

6935. Het einddoel laat zien op welke wijze eenieder voor zichzelf de naaste moet zijn en voor zichzelf het eerst moet zorgen; indien het einddoel is rijker te worden dan anderen, alleen om de rijkdommen of om de wellust of om de voorrang en om eendere zaken, dan is het einddoel boos; en daarom schaadt hij die uit zo'n einddoel gelooft dat hij voor zichzelf de naaste is, zich tot in het eeuwige; maar indien het einddoel is zich schatten te verwerven ter wille van de noodzakelijkheden van het leven, voor zichzelf en de zijnen, om in staat te zijn het goede te doen volgens de geboden van de leer van de naasteliefde, dan draagt hij zorg voor zich tot in het eeuwige.

Het einddoel zelf maakt de mens, want het einddoel is zijn liefde; eenieder heeft immers datgene tot einddoel wat hij liefheeft.

6936. Hoe het hiermee is gesteld, kan verder vaststaan uit dit eendere: eenieder moet zorgen voor zijn lichaam met voedsel en kleding; dit moet het eerste zijn, dus opdat een gezond gemoed in een gezond lichaam zal zijn; en eenieder moet voor zijn gemoed zorgen met voedsel, namelijk met zulke dingen die van het inzicht en de wijsheid zijn, met als doel dat het gemoed daardoor in staat is om de Heer te dienen; wie dit doet, draagt goed zorg voor zichzelf tot in het eeuwige.

Wie echter voor zijn lichaam zorgt alleen ter wille van het lichaam en ook niet denkt over de gezondheid van het gemoed en wie voor zijn gemoed zorgt niet met zulke dingen die van het inzicht en van de wijsheid zijn, maar met zulke zaken die daar tegenin druisen, die draagt slecht zorg voor zichzelf tot in het eeuwige.

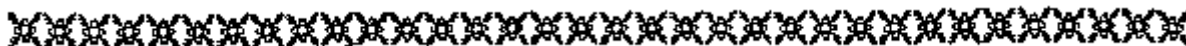
Hieruit blijkt hoe eenieder voor zichzelf de naaste moet zijn, namelijk niet in de eerste plaats, maar in de laatste; het einddoel immers moet niet zijn ter wille van zich, maar ter wille van de anderen; en waar het einddoel is, daar is het eerste.

6937. Het is hiermee eveneens zo gesteld met iemand die een huis bouwt: eerst legt hij het fundament, maar het fundament moet er ten behoeve van zijn huis zijn en het huis voor de

bewoning; dus moet eenieder eerst voor zichzelf zorgen, maar niet ter wille van zich, maar om in staat te zijn de naaste te dienen, dus het vaderland, de Kerk en boven alle dingen de Heer.

Wie gelooft dat hij voor zichzelf de naaste is in de eerste plaats, is gelijk aan degene die het fundament als het einddoel beschouwt, niet het huis en de bewoning ervan, terwijl toch de bewoning het eerste en het laatste einddoel zelf is en het huis met het fundament slechts het middel tot het einddoel is.

6938. Zoals het gesteld is met de bezittingen of rijkdommen, zo is het eveneens gesteld met de eerbewijzen in de wereld, eenieder kan ook voor zulke dingen zorg dragen, echter niet ter wille van zich, maar ter wille van de naaste; wie het doet ter wille van zich, zorgt slecht voor zich; wie het echter doet ter wille van de naaste, zorgt goed voor zich; want wie de einddoelen naar zich toekeert, keert zich naar de hel; wie echter de einddoelen van zich af keert tot de naaste, keert zich naar de hemel toe.

EXODUS 4:1-31

1. En Mozes antwoordde en hij sprak: En zie, zij zullen mij niet geloven en mijn stem niet horen, omdat zij zullen zeggen: Jehovah is niet voor u gezien.
2. En Jehovah sprak tot hem: Wat is dat in uw hand; en hij sprak: Een stok.
3. En Hij sprak: Werp die ter aarde; en hij wierp die ter aarde; en werd tot een slang; en Mozes vluchtte ervoor.
4. En Jehovah sprak tot Mozes: Zend uw hand en grijp haar staart; en hij zond zijn hand en hij greep haar aan en zij werd tot een stok in zijn palm.
5. Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah, de God van hun vaders, de God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob.
6. En Jehovah sprak nog tot hem: Breng nu uw hand in uw boezem; en hij bracht zijn hand in zijn boezem en hij bracht ze uit, en ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw.
7. En Hij sprak: Breng uw hand wederom tot uw boezem; en hij bracht zijn hand in zijn boezem en hij bracht ze uit, en ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees.
8. En het zal zijn, indien zij u niet geloven en niet horen de stem van het eerdere teken en zij zullen de stem van het latere teken geloven.
9. En het zal zijn, indien zij ook niet beide tekenen geloven en niet uw stem horen en gij zult nemen van de wateren van de rivier en uitgieten op het dorre en zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen uit de rivier en zij zullen zijn tot bloed op het dorre.
10. En Mozes sprak tot Jehovah: In mij Heer, niet een man van woorden ik, ook van gisteren, ook van eergisteren, ook van nu dat Gij spreekt, tot uw knecht, omdat zwaar van mond en zwaar van tong ik.
11. En Jehovah sprak tot hem: Wie stelt de mens de mond of wie heeft gesteld stom of doof of ziende of blind, is het niet Ik, Jehovah.
12. En nu, ga voort, en Ik, Ik zal zijn met uw mond en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult.
13. En hij sprak: In mij, Heer, zend, ik bid u, door een hand moge Gij zenden.

14. *En de toorn van Jehovah ontstak tot Mozes; en Hij sprak: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet; Ik weet dat hij door te spreken zal spreken; en ook zie, hij gaat uit u tegemoet en hij zal u zien en hij zal zich verblijden in zijn hart.*
15. *En gij zult tot hem spreken en de woorden in zijn mond leggen; en Ik, Ik zal zijn met uw mond en met zijn mond en Ik zal ulieden leren de dingen die gij doen zult.*
16. *En hij zal spreken voor u tot het volk en het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond en gij zult hem zijn tot God.*
17. *En neem deze stok in uw hand, waarmee gij de tekenen doen zult.*
18. *En Mozes ging en keerde weder tot Jethro, zijn schoonvader; en hij sprak tot hem: Ik zal gaan, ik bid u; en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn en ik zal zien of zij nog leven; en Jethro sprak tot Mozes: Ga heen in vrede.*
19. *En Jehovah sprak tot Mozes in Midian: Ga heen, keer weder in Egypte, omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten.*
20. *En Mozes nam zijn echtgenote en zijn zonen en hij deed hen rijden op de ezel en hij keerde weder in het land van Egypte; en Mozes nam de stok Gods in zijn hand.*
21. *En Jehovah sprak tot Mozes: Terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte, zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand en gij zult die doen voor farao; en Ik, Ik zal zijn hart verstokken en hij zal het volk niet zenden.*
22. *En gij zult tot farao zeggen: Aldus sprak Jehovah: Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël.*
23. *En Ik zeg tot u: Zend Mijn zoon heen en hij diene Mij; en weigert gij hem heen te zenden, zie, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte.*
24. *En het geschiedde in de weg, in de herberg en Jehovah kwam hem tegen en zocht hem te doden.*
25. *En Zippora nam een rotsteen en besneed de voorhuid van haar zoon en deed raken zijn voeten en zij sprak: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt.*
26. *En Hij liet van hem af; toen sprak zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen.*
27. *En Jehovah sprak tot Aharon: Ga Mozes tegemoet in de woestijn; en hij ging en ontmoette hem in de berg Gods en hij kuste hem.*
28. *En Mozes gaf Aharon te kennen al de woorden van Jehovah waarmee Hij hem gezonden had en al de tekenen die Hij hem geboden had.*
29. *En Mozes ging en Aharon en zij vergaderden al de ouderen van de zonen Israëls.*
30. *En Aharon sprak al de woorden die Jehovah tot Mozes sprak; en hij deed de tekenen voor de ogen van het volk.*
31. *En het volk geloofde en zij hoorden dat Jehovah had bezocht de zonen Israëls en dat Hij hun verdrukking had gezien; en zij neigden zich en zij bogen zich neder.*

INHOUD

6939. Het vervolg in dit hoofdstuk in de innerlijke zin over de bevrijding van degenen die van de geestelijke Kerk zijn; eerst wordt de staat van hen beschreven, namelijk indien zij geen hoop en geloof hadden, het valse en de boosheden en eveneens de profane dingen, hen omlaag zouden trekken, dit zijn de dingen die met de drie tekenen worden aangeduid.

6940. Daarna wordt gehandeld over de Goddelijke Wet, dat aan het goede ervan het ware was toegevoegd en dat zo het goede de macht had om te bevrijden en om hoop en geloof in te boezemen; Mozes beeldt de Goddelijke Wet uit ten aanzien van het goede en Aharon ten aanzien van het ware.

6941. Tenslotte wordt gehandeld over dat volk, dat het slechts de geestelijke Kerk uitbeeldde, omdat daar die Kerk niet kon worden ingesteld; de oorzaak ervan was dat het volk in de uiterlijke en uitwendige dingen was zonder de innerlijke; dit wordt aangeduid met de besnijdenis van de zoon van Zippora en door het bloed waarmee zijn voeten geverfd waren.

DE INNERLIJKE ZIN

6942. vers 1-4.

En Mozes antwoordde en hij sprak: En zie, zij zullen mij niet geloven en mijn stem niet horen, omdat zij zullen zeggen: Jehovah is niet voor u gezien.

En Jehovah sprak tot hem: Wat is dat in uw hand; en hij sprak: Een stok.

En Hij sprak: Werp die ter aarde; en hij wierp die ter aarde; en werd tot een slang; en Mozes vluchtte ervoor.

En Jehovah sprak tot Mozes: Zend uw hand en grijp haar staart; en hij zond zijn hand en hij greep haar aan en zij werd tot een stok in zijn palm.

En Mozes antwoordde en hij sprak, betekent de gedachte uit de Goddelijke Wet; en zie, zij zullen mij niet geloven en mijn stem niet horen, betekent dat degenen die van de geestelijke Kerk zijn, geen geloof zouden hebben en dus niet zouden opnemen; omdat zij zullen zeggen: Jehovah is niet voor u gezien, betekent het Goddelijke van de Heer in Zijn Menselijke; en Jehovah sprak tot hem, betekent het vooruitzien hoedanig zij zouden zijn indien zij niet het geloof hadden; wat is dat in uw hand; en hij sprak: Een stok, betekent de macht van het Goddelijk Menselijke van de Heer; en Hij sprak: Werp die ter aarde, betekent de invloeiing van de macht van het Goddelijk Natuurlijke van de Heer in het zinlijke; en hij werd tot een slang, betekent vandaar de zinlijke en lichamelijke mens gescheiden van de innerlijke; en Mozes vluchtte ervoor, betekent het afgrijzen voor het afgescheiden zinlijke; en Jehovah sprak tot Mozes, betekent de voorzienigheid uit het Goddelijke; zend uw hand en grijp haar staart, betekent de macht om te verheffen uit het laatste van het zinlijke; en hij zond zijn hand en hij greep haar aan, betekent de verheffing naar de innerlijke dingen toe; en zij werd tot een stok in zijn palm, betekent dat toen de macht uit het Goddelijke was vergemeenschap.

6943. En Mozes antwoordde en hij sprak; dat dit de gedachte uit de Goddelijke Wet betekent, staat vast uit de betekenis van antwoorden en zeggen, namelijk de gedachte; dingen immers die in de historische zin van de letter worden uitgedrukt door uiterlijke dingen, betekenen in de innerlijke zin innerlijke dingen; want de geestelijke dingen die van de hemel zijn, kunnen zich nooit anders aan de mensen vertonen; want de mens vat de naakte geestelijke dingen niet, noch kunnen die met de woorden van de menselijke spraak worden uitgedrukt; daarom zijn de geestelijke door overeenstemmende natuurlijke dingen beschreven en zo aan de mens gegeven; zo is dus het Woord de mens in de natuurlijke wereld van dienst; en verder ook de mens in de geestelijke wereld; vandaar de vergemeenschapping van de hemel met de mens en de verbinding; en uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, nr. 6752.

Daaruit blijkt dat met ‘Mozes antwoordde en hij sprak’ de gedachte uit de Goddelijke Wet wordt aangeduid.

De gedachte uit de Goddelijke Wet is het denken vanuit het Ware uit het Goddelijke, hier daarover dat de zonen Israëls niet zullen geloven, indien zij niet tekenen en wonderen zien.

6944. En zie, zij zullen mij niet geloven, noch mijn stem horen; dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, niet het geloof zouden hebben, dus niet zouden opnemen, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, over wie deze dingen worden gezegd, dus zij die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6426, 6637; uit de betekenis van niet geloven, namelijk niet het geloof hebben; en uit de betekenis van de stem niet horen, namelijk niet opnemen, nrs. 5471, 5475.

6945. Omdat zij zullen zeggen: Jehovah is niet voor u gezien, dat dit het Goddelijke betekent dat in het Menselijke van de Heer is, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk doorvatten, waarover eerder, hier de doorvatting van degenen die van de geestelijke Kerk zijn; uit de betekenis van Jehovah gezien, namelijk de verschijning van het Goddelijke van de Heer in Zijn Menselijke; dat gezien worden verschijnen is, is duidelijk; en dat Jehovah de Heer is ten aanzien van het Goddelijke Zelf en ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, waarover de nrs. 1736, 2004, 2005, 2018, 2025, 2156, 2329, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6303, 6281, 6905; dat Jehovah gezien, de verschijning is van het Goddelijke van de Heer in Zijn Menselijke, blijkt ook hieruit dat Zijn Goddelijke niet aan enig mens kan verschijnen, zelfs niet aan een engel, dan alleen door het Goddelijk Menselijke; en het Goddelijk Menselijke niet dan alleen door het Goddelijk Ware dat van Hem voortgaat.

Hier wordt in de innerlijke zin gehandeld over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn en dat dezen bevrijd werden door de Komst van de Heer in de wereld, nrs. 2661, 2716, 3969, 6854, 6914; en dat zij in het bijzonder werden gezaligd door het Goddelijk Menselijke van de Heer, nrs. 2716, 2833, 2834.

Hiermee, dat zij die van die Kerk zijn, niet het geloof zouden hebben, noch zouden opnemen wat de Goddelijke Wet, die door Mozes wordt uitgebeeld, dat wil zeggen, wat het Woord zegt, indien zij niet tekenen zagen, is het als volgt gesteld: zij die van de geestelijke Kerk zijn, hebben niet de doorvatting van het ware vanuit het goede, zoals de hemelen, maar zij erkennen als waar al het leerstellige van hun Kerk dat zij bij zich hebben bevestigd, daarom zijn zij betrekkelijk in het duister, nrs. 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3833, 6427, 6500, 6865; wat ook duidelijk hieruit blijkt dat zij in het geheel niet vatten hoe het Menselijke van de Heer Goddelijk kan zijn, noch dat de Goddelijke Liefde in het Menselijke dit kan doen; zij houden immers hun gedachten op een menselijke zodanig als het bij ieder ander mens is en ook treden zij daarvan niet van terug wanneer zij over de Heer denken; daarin zijn zij gevangen; ook kan hieruit vaststaan dat zij evenmin vatten hoe de mens na de dood kan leven en dan zinnen hebben, zoals: het gezicht, het gehoor, de tast en de reuk en daar in menselijke vorm zijn; dat de mens zodanig is wanneer hij zijn lichaam en de zinnen en leden van dit natuurlijke lichaam heeft afgeworpen, schijnt het hun onverenigbaar te zijn met de waarheid; zo verward zijn zij in de zinlijke dingen en vandaar in de wetenschappen en de begoochelingen; daarom zouden zij, indien zij niet geloofden dat het lichaam opnieuw verbonden zou worden met de ziel, in het geheel niet geloven aan enige wederopstanding. Hieruit blijkt duidelijk genoeg in welke duisternis zij zijn ten aanzien van de hemelse dingen; vandaar komt het, dat hun nooit enig geloof kan worden ingeplant, indien zij niet door de Heer met sterke kracht worden afgehouden van valsheden; en omdat zo'n kracht er niet was vóór de Komst van de Heer, maar na Zijn Komst, toen Hij het Menselijke in Zich Goddelijk had gemaakt, konden zij daarom niet eerder onttrokken worden aan de lagere aarde, waar zij door valsheden werden bestookt, en daarna verheven worden in de hemel, dan na de wederopstanding van de Heer, nr. 6914.

Vandaar nu komt het dat er wordt gezegd dat zij niet zullen geloven en dus evenmin opnemen wat de Goddelijke Wet, dat wil zeggen, wat het Goddelijk Ware zegt, indien zij niet zien dat het zo is; dus indien zij niet de tekenen zien, waarover in wat hierna volgt.

6946. En Jehovah sprak tot hem; dat dit het vooruitzien betekent, hoedanig zij zouden zijn indien zij niet het geloof hadden, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of de Heer, namelijk het vooruitzien, nr. 5361; dat het het vooruitzien is met betrekking tot hoedanig zij zouden zijn indien zij niet het geloof hadden, blijkt uit de drie tekenen, waarover hierna, die tekenen beelden immers in de innerlijke zin hun staat uit indien zij niet zouden geloven.

6947. Wat is dat in uw hand; en hij sprak: Een stok; dat dit de macht van het Goddelijk Menselijke van de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, namelijk de macht, nrs. 878, 3387, 4931-4937, 5327, 5328, 5544; en uit de betekenis van de stok, namelijk eveneens de macht, nrs. 4013, 4876, 4936; dat het de macht is van het Goddelijk Menselijke van de Heer, komt omdat door Mozes de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van de Goddelijke Wet of het Woord, dus het Goddelijk Ware voortgaande van het Goddelijk Menselijke van de Heer, nr. 6752; de macht die met de hand wordt aangeduid, is de voortgaande macht van het Goddelijk Redelijke van de Heer; maar de macht die met de stok wordt aangeduid, is de macht die voortgaat van het Goddelijk Natuurlijke van de Heer, dit komt omdat de stok zoals een voet het lichaam steunt, en met de voet wordt het natuurlijke aangeduid, nrs. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938-4952; dat de hand opheffen de macht in het geestelijke is en de voet opheffen de macht in het natuurlijke is, zie de nrs. 5327, 5328; en omdat dit zo is, volgens de verheffingen van de dingen in de innerlijke zin, werd er nu eens tot Mozes, wanneer hij wonderen zou doen, gezegd dat hij de hand zou opheffen en dan weer dat hij de stok zou opheffen.

6948. En Hij sprak: Werp die ter aarde; dat dit de invloeiing van de macht betekent van het Goddelijk Natuurlijke van de Heer in het zinlijke, staat vast uit de betekenis van de stok, namelijk de macht in het natuurlijke en wanneer het van de Heer wordt gezegd, de macht voortgaand van Zijn Goddelijk Natuurlijke, waarover nr. 6947; uit de betekenis van werpen of uitzenden, namelijk het voortgaande, dus de invloeiing en uit de betekenis van de aarde, namelijk het uiterlijke en uitwendige van de mens, nrs. 82, 913, 1411, 1733, hier dus zijn zinlijke en lichamelijke die de uiterste dingen zijn, omdat de stok tot een slang werd en met de slang de zinlijke en lichamelijke mens wordt aangeduid.

Onder de Goddelijke Macht van de Heer wordt hier verstaan het Goddelijk Ware, voortgaand van de Heer, want in het Goddelijk Ware is macht en wel dermate dat het de macht zelf is, nrs. 3091, 4931, 6344, 6423; het Goddelijk Ware, voortgaand van de Heer, vloeit in elk mens in, door diens innerlijke dingen heen in de uiterlijke, tot het uitwendig zinlijke en in het lichamelijke en het wekt overal overeenstemmende dingen op in hun orde: in het zinlijke een zodanige overeenstemming als in de wereld en op de aarde verschijnen; maar omdat de dingen die in de wereld en op de aarde anders verschijnen dan zij zijn, zijn zij daarom vol van begoochelingen; en daarom kan het zinlijke wanneer het alleen in die boosheden is, niet anders dan tegen de goede en de ware dingen van het geloof denken, omdat het vanuit begoochelingen denkt en kan het niet anders dan, wanneer het Goddelijk Ware invloeit, dit in het valse verdraaien.

Dat de mens die niet verheven is uit het zinlijke, maar daarin is en daaruit denkt, uit begoochelingen denkt, kan door voorbeelden worden toegelicht, zoals de begoochelingen ten aanzien van het leven van de mens, dat dit van het lichaam is, terwijl het toch van de geest in het lichaam is; ten aanzien van het gezicht, dat het van het oog is, ten aanzien van het gehoor, dat het van het oor is, ten aanzien van de spraak, dat die van de tong en van de mond is, terwijl het toch de geest is die ziet, hoort en spreekt, door die organen van het lichaam; de begoochelingen ten aanzien van het leven, dat het leven permanent is, terwijl het toch invloeit; de begoochelingen ten aanzien van de ziel, dat zij niet in de menselijke vorm kan

zijn en in de menselijke zinnen en aandoeningen; de begoochelingen in de idee van de plaats van de hemel en de hel, dat eerstgenoemde boven de mens en laatstgenoemde beneden hem is, terwijl zij toch in hem zijn; de begoochelingen dat voorwerpen in de innerlijke dingen invloeden, terwijl toch het uiterlijke niet invloeit in het innerlijke, maar het innerlijke in het uiterlijke en uitwendige; de begoochelingen ten aanzien van het leven na de dood, dat dit er niet kan zijn tenzij het er tegelijk is met het lichaam; en dan nog de begoochelingen in de natuurlijke dingen, waardoor de zo vele met elkaar botsende veronderstellingen komen van zovelen.

Wie kan niet zien, dat begoochelingen en de valsheden daaruit in plaats van de ware dingen heersen, alleen al uit de strijd die lang heeft bestaan over de bloedsomloop, waarover, hoewel deze door zovele bewijsstukken van de ondervinding was gesteund, toch lange tijd twijfel bleef aanhouden; en eveneens uit de strijd over de zon, dat die dagelijks rondom de aarde werd gevoerd en niet alleen de zon maar ook de maan, alle planeten en de gehele sterrenhemel, iedere dag éénmaal en eveneens uit de strijd die nog voortduurt ten aanzien van de ziel met betrekking tot haar verbinding met het lichaam en over haar zetel daar; wanneer er al zinsbegoochelingen in zulke dingen heersen, die evenwel zo als zij zijn uitkomen door zo vele verschijnselen en uitwerkingen, hoe dan niet in zulke dingen die van de hemel zijn, die, omdat die geestelijk zijn, niet uitkomen dan alleen door overeenstemmingen.

Hieruit kan nu vaststaan, hoedanig het zinlijke van de mens is in zich beschouwd en aan zichzelf overgelaten, namelijk dat het in begoochelingen is en vandaar in valsheden, en dus tegen de waarheden en de goedheden van het geloof.

Daardoor komt het dat de mens, wanneer hij in het zinlijke is en in het schijnsel daarvan, in dichte duisternis is ten aanzien van de dingen die van de geestelijke wereld zijn, dat wil zeggen, ten aanzien van de dingen die in het licht uit het Goddelijke zijn; en dat het zinlijk schijnsel in louter donkerheid wordt verdraaid, wanneer het licht uit de hemel daarin valt; de oorzaak ervan is dat waarheden, die van het Goddelijk Licht zijn, niet tezamen kunnen zijn met de begoochelingen en de valsheden daaruit, maar die uitblussen en zo donkerheid veroorzaken.

6949. En hij werd tot een slang; dat dit de zinlijke en lichamelijke mens betekent, gescheiden van de innerlijke, staat vast uit de betekenis van de slang, namelijk de mens die redeneert vanuit zinlijke dingen, nrs. 195-197, 6398, 6399, dus het zinlijke van de mens; en omdat met de slang het zinlijke wordt aangeduid, wordt ook het lichamelijke aangeduid, want het zinlijke heeft zijn hoedanigheid uit de zinnen van het lichaam; en omdat het zinlijke in zich beschouwd zodanig is als in nr. 6948 is beschreven, betekent de slang, die het zinlijke is, ook al het boze in het algemeen, nrs. 251, 254, 257.

Dat hier onder de slang de zinlijke en lichamelijke mens wordt verstaan, gescheiden van de innerlijke mens of de redelijke, blijkt hieruit, dat Mozes daarvoor vluchtte, waarmee het afgrijzen daarvoor wordt aangeduid; en eveneens hieruit, dat met dit teken de staat wordt beschreven van hen die van de geestelijke Kerk zijn, indien zij niet het geloof zouden hebben; dan immers zou het innerlijke bij hen gesloten worden; ook zou niet meer van het licht van de hemel invloeden dan voldoende zou zijn om uit het afgescheiden zinlijke te denken en vandaar te spreken.

Uit het afgescheiden zinlijke, denken al diegenen die de valsheden tegen het ware en de boosheden tegen het goede verdedigen, in één woord allen die in het boze van het leven zijn en vandaar in geen geloof, want degene die boos leeft, gelooft niets.

Zij die zodanig zijn, beschikken meer dan anderen over de gave van redeneren en eveneens over overreden, vooral de eenvoudigen; de oorzaak hiervan is dat zij vanuit de begoochelingen van de zinnen en de schijnbaarheden van de wereld spreken; zij weten ook de ware dingen door begoochelingen uit te blussen of er een sluier overheen te werpen; vandaar

ook wordt met de slangen de sluwheid en de geslepenheid aangeduid, wanneer echter het zinlijke verbonden is met het innerlijke of naar behoren aan het redelijke is ondergeordend, dan wordt met de slang de voorzichtigheid en de behoedzaamheid aangeduid, nrs. 197, 4211, 6398.

6950. En Mozes vluchtte ervoor; dat dit het afgrijzen voor het afgescheiden zinlijke betekent, staat vast uit de betekenis van vluchten, namelijk het afgrijzen, want wie voor iets een afgrijzen heeft, die ontvlucht het; en uit de betekenis van de slang die het is waarvoor hij vluchtte, namelijk het afgescheiden zinlijke, nr. 6949.

6951. En Jehovah sprak tot Mozes; dat dit de voorzienigheid uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah, te weten het vooruitzien, nr. 6946; en omdat dit het vooruitzien is, is het eveneens de voorzienigheid, want zij zijn verbonden; de Heer immers voorziet immers in de dingen die Hij vooruitziet; Hij ziet het boze vooruit en Hij voorziet in het goede; hier wordt daarom met Jehovah sprak, de voorzienigheid aangeduid, omdat nu de slang in een stok wordt veranderd, dat wil zeggen: het boze in het goede; en uit de uitbeelding van Mozes, dus de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; zo wordt dus van de voorzienigheid uit het Goddelijke gesproken met betrekking tot de Heer ten aanzien van het Menselijke toen Hij in de wereld was.

6952. Zend uw hand en grijp haar staart, dat dit de macht betekent om te verheffen uit het laatste van het zinlijke, staat vast uit de betekenis van de hand, namelijk de macht, nr. 6947; en uit de betekenis van de staart van de slang, namelijk het laatste van het zinlijke; dat de slang het zinlijke is, zie nr. 6949; dus is haar staart het laatste of het laagste daar; de verheffing wordt aangeduid met zenden en grijpen, want wie de hand zendt en iets grijpt dat op de aarde kruipt, die verheft dat.

Omdat met de slang het afgescheiden zinlijke wordt aangeduid en vandaar het redeneren vanuit begoochelingen van de zinnen ten aanzien van de waarheden van het geloof, wordt met de staart van de slang het valse zelf aangeduid, want dit is het laatste of het laagste en wie in het valse, dus in het laatste of laagste is, die ziet alleen naar omlaag en naar buiten, dat wil zeggen, in de wereld en tot de aarde, maar niet omhoog of naar binnen, dat wil zeggen, in de hemel en tot de Heer.

Dat met de staart van de slang zulke dingen worden aangeduid, staat vast bij Johannes: *‘De sprinkhanen hadden staarten de schorpioenen gelijk en er waren engels in hun staarten en hun mogendheid was om de mensen schade aan te doen’*, (Openbaring 9:10); de staarten de schorpioenen gelijk en de engels in de staarten zijn de bedreven redeneringen uit de valsheden waarmee zij overreden en zo schaden en daarom wordt er gezegd dat hun mogendheid is om de mensen schade aan te doen.

Bij dezelfde: *‘De staarten van de paarden waren aan de slangen gelijk, hebbende hoofden en door die doen zij schade aan’*, (Openbaring 9:19); evenzo hier de staarten aan de slangen gelijk, voor de redeneringen vanuit valsheden, waardoor zij schade berokkenen en te meer omdat er wordt gezegd dat zodanig de staarten van de paarden waren en dat zij hoofden hadden; met de paarden immers wordt het verstandelijke aangeduid en eveneens met het hoofd; vandaar worden met de staarten daar de meer bedreven redeneringen vanuit begoochelingen en de valsheden daaruit tegen het ware aangeduid, welke redeneringen de laagste zijn, want hoe bedrevener de redeneringen tegen de ware dingen zijn, des te lager zijn zij.

Bij dezelfde: *‘De staart van de draak trok het derde deel van de sterren van de hemel en wierp die op de aarde’*, (Openbaring 12:4).

De staart van de draak eender voor de redeneringen vanuit valsheden; de sterren van de hemel voor de erkenningen van het goede en het ware; die op de aarde werpen, voor vernietigen; dat de draak de slang is die door redeneringen vanuit valsheden verleidt en die de moeder van de levenden of Eva in het paradijs heeft verleid uit de boom der wetenschap, dat wil zeggen, door de wetenschappen die uit het zinlijke zijn en dus begoochelingen zijn; dit blijkt ook duidelijk bij Johannes: *'Geworpen is de grote draak, de oude slang, die genoemd wordt duivel en satan, die het ganse aardrijk verleidt'*, (Openbaring 12:9).

Dat de staart in het algemeen het afgescheiden zinlijke is, dat niet omhoog, maar naar omlaag ziet, dus niet tot de hemel maar tot de aarde en dus het valse, staat vast bij Jesaja: *'Jehovah zal afhouden uit Israël het hoofd en de staart, de tak en de bieze, de oude en de geëerde is het hoofd, de profeet echter, de leraar der leugen, is de staart'*, (Jesaja 9:13,14); daar staat de staart klaarlijkend voor het valse, dat in het Woord de leugen wordt genoemd.

Bij dezelfde: *'Er zal voor Egypte geen werk zijn dat maakt het hoofd en de staart, de tak en de bieze'*, (Jesaja 19:15); de bieze voor het laagste.

Bij Mozes: *'Aldus zal Jehovah u geven tot een hoofd en niet tot een staart en u zult uitsluitend omhoog gaan en niet omlaag, wanneer gij zult gehoorzaamd hebben de geboden van uw God'*, (Deuteronomium 28:13); de staart voor het laagste dat naar omlaag of naar buiten ziet, in de wereld en tot de aarde, maar niet naar de hemel en tot de Heer; de innerlijke dingen immers van de mens worden met de zinlijke verheven door de Heer, wanneer de mens in het goede van het geloof en van de naastenliefde is; indien hij echter in het boze en het valse is, dan zien zijn innerlijke dingen samen met de zinlijke dingen naar omlaag, dus alleen tot de wereld; vandaar legt hij de menselijke natuur af en trekt de natuur van het wilde dier aan, want wilde dieren zien omlaag of alleen tot de dingen die op aarde zijn; hij die omlaag ziet, wil het boze en denkt het valse; degene echter die door de Heer omhoog wordt geheven, wil het goede en denkt het ware; de verheffing door de Heer vindt daadwerkelijk plaats en vandaar de verwijdering uit het boze en valse; de engelen doorvatten dit met de zin zelf; het is zoals het streven van de zwaartekracht tot het middelpunt; het middelpunt is waar de Heer in Zijn Zon is, daar worden de hoofden van de engelen naartoe opgeheven, maar daarvan weg de voeten van de helsen; dus zien eerstgenoemden omhoog en de laatstgenoemden omlaag, nrs. 3641, 3643.

Bij dezelfde: *'De vreemdeling die in het midden van u is, zal boven u omhoog opklimmen meer en meer, gij echter zult omlaag afdalen meer en meer; hij zal tot hoofd zijn, gij echter zult tot staart zijn'*, (Deuteronomium 28:43,44).

Bij Jesaja: *'Zeg tot hem: Wacht u, wees gerust; vrees niet en uw hart worde niet week, vanwege de twee staarten van die rokende vuurbranden, vanwege de ontsteking van Rezin en van Syrië, en van de zoon van Remalia'*, (Jesaja 7:4); Rezin, de koning van Syrië, voor de erkenningen van het boze; dat Syrië de erkenningen van het goede is, zie de nrs. 1232, 1234, 3680, dus in de tegengestelde zin de erkenningen van het boze; de zoon van Remalia, de koning van Samaria, voor de erkenningen van het valse; deze beide zijn de staarten, omdat zij de laagste dingen zijn; rokende vuurbranden staat voor de ontsteking.

6953. En hij zond zijn hand; en hij greep haar aan; dat dit de verheffing naar de innerlijke dingen toe betekenen, staat vast uit de betekenis van de hand zenden en aangrijpen, wanneer dit wordt gezegd van de zaken die beneden liggen, namelijk verheven worden naar de hogere dingen, of wat hetzelfde is, naar de innerlijke dingen toe, zoals eerder in nr. 6952; en uit de betekenis van de hand, namelijk de innerlijke macht, nr. 6952; en uit de betekenis van de slang, die dat is wat hij aangreep, namelijk het zinlijke en het redeneren daaruit, waarover nr. 6949; dat wanneer het zinlijke naar de innerlijke dingen toe wordt verheven, de macht uit het Goddelijke wordt vergemeenschap, zal men zien in wat nu volgt.

6954. En zij werd tot een stok in zijn palm; dat dit betekent, dat toen de macht uit het Goddelijke was vergemeenschap, staat vast uit de betekenis van de slang die tot stok werd, namelijk het zinlijke, nr. 6949; uit de betekenis van de stok, namelijk de macht in het natuurlijke; en uit de betekenis van de palm, namelijk de innerlijke macht, beide machten uit het Goddelijke, nr. 6952.

Het is hiermee als volgt gesteld: de mens ziet uit zichzelf alleen omlaag, dat wil zeggen, in de wereld en tot de aarde, omdat hij uit zich in het boze en valse is en wanneer hij daarheen ziet, dan heerst het zinlijke en de innerlijke dingen doen daartegen niets, omdat zij de kracht van de stroom volgen en toegeven; maar de mens schouwt niet uit zich, maar van de Heer naar omhoog, dat wil zeggen, tot de hemel en tot de Heer; dit vindt plaats door verheffing; dan wordt, wanneer de innerlijke dingen worden verheven, ook het zinlijke verheven, maar het schijnsel van dit zinlijke wordt dan verduisterd; het licht van de hemel immers heerst; wanneer dit plaatsvindt, vloeit het goede en het ware van de Heer in en wordt eveneens opgenomen; dit wordt verstaan onder de overgedragen macht uit het Goddelijke; maar op die wijze verheven worden kunnen geen anderen dan zij die in het goede van het geloof en van de naastenliefde hebben geleefd.

Dat er verheffingen naar de innerlijke dingen toe zijn, is te weten gegeven uit levende ondervinding, want zij zijn duizendmalen waargenomen.

6955. vers 5-7.

Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah, de God van hun vaders, de God van Abraham, de God van Izaak en de God van Jakob.

En Jehovah sprak nog tot hem: Breng nu uw hand in uw boezem; en hij bracht zijn hand in zijn boezem en hij bracht ze uit, en ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw.

En Hij sprak: Breng uw hand wederom tot uw boezem; en hij bracht zijn hand in zijn boezem en hij bracht ze uit, en ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees.

Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah, betekent opdat zij geloof hebben ten aanzien van het Goddelijk Menselijke van de Heer; de God van hun vaders, betekent dat dit het Goddelijke was van de Oude Kerk; de God van Abraham, de God van Izaak en de God van Jakob, betekent de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke; en Jehovah sprak nog tot hem, betekent het vooruitzien hoedanig degenen zouden zijn die van de geestelijke Kerk zijn, indien zij niet het geloof hadden; breng uw hand in uw boezem, betekent de toe-eigening van het ware; en hij bracht zijn hand in zijn boezem, betekent de daadwerkelijkheid; en hij bracht ze uit, betekent wat daaruit was; en ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw, betekent de ontwijding van het ware; en Hij sprak, betekent de voorzienigheid hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn, indien zij het geloof hadden; breng uw hand wederom tot uw boezem, betekent de toe-eigening van het ware; en hij bracht zijn hand wederom in zijn boezem, betekent de daadwerkelijkheid; en hij bracht ze uit zijn boezem uit, betekent wat daaruit was; en ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees, betekent dat er toen het goede was.

6956. Deswege opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah; dat dit betekent opdat zij geloof hebben betreffende het Goddelijk Menselijke van de Heer, staat vast uit de betekenis van geloven, namelijk geloof hebben, niet het geloof dat Jehovah of de Heer met ogen gezien is, maar het geloof in de geestelijke zin in de Heer; en uit de betekenis van Jehovah gezien, namelijk de verschijning van de Heer in Zijn Goddelijk Menselijke, nr. 6945; dus wordt met opdat zij geloven dat voor u is gezien Jehovah, aangeduid opdat zij geloof hebben ten aanzien van het Goddelijk Menselijke van de Heer.

6957. De God van hun vaderen; dat dit betekent dat dit het Goddelijke was van de Oude Kerk, staat vast uit de betekenis van de God der vaderen, namelijk het Goddelijke van de Oude Kerk, nrs. 6876, 6884; dat dit de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke was, zie men ook daar.

6958. De God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob; dat dit betekent de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke, staat vast uit wat in nr. 6847 is getoond, waar eendere woorden staan.

6959. En Jehovah sprak nog tot hem; dat dit het vooruitzien betekent hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn indien zij geen geloof hadden, staat vast uit de betekenis van Jehovah sprak, namelijk het vooruitzien, nr. 6946; omdat het degenen betreft die van de geestelijke Kerk zijn en hoedanig dezen zouden zijn wanneer zij niet het geloof hadden, komt omdat in wat volgt gehandeld wordt over degenen die van de geestelijke Kerk zijn en die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, hoedanig zij verder zouden zijn indien zij niet het geloof hadden, namelijk dat zij het ware zouden ontwijden; want het eerste wonder, dat de stok een slang werd, betekent hun staat, namelijk dat zij geheel en al zinlijk en lichamenlijk zouden worden; dit wonder, dat de hand melaats werd, betekent de ontwijding, want deze volgt daarop, indien die Kerk volhardt in haar ongeloof.

Zij die van de geestelijke Kerk zijn, hebben in hun jonge jaren en daarna in hun jongelingsjaren, geloof in de leerstellingen van hun Kerk, maar dan hebben zij dat geloof vanuit de ouders en de leraren, maar niet uit zich; daarom ontwijden zij, indien zij daarna van het geloof terugtreden, het ware slechts licht en die ontwijding kan door Goddelijke middelen verwijderd worden en zo de mens van de schuld ervan bevrijd worden.

Maar indien de mens, als hij geloof heeft in de leer van de Kerk en in het Woord, uit zich, dat wil zeggen, door bevestigingen bij zich en dan daarna terugtreedt en bij zichzelf ontkent wat hij tevoren had geloofd, vooral indien hij leeft tegen het ware dat hij bij zich had bevestigd en dit uitlegt ten gunste van zichzelf, of het geheel verwerpt, dan ontwijdt hij het ware; de oorzaak hiervan is, dat hij het ware en het valse van binnen in zich vermengt en verbindt, zulke mensen worden, omdat zij nauwelijks enige overblijfselen van het ware en het goede hebben, tenslotte in het andere leven zoals geraamten en hebben zo weinig leven over als dat van de beenderen ten opzicht van het organische leven van het vlees; zwaarder evenwel is het lot van degenen die het goede ontwijden dan van hen die het ware ontwijden.

Zij die van de geestelijke Kerk van de Heer zijn, kunnen het ware ontwijden, maar niet zozeer het goede.

Omdat melaatsheid de ontwijding van het ware betekent en daarover in wat volgt wordt gehandeld, moet eerst worden gehandeld gezien over de ontwijding waarover eerder is gesproken; namelijk dat degenen die binnen de Kerk zijn, het heilige kunnen ontwijden, maar niet degenen die erbuiten zijn, nrs. 2051, 3399.

Dat het heilige niet kan worden ontwijd dan alleen door hen die dit tevoren hebben erkend, nrs. 1008, 1010, 1059, 3898, 3398, 4289.

Dat ontwijding ook is de ware en de goede dingen erkennen en geloven en toch niet daarnaar leven, nr. 4601.

Dat de mens zoveel als mogelijk is van de ontwijding wordt afgehouden, nrs. 301-303, 1327, 1328, 3398, 3402.

Dat het lot van degenen die ontwijden het allerergste is in het andere leven, nr. 6348.

6960. Breng uw hand in uw boezem; dat dit de toe-eigening van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, namelijk de macht, nr. 6947; en uit de betekenis van de boezem, te weten de liefde; de dingen immers die van de borst zijn, stemmen met de liefde overeen,

want daarin is het hart, dat overeenstemt met de hemelse liefde en de long die overeenstemt met de geestelijke liefde, nrs. 3635, 3883-3896, 4112, 4113, 4133; en omdat de boezem vandaar met de liefde overeenstemt, wordt daarmee eveneens het eigene aangeduid, want datgene is het eigene van de mens wat van zijn liefde is; daarom wordt hier met de hand in de boezem brengen, de toe-eigening aangeduid; dat het de toe-eigening van het ware is, blijkt uit wat volgt en verder hieruit dat in het ware de geestelijke macht bestaat, nr. 6948.

Dat de boezem datgene zelf is wat van de mens is, dus het eigene en vandaar de toe-eigening en de verbinding door de liefde, staat uit deze plaatsen vast; bij Micha: *‘Vertrouwt de genoot niet, stelt geen vertrouwen in de leider, bewaar de deuren van uw mond voor de aan uw boezem liggende’*, (Micha 7:5); de aan de boezem liggende, voor hem die met hem door de liefde is verbonden; vandaar wordt eveneens de echtgenote de echtgenote van de boezem van de echtgenoot genoemd, (Deuteronomium 28:54; 2 Samuël 12:8); en wordt de echtgenoot genoemd de echtgenoot van de boezem van de echtgenote, (Deuteronomium 28:56); en dit omdat de een van de ander is.

Bij David: *‘Mijn gebed zal terugvallen op mijn boezem’*, (Psalm 35:13), voor tot hemzelf terugvallen.

Bij dezelfde: *‘Gedenk, Heer, aan de smaad van Uw knechten; dat ik in mijn boezem zal dragen alle grote volken’*, (Psalm 89:51), voor bij zichzelf, als eigen.

Bij Jesaja: *‘Zoals een herder weidt hij zijn kudde, in Zijn arm verzamelt Hij de lammeren en in Zijn boezem draagt Hij ze’*, (Jesaja 40:11).

Bij Lukas: *‘Geeft, en u zal gegeven worden, een goede, neergedrukte, geschudde en overlopende maat zal gegeven worden in uw boezem’*, (Lukas 6:38); in de boezem geven voor aan henzelf als eigen.

Bij dezelfde: *‘Daarna geschiedde het dat Lazarus stierf en door de engelen gedragen werd in de boezem van Abraham’*, (Lukas 16:22); gedragen worden in de boezem van Abraham, voor tot de Heer, Die onder Abraham wordt verstaan, vanwege de verbinding door de liefde.

Bij Johannes: *‘Een van de discipelen was aanliggende aan de boezem van Jezus, die Jezus liefhad; deze, gevallen aan de borst van Jezus, zie tot Hem: Heer, wie is het?’*, (Johannes 13:23,25); aanliggen aan de boezem, klaarblijkend voor liefgehad en door de liefde verbonden worden.

Bij dezelfde: *‘Niemand heeft ooit God gezien, de Enigverwekte Zoon, Die in de boezem van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard’*, (Johannes 1:18); in de boezem van de Vader, voor één zijn.

De boezem staat voor datgene zelf wat van de mens is, maar voor de toe-eigening niet door de liefde, in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *‘Ik zal vergelden, Ik zal vergelden op hun boezem uw ongerechtigheden en de ongerechtigheden van uw vadersen tegelijk; Ik zal toemeten de prijs van hun werk op hun boezem’*, (Jesaja 65:6,7).

Bij Jeremia: *‘Jehovah is doende barmhartigheid aan duizenden en vergeldende de ongerechtigheid van de vadersen in de boezem van hun zonen na hen’*, (Jeremia 32:18).

Bij David: *‘Vergeld onze naburen zeventvoudig in hun boezem hun smaad waarmee zij U, Heer, gesmaad hebben’*, (Psalm 79:12); vergelden in hun boezem, voor in henzelf.

6961. En hij bracht zijn hand in zijn boezem; dat dit de daadwerkelijkheid betekent, namelijk van de toe-eigening van het ware, staat vast uit wat eerder hierover is gezegd.

6962. En hij bracht ze uit; dat dit betekent wat daaruit was, staat vast uit de betekenis van de hand uit de boezem uitbrengen en zien, namelijk bemerken hoedanig zij is, dus wat daaruit was.

6963. En ziet, zijn hand was melaats, zoals sneeuw; dat dit de ontwijding van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de hand, namelijk de macht, nr. 6947 en omdat dit het ware is, daar de geestelijke macht bestaat in het ware, nrs. 6948, 6960; en uit de betekenis van de melaatsheid, namelijk de ontwijding, in het bijzonder de ontwijding van het ware, waarover hierna.

In het historische Woord wordt veel gehandeld over melaatsheid: over de verschillende verschijningen ervan, in de huid, over de daaruit te beoordelen hoedanigheid ervan, over de melaatse, dat hij òf moest worden opgesloten, òf uit de gemeenschap verwijderd, òf moest worden bevrijd; en over de melaatsheid in de kleding, in de vaten en in de huizen zelf. Dat zoveel over melaatsheid wordt gehandeld, is niet om de melaatsheid als ziekte, maar omdat die de ontwijding van het ware betekende, dus om de geestelijke zin; en omdat de Joden en de Israëlieten meer dan de anderen het ware hebben kunnen ontwijden; indien zij immers de innerlijke dingen van het Woord hadden gekend en de ware dingen zelf die de rituelen van de Kerk bij hen uitbeeldden en daarin geloof hadden gehad en toch hadden geleefd volgens hun gemoedsaard, namelijk in de liefde van zich en van de wereld, in haat- en wraakgevoelens onder elkaar en in wreedheid tegen de natiën, dan zouden zij noodzakelijkerwijs de ware dingen waaraan zij eenmaal geloof hadden geschonken, hebben moeten ontwijden; want de waarheden geloven en daartegen leven, is die ontwijden; waarom zij ook zoveel als mogelijk was van de erkentissen van het innerlijk ware werden afgehouden, nrs. 3398, 3489, en wel dermate dat zij zelfs niet eens wisten dat zij na de dood zouden leven, noch geloofden dat de Messias zou komen om de zielen tot in het eeuwige te zaligen, maar om die natie boven allen in het heelal te verheffen; en omdat die natie zodanig was en eveneens heden ten dage zodanig is, worden zij daarom nog van het geloof afgehouden, ook al leven zij temidden van het christendom.

Vandaar nu komt het, dat melaatsheid ten aanzien van de hoedanigheid ervan zo uitvoerig beschreven is.

Dat melaatsheid de ontwijding van het ware is, blijkt uit de verordeningen ten aanzien van melaatsheid bij Mozes, (Levieten 13:1); in die beschrijving is in de innerlijke zin in het geheel de hoedanigheid van de ontwijding van het ware vermeld, zoals hoedanig die is wanneer ze recent is en hoedanig indien zij oud is; hoedanig zij innerlijk in de mens is en hoedanig zij ook uiterlijk is, hoedanig indien zij genezen kan worden, hoedanig indien dit niet kan, welke dan de middelen zijn en meer dingen; al deze dingen kunnen nooit aan iemand bekend worden dan alleen door de innerlijke zin van het Woord.

Maar omdat het profane dingen zijn die met melaatsheid worden beschreven, is het niet geoorloofd de zaken die daarover beschreven zijn, afzonderlijk te ontvouwen.

De hemel huivert ook bij het noemen alleen al van het profane; het is slechts geoorloofd het volgende daaruit aan te voeren: *‘Indien de melaatsheid door uit te botten zal zijn uitgebod in de huid en de melaatsheid de algehele huid van de plaag van zijn hoofd tot zijn hiel zal hebben bedekt, onder de gehele aanblik van de ogen van de priester en de priester zal hebben gezien, dat, ziet, de melaatsheid zijn gehele vlees zal hebben bedekt, dan zal hij de plaag rein verklaren; zij is gans in wit verkeerd, hij is rein. Ten welke dage echter in hem levend vlees zal zijn verschenen, zal hij onrein zijn’*, (Leviticus 13:12-14).

Indien men niet vanuit de innerlijke zin zou weten hoe het hiermee gesteld was, dat degene die geheel en al melaats is van hoofd tot hiel, zou dit als een paradox verschijnen; maar onder de melaatse van hoofd tot hiel, wordt diegene verstaan die de innerlijke ware dingen kent, maar ze niet erkent of niet daarin gelooft; deze mens is niet innerlijk in de ontwijding, maar uiterlijk en deze ontwijding wordt verwijderd; daarom is hij rein; indien hij echter de ware dingen van het geloof weet en daarin gelooft en toch daartegen leeft, dan is hij innerlijk in de ontwijding en eveneens degene die had geloofd en daarna ontkent; en daarom wordt er gezegd: Ten welke dage echter in hem levend vlees zal zijn verschijnen, zal hij onrein zijn;

onder het levend vlees wordt de erkenning en het geloof verstaan; zie wat in nr. 6959 is aangevoerd.

6964. En Hij sprak; dat dit de voorzienigheid betekent hoedanig zij die van de geestelijke Kerk zijn, zouden zijn indien zij het geloof hadden, staat vast uit de betekenis van Jehovah sprak, namelijk de voorzienigheid, nr. 6951; dat het is hoedanig zij zouden zijn indien zij het geloof hadden, blijkt uit wat volgt; want daarmee dat de hand was teruggekeerd zoals zijn vlees, wordt aangeduid dat zij dan het geestelijk goede zouden hebben; daaraan is tegengesteld dat de hand door het brengen in de boezem melaats werd, waarmee wordt aangeduid dat zij die van de geestelijke Kerk waren, in de ontwijding van het ware zouden zijn, indien zij niet het geloof hadden, nrs. 6959, 6963.

6965. Breng uw hand wederom tot uw boezem; dat dit de toe-eigening van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de hand in de boezem brengen, namelijk de toe-eigening van het ware, nr. 6960.

6966. En hij bracht zijn hand wederom in zijn boezem; dat dit de daadwerkelijkheid betekent, zie nr. 6961.

6967. En hij bracht ze uit zijn boezem uit; dat dit betekent wat daaruit was, zie ook nr. 6962.

6968. En ziet, zij was teruggekeerd zoals zijn vlees; dat dit betekent dat het toen het goede van het ware was, staat vast uit de betekenis van het vlees, namelijk het wilsdeel van het eigene van de mens, dat is levend gemaakt door het Eigene van het Goddelijk Menselijke van de Heer of het hemels Eigene, nr. 3813; en omdat dit met het vlees wordt aangeduid, is het het goede van de liefde tot de Heer en jegens de naaste dat wordt aangeduid; maar bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, is het het goede van het ware, want het goede bij hen is vanuit het ware en volgens het ware van de leer van hun Kerk; dit ware wordt, wanneer het van het leven wordt, het goede genoemd.

6969. vers 8,9.

En het zal zijn, indien zij u niet geloven en niet horen de stem van het eerdere teken en zij zullen de stem van het latere teken geloven.

En het zal zijn, indien zij ook niet beide tekenen geloven en niet uw stem horen en gij zult nemen van de wateren van de rivier en uitgieten op het dorre en zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen uit de rivier en zij zullen zijn tot bloed op het dorre.

En het zal zijn, indien zij u niet geloven, betekent indien zij niet geloof hebben; en niet horen de stem van het eerdere teken, betekent dat zij indien zij de aankondiging vanuit het Woord niet gehoorzamen, in plaats van een geestelijk en redelijk mens, niet-geestelijk en niet-redelijke mensen zullen worden; en zij zullen de stem van het latere teken geloven, betekent dat zij geloof zouden hebben in de vooraankondiging uit het Woord dat zij ontwijders van het ware zouden worden; en het zal zijn, indien zij ook niet die beide tekenen geloven, betekent dat indien zij in het geheel geen geloof hadden, zulke dingen zouden gebeuren; en niet uw stem horen, betekent indien zij ook niet iets van gehoorzaamheid betonen; gij zult nemen van de wateren van de rivier, betekent de valse wetenschappen; en uitgieten op het dorre, betekent het binnenlaten in het natuurlijke; en zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen, betekent de omkering van de staat; en zij zullen zijn tot bloed op het dorre, betekent de vervalsing van al het ware en vandaar de beroving ervan in het natuurlijke.

6970. En het zal zijn, indien zij u niet geloven; dat dit betekent indien zij niet geloof hebben, zoals in nr. 6956; hier betekent geloof hebben niet het geloof uit de tekenen dat zij bevrijd moesten worden uit Egypte, want dit is een geloof met betrekking tot wereldse dingen, maar het geloof dat zij, indien zij niet in de ware dingen blijven, louter zinlijk en lichamenlijk zouden worden en tenslotte het ware zouden ontwijden; deze dingen immers zijn het, die de beide tekenen inhouden; de innerlijke zin handelt niet over wereldse zaken, zoals de uiterlijke historische zin, maar over geestelijke dingen; het geloof in wereldse zaken verschilt geheel en al van het geloof in geestelijke dingen, zoals bijvoorbeeld: geloven dat men zal doen zoals men spreekt; dat een mens waar of niet waar is; dat men zo moet doen en niet anders om een zaak te laten welslagen; dat gezegde of geschreven dingen geloofwaardig zijn of het niet zijn en nog talloze eendere dingen; zulke dingen zijn van het geloof in de wereldse zaken, zoals eveneens hier dat de zonen Israëls moesten worden bevrijd van de slavernij in Egypte. Maar geloven dat de hemel is, dat de hel is, dat men na de dood zal leven, de goeden in gelukzaligheid tot in het eeuwige, de bozen in rampzaligheid; dat het leven eenieder bijblijft; dat het geloof en de naastenliefde het geestelijk leven maken en dat dit het leven is dat de engelen in de hemel hebben; dat de Heer alle mogendheid heeft in de hemelen en op aarde, zoals Hijzelf zegt bij, (Mattheüs 28:18); dat wij uit Hem leven; dat het Woord de leer van de hemelse en Goddelijke waarheden is en eendere dingen; zulke dingen zijn van het geloof in geestelijke dingen en worden hier met geloven aangeduid.

6971. En niet horen de stem van het eerdere teken, dat dit betekent dat zij, indien zij de aankondiging uit het Woord niet gehoorzamen, in plaats van een geestelijk en redelijk mens, niet-geestelijke en niet-redelijke mensen zouden worden, staat vast uit de betekenis van horen, namelijk gehoorzamen, nrs. 2542, 3860, 5017; uit de betekenis van de stem, namelijk het aangekondigde uit het Woord, waarover hierna; en uit de betekenis van het eerdere teken, namelijk, dat zij in plaats van een geestelijk en redelijk mens, niet-geestelijke en niet-redelijke mensen zouden worden; dat dit zo is, blijkt uit de betekenis van de slang die ontstond uit de stok die door Mozes op de aarde werd geworpen, dat hier het eerdere teken is, namelijk de zinlijke en lichamenlijke mens, nr. 6949, dus niet-geestelijk en niet-redelijk; want een mens die zinlijk en lichamenlijk is, is niet redelijk en dus ook niet geestelijk; hij denkt immers valsheden en wil boos doen, wie dit doet, is niet redelijk, te minder geestelijk; de erkenning immers en het geloof van het ware en het leven van het goede, is het eigenlijke geestelijke zelf in het redelijke, want zij zijn uit het Goddelijke; maar de erkenning en het geloof van het valse en het leven van het boze, is het tegendeel. Dat de louter zinlijke en lichamenlijke mensen zodanig zijn zie de nrs. 6844, 6845, 6948, 6949.

Louter zinlijke en lichamenlijke mensen worden degenen die eerst de dingen hebben aanvaard die van de geestelijke wereld zijn en daarna die zaken hebben verworpen en zich hebben doordrenkt met de beginselen van het valse tegen het ware en ten aanzien van het leven zich alleen hebben gekeerd naar de wereldse, de lichamenlijke en de aardse dingen en vandaar hebben geloofd dat het leven verkwikkelijk moet worden gemaakt met elke wellust; zij zeggen dan: ‘Wat heeft de mens méér wanneer hij leeft; wanneer wij sterven, dan sterven wij; dat er een leven na de dood is, wie is daar vandaan gekomen en heeft ervan verteld; wij weten niet wat er leven zal wanneer het leven uit de mens heengaat.’

Indien iemand hun door redelijke dingen in enige gedachte ten aanzien van het eeuwige leven brengt, dan denken zij dat het met hen niet erger zal gaan dan met de anderen en gelijk daarop verglijden zij opnieuw tot de vorige staat van hun leven.

Bij zulke mensen wordt de doorgang voor het licht van de hemel en voor de invloeiing ervan gesloten en wordt het licht van de hemel in hun natuurlijk gemoed zoals donkerheid, maar het

licht van de wereld daar wordt glans, nr. 6907; en de glans wordt des te schitterender naarmate het licht van de hemel meer in duisternis wordt gehuld.

Vandaar komt het, dat zulke mensen niet anders zien dan dat de boosheden van hun leven goed zijn en vandaar dat de valsheden waar zijn.

Vandaar nu komt het, dat de mens zinlijk en lichamenlijk wordt.

In één woord: wanneer de toegang voor de invloeiing van het licht van de hemel eenmaal geopend is geweest en daarna gesloten wordt, dan wordt de mens aangedreven om omlaag te zien en niet omhoog te schouwen; en dit vanwege de Goddelijke orde, opdat de ware dingen die hij eenmaal heeft erkend en die in zijn innerlijke mens blijven, niet met valsheden besmet en zo ontwijfd worden.

Hetzelfde is het gesteld met de natiën die van hun godsdienstige terugtreden; maar het lot van deze is beter dan het lot van hen die binnen de Kerk zijn, want zij hebben niet de ware dingen uit het Woord, vandaar niet de echte waarheden, maar ware dingen die met vele begoochelingen vermengd zijn en die ware dingen kunnen niet op die wijze ontwijfd worden. Wat de betekenis van de stem betreft, namelijk dat die het aangekondigde uit het Woord is, moet men weten dat meermalen stem wordt gezegd en eveneens wordt toegevoegd aan zaken die niet van de stem zijn, zoals hier, namelijk dat die wordt toegevoegd aan het teken: *'Indien zij niet de stem van het eerdere teken horen, zullen zij de stem van het latere teken horen'* en eveneens elders, zoals bij Nahum: *'De stem der zweep en de stem van het gedruis des rads'*, (Nahum 3:2); en bij David: *'De stromen hebben hun stem verheven, meer dan de stemmen der vele grootse wateren'*, (Psalm 93:3,4).

Dat de stem de aankondiging betekent en in de goede zin de aankondiging uit het Woord, welke stem de stem van Jehovah wordt genoemd, staat vast bij David: *'De stem van Jehovah in de macht; de stem van Jehovah in de heerlijkheid; de stem van Jehovah verbrekende de ceders; de stem van Jehovah afhoudende de vlammen des vuurs; de stem van Jehovah doet de woestijn beven; de stem van Jehovah doet de hinden baren en ontbloot de wouden'*, (Psalm 29:3-5,7-9); en elders bij dezelfde: *'Hem die rijdt op de hemel van de hemel der oudheid; ziet, Hij zal geven in Zijn stem, de stem der sterkte'*, (Psalm 68:34); hier staat de stem voor het Goddelijk Ware, dus voor het Woord en voor de aankondiging daaruit; wat verder de stem aanduidt, zie nr. 219 en dat van stem wordt gesproken met betrekking tot het ware, nr. 3563.

6972. En zij zullen de stem van het latere teken geloven; dat dit betekent dat zij geloof zouden hebben in de vooraankondiging uit het Woord, dat zij ontwijders van het ware zouden worden, staat vast uit de betekenis van geloven, namelijk geloof hebben, waarover nr. 6970; uit de betekenis van de stem, namelijk het aangekondigde, nr. 6971; dus eveneens de vooraankondiging; en uit de betekenis van melaatsheid, dat hier het latere teken is, namelijk de ontwijding van het ware, nr. 6963; wat de ontwijding is, zie nr. 6959 en in de daar aangehaalde plaatsen.

6973. En het zal zijn, indien zij ook niet die beide tekenen geloven; dat dit betekent dat indien zij in het geheel geen geloof hadden, zulke dingen zouden gebeuren, staat vast uit de betekenis van geloven, namelijk geloof hebben, dus in de geestelijke zin, nr. 6970; en uit de betekenis van de beide tekenen, namelijk dat zij zinlijk en lichamenlijk en daarna ontwijders van het ware zouden worden, welke dingen worden aangeduid met de slang die ontstond door het neerwerpen van de stok van Mozes op de aarde, nr. 6971; en met de hand die, toen die in de boezem werd gebracht, melaats was geworden, nr. 6963; dus wordt met die beide tekenen niet geloven, aangeduid: in het geheel geen geloof hebben dat zulke dingen zouden gebeuren.

6974. En niet uw stem horen; dat dit betekent indien zij ook niet iets van gehoorzaamheid betonen, staat vast uit de betekenis van horen, namelijk de gehoorzaamheid, nrs. 2542, 3869, 5017; uit de betekenis van de stem, namelijk het aangekondigde en de vooraankondiging, nrs. 6971, 6972; en uit de uitbeelding van Mozes, van wie zij de stem zouden horen, te weten de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet, dat wil zeggen, ten aanzien van het Goddelijk Ware, dus ten aanzien van het Woord, want daar is het Goddelijk Ware.

Daaruit blijkt, dat met indien zij uw stem niet horen, wordt aangeduid: indien zij ook niet iets van gehoorzaamheid betonen.

Hier en eerder in de verzen 1 tot en met 8 wordt gezegd: indien zij niet geloven en indien zij niet horen, en toch schijnt het ene en het andere hetzelfde te zijn, want wie niet gelooft, die hoort ook niet; maar zij zijn onderscheiden, want geloven, waarmee het geloof wordt aangeduid, wordt gezegd van het ware dat van het geloof is en heeft dus betrekking op het verstandelijke; horen echter, waarmee gehoorzamen wordt aangeduid, wordt van het goede gezegd, dat van de naastenliefde is en heeft dus betrekking op het wilsdeel; in het Woord immers, vooral in het profetische, wordt daar waar het ware met de woorden ervan wordt uitgedrukt, ook het goede met de zijne uitgedrukt, ter wille van het hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen van het Woord, namelijk het huwelijk van het goede en het ware; zie de nrs. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 4138, 6343.

6975. Gij zult nemen van de wateren van de rivier; dat dit de valse wetenschappen betekent, staat vast uit de betekenis van de wateren van de rivier, namelijk van Egypte of de Nijl, dus de valse wetenschappen; dat de wateren de waarheden zijn, zie de nrs. 2702, 3424, 4976 en in de tegengestelde zin de valsheden, nr. 790; en dat de rivier van Egypte het valse wetenschappelijke is, nr. 6693.

6976. En uitgieten op het dorre; dat dit het binnenlaten in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van uitgieten, namelijk binnenlaten; en uit de betekenis van het dorre, namelijk het natuurlijke; een dorre plaats wordt het droge genoemd en eveneens wordt het land zo genoemd en met het land van Egypte wordt het natuurlijk gemoed aangeduid dat in het valse is, dus het natuurlijke, nrs. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301 en te meer met het dorre.

6977. En zij zullen zijn, de wateren die gij hebt genomen; dat dit de omkering van de staat betekent, staat vast uit wat terstond hierop volgt, want er wordt gezegd dat zij tot bloed zullen zijn op het dorre, waarmee de vervalsing van al het ware en de beroving ervan in het natuurlijke wordt aangeduid; wanneer dit gebeurt, dan wordt de staat geheel en al omgekeerd; vandaar komt het, dat van die woorden, omdat zij de omkering van de staat in zich sluiten, ook wordt gezegd dat die dit betekenen.

Het is ook een totale omkering van de staat in het natuurlijke, wanneer niets anders dan valsheden dit in beslag nemen; dit vindt zelden plaats bij de mens zolang hij in de wereld leeft, maar in het andere leven vindt dit met allen plaats die in de hel worden geworpen. Dat het zelden gebeurt met de mens terwijl hij in de wereld leeft, komt omdat hij dan voortdurend in een staat wordt gehouden dat hij hervormd kan worden, als hij slechts vanuit zijn vrije aflat van boosheden; maar na de dood volgt zijn leven hem en blijft hij in de staat die hij zich verworven heeft door zijn gehele levensloop in de wereld; dan kan degene die in het boze is, niet langer hervormd worden; en opdat hij geen vergemeenschapping zal hebben met een of ander hemels gezelschap, wordt hem al het ware en goede afgenomen, waarom hij dan ook in het boze en het valse blijft en dit valse en boze zal daar aangroeien volgens het vermogen dat hij zich in de wereld heeft verworven door dat op te nemen; niettemin wordt het hem niet toegestaan over de verworven grenzen verder te gaan; het is deze omkering van de staat die hier wordt verstaan, die zodanig is dat hij niet langer kan worden verbeterd ten

aanzien van zijn innerlijke dingen, maar alleen ten aanzien van de uiterlijke, namelijk door de vrees vanwege de straffen; en wanneer hij deze straffen vaak genoeg heeft ervaren, laat hij tenslotte af, niet uit het vrije, maar uit het gedwongene, terwijl toch de begeerte aanblijft om het boze te doen en die begeerte wordt, zoals gezegd, in toom gehouden door de vrees, wat het uiterlijke middel is ter verbetering en het afdwingt.
Dit is de staat van de bozen in het andere leven.

6978. En zij zullen zijn tot bloed op het dorre; dat dit de vervalsing van al het ware betekent en vandaar de beroving ervan in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het bloed, namelijk het heilig Ware, voortgaande van de Heer en in de tegengestelde zin het vervalste en ontwijde Ware, waarover nr. 4735; hoe het hiermee is gesteld, is reeds in het voorgaande gezegd; en uit de betekenis van het dorre, namelijk het natuurlijke, waarover nr. 6976. Dat het bloed de vervalsing van het ware en de ontwijding ervan betekent, staat vooral vast bij Nahum: *'Wee de stad der bloeden, gans vol leugen, roof; ook treedt de buit niet terug; de stem der zweep en de stem van het gedruis des rads en het hinnikende paard en de springende wagen; de ruiter die doet opklimmen en de glans des zwaards en de bliksem der spies en de veelheid der doorboorden en de hoop des lijks, ook geen einde des lichaams; zij struikelen over hun lichaam. Vanwege de veelheid der hoerereien der hoer, goed van gunst, der meesteres der toverijen, die natiën verkoopt met haar hoerereien en families met haar toverijen'*, (Nahum 3:1-4); dat met de stad der bloeden de leer van het valse wordt aangeduid, dus met het bloed het vervalste en ontwijde ware, blijkt uit alle woorden van de beschrijving ervan in de innerlijke zin, niet alleen die in deze verzen zijn aangevoerd, maar ook in de volgende, want in het gehele hoofdstuk wordt de beschrijving ervan voortgezet; de stad immers is de leer; gans vol leugen en roof is het valse en het boze vanuit het valse; de stem der zweep en de stem van het gedruis des rads, is de verdediging van het valse uit de begoochelingen; het hinnikende paard en de springende wagen is uit een verdraaid verstandelijke en een eender leerstellige; de ruiter die doet opklimmen, de glans des zwaards, de bliksem der spies, is de strijd tegen het ware; de veelheid der doorboorden wil zeggen, dat daaruit talloze valsheden zijn en zij die in de valsheden zijn; de hoop des lijks, ook geen einde des lichaams, wil zeggen dat daaruit talloze boosheden zijn en zij die in de boosheden zijn; de hoerereien der hoer zijn de vervalsingen zelf, de toverijen eender.

6979. vers 10-12.

En Mozes sprak tot Jehovah: In mij Heer, niet een man van woorden ik, ook van gisteren, ook van eergisteren, ook van nu dat Gij spreekt, tot uw knecht, omdat zwaar van mond en zwaar van tong ik.

En Jehovah sprak tot hem: Wie stelt de mens de mond of wie heeft gesteld stom of doof of ziende of blind, is het niet Ik, Jehovah.

En nu, ga voort, en Ik, Ik zal zijn met uw mond en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult.

En Mozes sprak tot Jehovah, betekent de doorvatting uit het Goddelijke; in mij, Heer, betekent het zekere; niet een man van woorden ik, betekent dat hij geen spraak heeft; ook van gisteren, ook van eergisteren, betekent niet vanaf het eeuwige; ook van nu dat Gij spreekt, Gij, tot uw knecht, betekent dus ook niet tot in het eeuwige, terwijl het Goddelijke in het Menselijke invloeit; omdat zwaar van mond en zwaar van tong ik, betekent dat de stem en de spraak uit het Goddelijke niet gehoord noch doorvat wordt; en Jehovah sprak tot hem, betekent de Goddelijke invloeiing; wie stelt de mond des mensen, betekent het uitspreken; of doof, betekent niet doorvatten en vandaar niet de gehoorzaamheid; of ziende of blind, betekent het geloof door de erkentissen en het niet geloven door niet-erkentissen; is het

niet Ik, Jehovah, betekent dat die dingen zijn uit de invloeiing van het leven uit het Goddelijke; en nu, ga voort, betekent het leven uit het Goddelijke; en Ik, Ik zal zijn met uw mond en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult, betekent het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen die van het Goddelijk Menselijke voortgaan.

6980. En Mozes sprak tot Jehovah; dat dit de doorvatting uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische teksten van het Woord, namelijk doorvatten, waarover meermalen eerder; uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Heer ten aanzien van de Goddelijke Wet in het Menselijke toen Hij in de wereld was, waarover de nrs. 6723, 6752, 6771, 6826; het Goddelijke Zelf wordt aangeduid met Jehovah; daaruit blijkt, dat met Mozes sprak tot Jehovah, wordt aangeduid dat de Heer van Zijn Goddelijke een doorvatting had in het Menselijke.

6981. In mij, Heer; dat dit het zekere betekent, staat hieruit vast dat ‘in mij’ een formule van verzekering is dat het zo is, dus dat het zeker is.

6982. Niet een man van woorden ik; dat dit betekent dat hij geen spraak heeft, staat vast uit de betekenis van niet een man van woorden, namelijk dat hij niet het vermogen van spreken, dus dat hij geen spraak heeft.

Hoe het hiermee is gesteld moet gezegd worden: in de hoogste zin wordt hier gehandeld over de Heer, want Mozes beeldt de Heer uit ten aanzien van de Goddelijke Wet, dus ten aanzien van het Goddelijk Ware; het Ware dat rechtstreeks voortgaat van het Goddelijke, kan niet door iemand worden gehoord, zelfs niet door enige engel; het Goddelijke immers moet, om gehoord te worden, eerst menselijk worden en het wordt menselijk wanneer het door de hemelen heengaat; en wanneer het door de hemelen is heengegaan, vertoont het zich in de menselijke vorm en wordt het spraak en deze spraak wordt geuit door de geesten, die, wanneer zij in die staat zijn, de Heilige Geest worden genoemd en van die wordt gezegd dat hij voortgaat van het Goddelijke, omdat het heilige van de geest of het heilig ware dat die geest dan spreekt, van de Heer voortgaat.

Hieruit kan vaststaan dat het Ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortgaat, zich niet kan vertonen aan iemand als rede of spraak, tenzij door de Heilige Geest.

Dit wordt in de hoogste zin daaronder verstaan, dat Mozes, die de Heer uitbeeldt ten aanzien van het Goddelijk Ware, van zich zegt dat hij niet een man van woorden is en daaronder dat aan hem Aharon zijn broeder werd toegevoegd, die hem tot mond zou zijn en hij Aharon tot God.

6983. Ook van gisteren, ook van eergisteren; dat dit betekent niet vanaf het eeuwige, namelijk dat hij spraak had, staat vast uit de betekenis van gisteren en van eergisteren, namelijk vanaf het eeuwige; dat van gisteren en van eergisteren vanaf het eeuwige is, komt omdat het de tijd betekent en wel de tijd die voorbij is gegaan, en wanneer van tijd wordt gesproken met betrekking tot de Heer of tot het Goddelijke, betekent dit niet tijd, maar het eeuwige.

Er zijn twee dingen die aan de natuur eigen zijn, die niet in de hemel zijn, te minder in het Goddelijke, namelijk tijd en ruimte; dat die in de hemel niet bestaan, maar dat er in de plaats ervan staten zijn: in plaats van ruimte staten ten aanzien van ‘zijn’ en in de plaats van tijd staten ten aanzien van ‘bestaan’, zie de nrs. 2625, 3938; dat ruimten en tijden in de hemel staten zijn, nrs. 1274, 1382, 2625, 2788, 2837, 3254, 3356, 3387, 3404, 3827, 4321, 4814, 4882, 4901, 4916, 5605, 6110.

In het Goddelijke echter, dat boven de hemel is, is nog minder ruimte en tijd en zelfs geen staten, maar in plaats van ruimte is het oneindige en in plaats van tijd is het eeuwige; deze

twee zijn het waarmee tijden en ruimten die in de wereld zijn, overeenstemmen en de staten ten aanzien van Zijn en ten aanzien van Bestaan in de hemelen.

Dat in het Woord met gisteren en eergisteren niet gisteren en eergisteren wordt aangeduid, maar in het algemeen de tijd die voorbij is gegaan, staat vast uit de plaatsen waar zij worden genoemd, zoals bij Jozua: *‘De wateren van de Jordaan kwamen weder in hun plaats en gingen zoals gisteren, eergisteren over al hun oevers’*, (Jozua 4:18).

In Samuël: *‘Het geschiedde, een elk die Saul had gekend van gisteren en eergisteren, wanneer zij zagen dat, ziet, hij met de profeten profeteerde’*, (1 Samuël 10:11).

Bij dezelfde: *‘De stammen van Israël zeiden tot David: Zowel gisteren als eergisteren, toen Saul koning over ons was, waart gij Israël uitleidende en terugleidende’*, (2 Samuël 5:2).

In deze plaatsen en elders staat gisteren, eergisteren voor tevoren of voor de tijd die voorbij is gegaan.

Omdat nu met gisteren, eergisteren de tijd die voorbij is gegaan wordt aangeduid en in de hoogste zin over de Heer wordt gehandeld, Die ten aanzien van de Goddelijke Wet of ten aanzien van het Goddelijk Ware door Mozes wordt uitgebeeld, blijkt dat met van gisteren en van eergisteren wordt aangeduid vanaf het eeuwige.

Het eeuwige dat met gisteren wordt aangeduid, wordt als volgt aangeduid bij David:

‘Duizend jaren zijn in Uw ogen zoals de dag van gisteren, wanneer hij voorbijgegaan is’, (Psalm 90:4).

6984. Ook van nu dat Gij spreekt, Gij, tot uw knecht; dat dit betekent, dus ook niet tot in het eeuwige, terwijl het Goddelijke in het Menselijke invloeit, staat vast uit de betekenis van ‘van nu of van heden’, namelijk het eeuwige; nrs. 2838, 3998, 4304, 6165, dus tot in het eeuwige, omdat het de volgende tijd in zich sluit; uit de betekenis van spreken, namelijk het invloeden, nrs. 2951, 5481, 5743, 5797; dat het de invloeiing is uit het Goddelijke, wordt aangeduid met Gij spreekt, Gij, dat wil zeggen, Jehovah; en uit de betekenis van de knecht, namelijk het Menselijke van de Heer toen het nog niet Goddelijk was geworden, nr. 2159; maar toen het Goddelijk was geworden, was het, omdat het één met Jehovah was, de Heer.

6985. Omdat zwaar van mond en zwaar van tong ik; dat dit betekent dat de stem en de spraak uit het Goddelijke niet gehoord noch doorvat wordt, staat vast uit de betekenis van de mond, namelijk de stem; en uit de betekenis van de tong, namelijk de spraak; met de mond wordt de stem aangeduid, omdat die het orgaan van de stem is en met de tong wordt de spraak aangeduid, omdat die het orgaan van de spraak is; welk verschil er is tussen de stem en de spraak is voor iedereen duidelijk; verder dat met betrekking tot de stem wordt gesproken van gehoord worden en met betrekking tot de spraak van doorvat worden.

Dit kan in de historische zin van de letter, waar gehandeld wordt over Mozes, die een mens was en maar moeilijk spreken kon, niet anders worden uitgedrukt dan met zwaar van mond en zwaar van tong; en wanneer dit geuit wordt in de innerlijke zin, dan wordt het door de engelen als met betrekking tot het onderwerp gezegd, dus doorvat; en wanneer het van het Goddelijke wordt gezegd, dan wordt doorvat dat de stem daaruit niet rechtstreeks gehoord, noch de spraak doorvat kan worden, maar door middel van geesten, volgens wat eerder is gezegd in nr. 6982.

6986. En Jehovah sprak tot hem; dat dit de Goddelijke invloeiing betekent, staat vast uit de betekenis van Hij sprak, namelijk de invloeiing, waarover de nrs. 5743, 5797, 6152, 6291; dat het uit het Goddelijke is, komt omdat Jehovah sprak.

6987. Wie stelt de mond van de mens; dat dit het uitspreken betekent, staat vast uit de betekenis van de mond, namelijk de stem, waarover eerder in nr. 6985; en omdat het de stem is, is dit het uitspreken.

Wat de mond in het bijzonder betekent, kan niet vaststaan dan alleen uit de overeenstemming; de mond met de lippen stemt overeen met de innerlijke spraak, die van het denken is; de gedachte van de mens is actief en passief; de mens heeft een actief denken wanneer hij spreekt en dit kan de sprekende gedachte worden genoemd; maar er is ook een passief denken, dat de mens heeft wanneer hij niet spreekt; hoedanig het verschil hiertussen is, kan vaststaan voor degene die daarover nadenkt.

Met de mond van de mens wordt de actieve of sprekende gedachte aangeduid, dus het uitspreken.

Wat de actieve gedachte betreft, die met de mond wordt aangeduid, moet men weten dat die gedachte ook op haar wijze sprekend is en dat zij door de activiteit van die spraak de met haar overeenstemmende organen van het lichaam aanzet; het verschijnt alsof de woorden van de spraak in de gedachte waren, maar dit is slechts een begoocheling; het is alleen de zin van de spraak die daar is en hoedanig deze is, kan de mens nauwelijks weten, want het is de spraak van zijn geest, welke spraak de universele spraak is, zodanig als de spraak van de geesten in het andere leven is; wanneer deze spraak invloeit in de overeenstemmende organen van het lichaam, dan doet zij de spraak van de woorden optreden, die zeer verschilt van de gedachte die haar voortbrengt; dat zij veel verschilt, blijkt duidelijk hieruit dat de mens in één minuut kan denken wat hij in langere tijd uitspreekt of neerschrijft; anders zou het gesteld zijn, indien die gedachte er een van woorden was, zodanig als de spraak van de mond.

Het is uit de overeenstemming van de spraak van de gedachte en van de spraak van de mond, dat de mens wanneer hij na de dood onder de geesten komt, de universele taal weet te spreken, dus met de geesten, uit onverschillig welke taal zij in de wereld zijn geweest en verder dat hij dan nauwelijks anders weet dan dat hij daar spreekt zoals in de wereld, terwijl toch de woorden van hun spraak niet woorden zijn zodanig als de mens die in het lichaam heeft, maar ideeën zijn, die van zijn gedachten zijn geweest; en één idee bevat vele dingen; daarom kunnen geesten in één ogenblik uitspreken wat de mens nauwelijks in een halfuur kan uitspreken en toch zijn er verscheidene dingen die dezelfde idee in zich heeft, die nooit met de lichamelijke spraak kunnen worden uitgedrukt.

Niettemin spreken de engelen die in de hemel zijn, anders dan geesten; de engelen hebben een spraak uit verstandelijke ideeën, die door filosofen onstoffelijke ideeën worden genoemd; maar geesten hebben een spraak uit ideeën van de verbeelding, die stoffelijke ideeën worden genoemd; vandaar bevat één idee van de gedachte van de engelen zeer vele dingen die geesten niet kunnen uitspreken met verscheidene reeksen van hun ideeën en nog vele dingen die zij nooit kunnen uitdrukken.

Maar wanneer een geest een engel wordt, gebruikt hij de taal van de engelen, zoals de mens wanneer hij na de dood een geest wordt, in de taal van de geesten is, uit een eendere oorzaak. Hieruit kan vaststaan wat de actieve gedachte is, namelijk dat die de spraak van de geest van de mens is.

6988. Of wie heeft gesteld stom; dat dit het niet uitspreken betekent, staat vast uit de betekenis van stom, namelijk het niet uitspreken, want het wordt tegenovergesteld aan de mond, waarmee het uitspreken wordt aangeduid, nr. 6987.

Hier wordt onder het uitspreken niet het uitspreken van een woord of de spraak verstaan, want dit uitspreken is natuurlijk, maar onder het uitspreken wordt verstaan de belijdenis van de Heer en de prediking van het geloof in Hem, want dit uitspreken is geestelijk.

Daaruit blijkt wat er met de stomme in de innerlijke zin wordt aangeduid, namelijk dat het diegenen zijn die de Heer niet kunnen belijden, dus ook niet het geloof in Hem kunnen

prediken, uit onwetendheid, in welke staat de natiën buiten de Kerk zijn en eveneens de eenvoudigen binnen de Kerk.

Dat zulke mensen met de stomme worden aangeduid, blijkt bij Jesaja: *'Alsdan zal de kreupele springen zoals een hert en de tong van de stomme zal zingen; omdat in de woestijn wateren zullen uitbarsten en rivieren in de vlakte van de woestijn'*, (Jesaja 35:5,6); de tong van de stomme zal zingen, staat daarvoor dat zij de Heer zullen belijden en de dingen die van het geloof in Hem zijn; wateren zullen uitbarsten in de woestijn en rivieren in de vlakte van de woestijn, staat daarvoor dat zij erkennenissen van het ware en het goede zullen hebben; de woestijn is de staat van niet-erkenenissen van het geloof uit onwetendheid.

Met de door de Heer genezen stommen worden ook de natiën aangeduid, die door Zijn Komst in de wereld van het valse en de boosheden daaruit werden bevrijd, zoals met de stomme bij Mattheüs: *'Ziet, zij brachten tot Hem een stom mens die van een demon bezeten was, maar als de demon was uitgeworpen, sprak de stomme'*, (Mattheüs 9:32,33); en met de stomme bij dezelfde: *'Tot Jezus werd gebracht een van de demon bezeten, blind en stom en Hij genas hem, zodat de blinde en stomme zowel sprak als zag'*, (Mattheüs 12:22); eender met de stomme die ook van een demon bezeten was, bij (Markus 9:17-30).

Men moet weten, dat de wonderen die door de Heer gedaan zijn alle de staat van de Kerk en van het door Zijn Komst in de wereld, gezaligde menselijke geslacht betekenen, namelijk dat toen diegenen werden bevrijd uit de hel, die het geloof van de naastenliefde hebben opgenomen; deze dingen sluiten de wonderen van de Heer in.

In het algemeen betekenen alle wonderen, waarover in het Oude Testament wordt gehandeld de staat van de Kerk en van het rijk van de Heer; daarin worden de Goddelijke wonderen onderscheiden van de duivelse of magische wonderen, hoezeer zij ook in de uitwendige vorm eender mogen verschijnen, zoals de wonderen van de magiërs in Egypte.

6989. Of doof; dat dit betekent het niet doorvatten van het ware en vandaar geen gehoorzaamheid, staat vast uit de betekenis van de dove, namelijk degenen die niet doorvatten wat het ware is en vandaar niet gehoorzamen, dus abstract genomen: het niet doorvatten van het ware en vandaar het niet gehoorzamen; dat de dove die dingen betekent, komt omdat het gehoor èn met het doorvatten èn met de gehoorzaamheid overeenstemt; met de doorvatting omdat de dingen die worden gehoord, van binnen worden doorvat; en met de gehoorzaamheid, omdat vandaar wordt gekend wat gedaan moet worden; dat dit de overeenstemming is van het gehoor en eveneens van het oor, zie de nrs. 3869, 4652-4660, 5017; daaruit blijkt, wat met de doven wordt aangeduid.

In het Woord worden met de doven ook de natiën aangeduid die de ware dingen van het geloof niet weten, omdat zij het Woord niet hebben, en daarom niet daarnaar kunnen leven, niettemin, wanneer zij onderricht zijn, die opnemen en daarnaar leven; dezen worden verstaan bij Jesaja: *'Dan zullen geopend worden de ogen der blinden en de oren der doven zullen geopend worden'*, (Jesaja 35:5).

Bij dezelfde: *'Hoort, gij doven en schouwt, gij blinden, door te zien'*, (Jesaja 42:18-20).

Bij dezelfde: *'Te dien dage zullen de doven horen de woorden des Boeks en uit de donkerheid en uit de duisternis zullen de ogen der blinden zien'*, (Jesaja 29:18).

Bij dezelfde: *'Leid uit het blinde volk dat ogen heeft en de doven die oren hebben'*, (Jesaja 43:8,9); onder de doven worden daar diegenen verstaan die door de Komst van de Heer in de staat zouden komen om de ware dingen van het geloof op te nemen, dat wil zeggen te doorvatten en daaraan te gehoorzamen.

Dezelfde mensen worden ook aangeduid met de doven die de Heer heeft genezen, waarover (Markus 7:31; 9:25).

Omdat de doven zulke mensen betekenden, was het aan hen, bij wie de uitbeeldende Kerk was ingesteld, verboden om *'de dove te vervloeken en voor de blinde een aanstoot te geven'*, (Leviticus 19:14).

6990. Of ziende, of blind; dat dit betekent het geloof door de erkenissen en het geloof door niet-erkenissen, staat vast uit de betekenis van zien, namelijk verstaan en geloof hebben, waarover de nrs. 897, 2325, 2807, 3863, 3869, 4403-4421; dus het geloof hebben vanuit erkenissen, want in de oorspronkelijke taal is het een woord dat betekent 'geopend', namelijk van ogen, dus iemand die ziet vanuit erkenissen, want de erkenissen openen; en uit de betekenis van blind, namelijk geen geloof door geen erkenissen, omdat een blinde een niet ziende is.

Dat met de blinden in het Woord ook de natiën worden aangeduid die in onwetendheid leven ten aanzien van het ware, dat van het geloof is, omdat zij buiten de Kerk zijn, maar die, wanneer zij onderricht zijn, het geloof opnemen, zie nr. 2383; dezelfde mensen worden eveneens aangeduid met de blinden die de Heer genezen heeft, waarover (Mattheüs 9:27-31; 12:22; 20:29; 21:14; Markus 8:22-26; 10:46; Lukas 18:35; Johannes 9:1).

6991. Is het niet Ik, Jehovah; dat dit betekent dat die dingen zijn vanuit de invloeiing van het leven uit het Goddelijke, kan hieruit vaststaan dat zulke dingen die worden aangeduid met stom, met doof en met blind en verder eveneens met de mond en met de ziende, bij de mens ontstaan uit de invloeiing van het leven uit Jehovah of de Heer; daaruit ontstaan immers zowel de boosheden als de goede dingen bij ieder mens; maar de boosheden uit de mens en de goedheden uit de Heer; dat de boosheden uit de mens ontstaan, komt omdat het leven dat van de Heer invloeit, dat wil zeggen, het goede en het ware, door de mens in het boze en het valse wordt verkeerd, dus in het tegendeel van het leven, dat de geestelijke dood wordt genoemd; het is hiermee gesteld zoals met het licht uit de zon; zoals dit door de voorwerpen wordt opgenomen, zodanig wordt vandaar de kleur; in sommige levend en vol licht in andere als het ware dood en grauw.

Maar omdat het schijnt alsof de Heer ook het boze binnenbrengt, omdat Hij het leven geeft, wordt daarom vanwege de schijn in het Woord aan Jehovah of de Heer het boze toegekend, zoals uit verscheidene plaatsen kan vaststaan; zoals eveneens hier, dat Hij stom, doof en blind maakt; en omdat deze dingen ontstaan vanuit de invloeiing van het leven uit de Heer, wordt daarom gezegd dat Jehovah die dingen doet; maar de innerlijke zin zet uiteen en leert, hoedanig de zaak in zich is en niet hoedanig die verschijnt.

6992. En nu, ga voort; dat dit het leven uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van voortgaan of gaan, namelijk leven, waarover de nrs. 3335, 4882, 5493, 5605; dat het uit het Goddelijke is, komt omdat door Mozes de Heer wordt uitgebeeld.

6993. En Ik zal zijn met uw mond en Ik zal u leren de dingen die gij spreken zult; dat dit het Goddelijke betekent in alle en de afzonderlijke dingen die van het Goddelijk Menselijke voortgaan, staat vast uit de betekenis van met de mond zijn, wanneer het door Jehovah wordt gezegd, namelijk zijn met de dingen die de mond uitspreekt; dat met de mond het uitspreken wordt aangeduid, zie de nrs. 6987, 6988; en omdat die dingen worden gezegd tot Mozes, door wie de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van de Goddelijke Wet in het Goddelijk Menselijke, zo wordt met Ik zal zijn met uw mond, het Goddelijke aangeduid in de dingen die van het Goddelijk Menselijke voortgaan; en uit de betekenis van u leren de dingen die gij spreken zult, namelijk voortgaan; met leren immers en met spreken wordt invloeiën aangeduid en wanneer daarvan gesproken wordt met betrekking tot het Goddelijke van de Heer, is het voortgaan; immers van het Goddelijk Menselijke Zelf van de Heer gaat het

Goddelijk Ware voort dat de Heilige Geest wordt genoemd; en omdat de Heer, toen Hij in de wereld was, Zelf het Goddelijk Ware was, leerde Hijzelf de dingen die van de liefde en van het geloof waren en toen niet door de Heilige Geest, zoals Hijzelf leert bij Johannes: *'De Heilige Geest was nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was'*, (Johannes 7:39); maar nadat de Heer ook ten aanzien van het Menselijke Jehovah was geworden, dat wil zeggen, het Goddelijk Goede, wat na de wederopstanding plaatsvond, was Hij toen niet langer het Goddelijk Ware, maar ging dit voort van het Goddelijk Goede van Hemzelf.

Dat de Heilige Geest het Goddelijk Ware is dat van het Goddelijk Menselijke van de Heer voortgaat en niet een bepaalde geest of enige geesten vanaf het eeuwige, blijkt duidelijk uit de woorden van de Heer in de eerder aangehaalde plaats, namelijk dat de Heilige Geest nog niet was; en verder dat de Geest Zelf niet kan voortgaan, maar het heilige van de Geest, dat wil zeggen, het heilige dat van de Heer voortgaat en de geest uitspreekt, zie nr. 6788.

Uit deze dingen nu volgt dat in de Heer het gehele Drievuldige volmaakt is, namelijk: Vader, Zoon en Heilige Geest en zo dat God één is, niet echter drie, van wie, hoewel ten aanzien van de personen onderscheiden, wordt gezegd dat zij één Goddelijke uitmaken.

Dat in het Woord gezegd wordt Vader, Zoon en Heilige Geest, was opdat zij de Heer en eveneens het Goddelijke in Hem zouden erkennen; de mens was immers in zo'n grote donkerheid, zoals hij ook heden ten dage is, dat hij anders niet enig Goddelijke in het Menselijke van de Heer erkend zou hebben, want dit zou voor hem, omdat het volslagen onbegrijpelijk was, boven elk geloof geweest zijn; en bovendien is het de waarheid, dat er een Drievuldigheid is, maar in Eén, namelijk in de Heer; en eveneens wordt het in de christelijke Kerken erkend dat het Drievuldige volmaakt in Hem woont; de Heer heeft ook openlijk geleerd, *'dat Hij met de Vader één was'*, (Johannes 14:9-12) en dat het heilige dat de Heilige Geest spreekt, niet van die Geest is maar van de Heer, bij Johannes: *'De Parakleet, de Geest der Waarheid, zal niet van zichzelf spreken, maar zo wat hij zal gehoord hebben, zal hij spreken; die zal Mij verheerlijken, omdat Hij uit het Mijne zal nemen en het u verkondigen'*, (Johannes 16:13,14); dat de Parakleet de Heilige Geest is, wordt gezegd in, (Johannes 14:26).

6994. vers 13-17.

En hij sprak: In mij, Heer, zend, ik bid U, door een hand moge Gij zenden.

En de toorn van Jehovah ontstak tot Mozes; en Hij sprak: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet; Ik weet dat hij door te spreken zal spreken; en ook zie, hij gaat uit u tegemoet en hij zal u zien en hij zal zich verblijden in zijn hart.

En gij zult tot hem spreken en de woorden in zijn mond leggen; en Ik, Ik zal zijn met uw mond en met zijn mond en Ik zal ulieden leren de dingen die gij doen zult.

En hij zal spreken voor u tot het volk en het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond en gij zult hem zijn tot God.

En neem deze stok in uw hand, waarmee gij de tekenen doen zult.

En hij sprak: In mij Heer, betekent de verzekering; zend, ik bid U, door een hand moge Gij zenden, betekent dat het Goddelijk Ware van het Goddelijk Menselijke voorgaande, indirect zal worden uitgesproken; en de toorn van Jehovah ontstak tot Mozes, betekent de mildheid; en Hij sprak: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet, betekent de leer van het goede en ware; Ik weet dat hij spreken zal, betekent de prediking; en ook zie, hij gaat uit u tegemoet, betekent de opneming; en hij zal u zien, betekent het doorvatten; en hij zal zich verblijden in zijn hart, betekent de aandoening van de liefde; en gij zult tot hem spreken, betekent de invloeiing; en de woorden in zijn mond leggen, betekent dat de dingen die hij uitspreekt, van het Goddelijk Menselijke zullen voortgaan; en Ik, Ik zal zijn met uw mond, betekent dat het Goddelijk Ware zal voortgaan door het Goddelijk Menselijke van het Goddelijke Zelf; en met

zijn mond, betekent zo met de dingen die daaruit zijn; en Ik zal ulieden leren de dingen die gij doen zult, betekent het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen die zullen geschieden; en hij zal spreken voor u tot het volk, betekent dat hij de leer zal zijn voor de geestelijke Kerk; en het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond, betekent het Goddelijk Ware dat ook indirect van de Heer voortgaat; en gij zult hem zijn tot een God, betekent het Goddelijk Ware dat rechtstreeks van de Heer voortgaat; en neem deze stok in uw hand, betekent de Goddelijke macht daarin; waarmee gij de tekenen doen zult, betekent daaruit verlichting en bevestiging van de waarheden.

6995. En hij sprak: In mij, Heer; dat dit de verzekering betekent, staat hieruit vast dat ‘in mij’ een formule van verzekering is dat het zo is, zoals eerder in nr. 6981.

6996. Zend, ik bid U, door een hand moge Gij zenden; dat dit betekent dat het Goddelijk Ware van het Goddelijk Menselijke voortgaande, indirect zal worden uitgesproken, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, die deze dingen zegt; dus de Heer ten aanzien van het Woord, dat wil zeggen, ten aanzien van het Goddelijk Ware, nr. 6752; uit de betekenis van zenden, wanneer het ten aanzien van de Heer wordt gezegd, namelijk voortgaan, nrs. 2397, 4710; en uit de betekenis van door een hand zenden, namelijk door een ander aan wie de macht zal worden gegeven, namelijk om uit te spreken het Goddelijk Ware, van het Goddelijk Menselijke voortgaande van de Heer; en omdat het is door een ander aan wie de macht is gegeven, is het indirect of door middel van die ander.

Eerder, in de nrs. 6982, 6985, is getoond dat het Goddelijk Ware, rechtstreeks voortgaande van het Goddelijk Menselijke van de Heer, door geen mens en zelfs niet door een engel, gehoord en doorvat kan worden; daarom moet er, opdat het wel gehoord en doorvat zal worden, een bemiddeling zijn en die bemiddeling vindt plaats door de hemel en daarna door de engelen en dan door de geesten die bij de mens zijn; dit kan men daaruit klaarblijkend weten, dat de mens zelfs niet de geesten die bij hem zijn, met elkaar kan horen spreken; en als hij het zou horen, dan zou hij het niet kunnen doorvatten; de oorzaak hiervan is dat de spraak van de geesten zonder menselijke woorden is en de universele spraak van alle talen is; en verder, de geesten kunnen niet de engelen horen en indien zij die wel zouden kunnen horen, dan zouden zij het niet doorvatten, want de spraak van de engelen is nog universeler; ja zelfs kunnen de engelen van de binnenste hemel nog minder gehoord en doorvat worden, omdat hun spraak niet een spraak van ideeën is, maar er een is van aandoeningen die van de hemelse liefde zijn.

Wanneer deze spraken zo ver van de mens afstaan dat zij in het geheel niet door hem kunnen worden gehoord, noch doorvat, wat dan niet, om zo te zeggen, de Goddelijke spraak, die oneindig boven de spraken in de hemelen is; de Goddelijke spraak wordt er gezegd, maar verstaan wordt het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Menselijke van de Heer voortgaande; daar dit zo is, kan het vaststaan dat het Goddelijk Ware van de Heer voortgaande, om gehoord en doorvat te worden, tot de mens moet overgaan door bemiddeling; de laatste bemiddeling is door de geest die bij de mens is, die invloeit òf in zijn gedachten, òf door een levende stem.

Dat het Goddelijk Ware dat rechtstreeks voortgaat van de Heer, niet gehoord noch doorvat kan worden, blijkt ook uit de overeenstemmingen en de uitbeeldingen daaruit, namelijk dat de dingen die de mens spreekt, zich geheel anders vertonen bij de geesten en dat de dingen die de geesten spreken, zich geheel anders vertonen bij de engelen, zoals kan vaststaan uit de geestelijke zin van het Woord en de letterlijke zin ervan, namelijk dat de letterlijke zin, die aan de mens is aangepast, aanduidend en uitbeeldend is voor de dingen die in de geestelijke zin zijn; wanneer deze zin niet doorvat kan worden door de mens dan alleen voor zoveel als die wordt voorgesteld en uiteengezet door zulke zaken die van de wereld en van de natuur

zijn en te minder de zin van de engelen, wat dan niet het Goddelijk Ware dat rechtstreeks voortgaat van het Goddelijke van de Heer, dat oneindig boven het verstand van de engelen is en ook niet in de hemel te doorvatten is, tenzij voor zoveel als het door de hemel heengaat en zo een vorm aantrekt die is aangepast aan en overeenkomt met de doorvatting van hen die daar zijn; wat plaatsvindt door een wonderbaarlijke en nooit door iemand te begrijpen invloeiing.

Deze dingen zijn gezegd opdat men kan weten dat het van de Heer voortgaande Goddelijk Ware niet door iemand gehoord noch doorvat kan worden, tenzij door bemiddelingen.

6997. En de toorn van Jehovah ontstak tot Mozes; dat dit de mildheid betekent, staat vast uit de betekenis van de toorn van Jehovah, namelijk niet de toorn, maar het tegengestelde ervan, hier de mildheid.

Dat Jehovah niet enige toorn heeft, blijkt hieruit dat Hij is de Liefde Zelf, het Goede Zelf en de Barmhartigheid Zelf en toorn is het tegengestelde en eveneens is het een zwakheid, die niet in God kan voorvallen; waarom dan ook de engelen, als in het Woord van toorn wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of de Heer, niet toorn doorvatten, maar òf de barmhartigheid, òf de verwijdering van de bozen uit de hemel; hier de mildheid, omdat het wordt gezegd ten aanzien van Mozes, door wie de Heer wordt uitgebeeld toen Hij in de wereld was, ten aanzien van het Goddelijk Ware.

Dat aan Jehovah of de Heer toorn in het Woord wordt toegekend, komt omdat het een meest algemene waarheid is dat alle dingen van God komen, dus zowel de boze als de goede dingen, maar dit meest algemene ware, dat er moet zijn voor kleine kinderen, jeugd en eenvoudigen, zal naderhand worden toegelicht, namelijk dat de boosheden uit de mens zijn, maar dat het schijnt alsof die uit God zijn en dat het zo is gezegd met als oorzaak dat zij God leren vrezen, opdat zij niet door de boosheden die zijzelf doen, vergaan en daarna Hemzelf kunnen liefhebben, want de vrees moet aan de liefde voorafgaan, opdat in de liefde de heilige vrees zal zijn; wanneer immers vrees aan de liefde wordt toegevoegd, wordt zij heilig aan het heilige van de liefde; en dan is het niet vrees voor de Heer dat Hij zal toornen en straffen, maar opdat men niet tegen het Goede Zelf zal handelen, omdat dit het geweten zal pijnigen. Bovendien werden de Israëlieten en de Joden door bestraffingen aangedreven om de inzettingen en de geboden in de uiterlijke en uitwendige vorm in acht te nemen en vandaar geloofden zij dat Jehovah toornde en strafte, terwijl zij het toch zelf waren die door de afgoderijen zulke dingen over zich brachten en zich van de hemel afscheidden, waarvandaan de bestraffingen waren, zoals eveneens wordt gezegd bij Jesaja: *‘Uw ongerechtigheden zijn verdeling makende tussen ulieden en uw God; en uw zonden verbergen de aangezichten voor ulieden’*, (Jesaja 59:2); en omdat de Israëlieten en de Joden slechts in uiterlijke, zonder innerlijke, dingen waren, werden zij daarom in de mening gehouden dat Jehovah toornde en strafte; want zij die in het uiterlijke zonder het innerlijke zijn, doen alle dingen uit vrees en niets vanuit de liefde.

Hieruit kan nu vaststaan wat onder de toorn en de ontsteking van Jehovah in het Woord wordt verstaan, namelijk de bestraffingen, zoals bij Jesaja: *‘Ziet, de Naam van Jehovah komt van verre; brandend is Zijn toorn en er is de zwaarte van de last; Zijn lippen zijn vol verontwaardiging en Zijn tong zoals een brandend vuur’*, (Jesaja 30:27); de toorn voor de berisping en de vermaning, opdat zij niet door de boosheden vergaan.

Bij dezelfde: *‘In een overstroming van toorn heb Ik Mijn aangezichten voor een ogenblik van u verborgen’*, (Jesaja 54:8); de overstroming van toorn voor de verzoeking, waarin de boosheden benauwen en pijnigen.

Bij Jeremia: *‘Ikzelf zal met ulieden strijden, door een uitgestrekte hand en door een sterke arm en in toorn en in woede en in grote verontwaardiging; opdat niet zoals een vuur Mijn*

woede uitga en brande, zodat niemand blusse, vanwege de boosheid van uw werken’, (Jeremia 21:5,12).

Bij dezelfde: ‘Om te vervullen met de lijken van de mensen die Ik geslagen heb in Mijn toorn en in Mijn ontsteking’, (Jeremia 33:5).

Bij Zefanja: ‘Ik zal over hen uitstorten Mijn verontwaardiging, de gehele ontsteking van Mijn toorn, omdat in het vuur van Mijn ijver het ganse land zal worden verteerd’, (Zefanja 3:8).

Bij David: ‘Hij zond tot hen de ontsteking van Zijn toorn, de verontwaardiging en de woede en benauwdheid en een inzending van boze engelen’, (Psalm 78:49) en nog op vele andere plaatsen, waarin evenals hier onder de toorn, de ontsteking, de woede en het vuur, de bestraffingen en verdoemenissen worden verstaan waarin de mens zich werpt wanneer hij zich in boosheden begeeft, want uit de Goddelijke orde hebben de goede dingen de beloningen met zich; vandaar is het dat boosheden de bestraffingen met zich hebben en wel dermate dat zij verbonden zijn.

De bestraffing en de verdoemenis worden ook verstaan onder ‘de dag des toorns van Jehovah’, (Jesaja 13:9,13; Klaagliederen 2:1; Zefanja 2:3; Openbaring 6:17; 11:18); en verder onder ‘de wijn van de toorn van God’ en onder ‘de beker van de toorn van God’, (Jeremia 25:15,28; Openbaring 14:10; 16:19); en ook onder ‘de wijnpersbak van de toorn en van de woede van God’, (Openbaring 14:19; 19:15).

Dat de bestraffing en de verdoemenis met de toorn worden aangeduid, blijkt eveneens bij Mattheüs: ‘Gij adderengebroedsel, wie heeft u aangewezen te vluchten van de toekomstige toorn’, (Mattheüs 3:7).

Bij Johannes: ‘Die de Zoon niet gelooft, zal het leven niet zien, maar de toorn van God blijft op hem’, (Johannes 3:36).

Bij Lukas: ‘In de laatste tijd zal er grote benauwdheid zijn op de aarde en toorn in dit volk’, (Lukas 21:23).

Uit deze plaatsen blijkt, dat met de toorn van Jehovah de bestraffingen en verdoemenissen worden aangeduid; dat onder de toorn de mildheid en de barmhartigheid wordt verstaan, komt daarvandaan dat alle bestraffingen van de bozen gebeuren uit barmhartigheid van de Heer jegens de goeden, opdat dezen niet beschadigd worden door de bozen; maar de Heer legt hun de bestraffingen niet op, maar zij doen het zichzelf, want de boosheden en de straffen zijn in het andere leven verbonden.

De bozen leggen zich vooral bestraffingen op wanneer de Heer barmhartigheid aan de goeden doet, want dan groeien voor hen de boosheden aan en vandaar de straffen.

Vandaar is het, dat in plaats van de toorn van Jehovah, waarmee de bestraffingen van de bozen worden aangeduid, door de engelen de barmhartigheid wordt verstaan.

Hieruit kan vaststaan, hoedanig het Woord in de letterlijke zin is en verder hoedanig het Goddelijk Ware in zijn meest algemene zin is, namelijk dat het is volgens schijnbaarheden en de oorzaak ervan is dat de mens zodanig is dat hij wat hij ziet en uit zijn zinlijke begrijpt, gelooft en wat hij niet ziet, noch uit zijn zinlijke vat, niet gelooft, dus niet opneemt.

Vandaar komt het dat het Woord in de letterlijke zin is volgens de dingen die verschijnen, maar toch heeft het in zijn innerlijke boezem de echte waarheden weggeborgen en in zijn binnenste boezem het Goddelijk Ware Zelf, dat rechtstreeks van de Heer voortgaat; dus eveneens het Goddelijk Goede, dat wil zeggen, de Heer Zelf.

6998. En Hij sprak: Is er niet Aharon, uw broeder, de Leviet; dat dit de leer van het goede en het ware betekent, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, te weten de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede of het priesterschap; hier echter is hij, voordat hij in het priesterschap was ingewijd, de leer van het goede en het ware; daarom wordt ook gezegd dat hij Mozes tot een mond zal zijn en Mozes hem tot God; door Mozes immers wordt de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Ware dat rechtstreeks van de Heer voortgaat; deze leer is die van

het goede en het ware; dat ware dat Mozes hier uitbeeldt, is het ware dat door de mens niet gehoord noch doorvat kan worden, nr. 6982; maar het ware dat Aharon uitbeeldt, is het ware dat door de mens zowel gehoord als doorvat kan worden; vandaar wordt Aharon de mond genoemd en Mozes zijn God; en vandaar wordt Aharon de Leviet genoemd, want met de Leviet wordt de leer van het goede en het ware van de Kerk aangeduid en deze staat het priesterschap bij en is dat van dienst.

6999. Ik weet dat hij spreken zal; dat dit de prediking betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer het wordt gezegd van de leer, die door Aharon wordt uitgebeeld, namelijk de prediking, want deze is van de leer, dat wil zeggen, van hem die de leer uitbeeldt en die mond wordt genoemd, namelijk het uitspreken, nr. 6987.

7000. En ook zie, hij gaat uit u tegemoet; dat dit de opneming betekent, staat vast uit de betekenis van uitgaan tegemoet, namelijk hier bereid worden gesteld om op te nemen, namelijk het Goddelijk Ware dat door Mozes wordt uitgebeeld, dus de opneming ervan; van de engelen en de geesten die het Goddelijk Ware voortgaande van de Heer opnemen en het verder verbreiden, wordt gezegd dat zij uitgaan tegemoet, wanneer zij door de Heer bereid worden gesteld om op te nemen.

7001. En hij zal u zien; dat dit doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zien, namelijk verstaan en doorvatten, waarover de nrs. 2150, 2807, 3764, 3863, 4567, 4723.

7002. En hij zal zich verblijden in zijn hart; dat dit de aandoening van de liefde betekent, staat vast uit de betekenis van zich in het hart verblijden, namelijk het bekoorlijke en het verkwikkelijke uit de aandoening die van de liefde is; uit de aandoening van de liefde immers gaat alle blijdschap voort.

Dat aandoening van de liefde wordt gezegd met betrekking tot de leer van het goede en het ware en niet met betrekking tot hen die in de leer zijn, is vanuit de spraak van de engelen; zo immers spreken de engelen, omdat zij niet over personen willen spreken; want het spreken over personen zou de ideeën afkeren van de universele beschouwing van de dingen, dus van het begrijpen van ontelbare dingen tegelijk; daarom kennen zij aan de leer het bekoorlijke en het verkwikkelijke toe en verder ook de aandoening en meerdere dingen.

In de leer zijn zij ook gelegen, wanneer de mens haar aan zich toevoegt, omdat in de leer het Goddelijk Ware is, voortgaande van de Heer; en in het van de Heer voortgaande Goddelijk Ware is de liefde, dus het bekoorlijke en het verkwikkelijke.

7003. En gij zult tot hem spreken, dat dit de invloeiing betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, namelijk het invloeiën, waarover de nrs. 2951, 5481, 5743, 5797.

7004. En de woorden in zijn mond leggen; dat dit betekent dat de dingen die hij uitspreekt, van het Goddelijk Menselijke zullen voortgaan, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, die de woorden in de mond van Aharon zou leggen, dus de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware dat voortgaat van Zijn Goddelijk Menselijke, waarover eerder; uit de betekenis van de mond, namelijk de stem en het uitspreken, nr. 6987; dus is in de mond leggen, geven om uit te spreken; maar wanneer het wordt gezegd met betrekking tot de Heer, dan is het voortgaan, want het Woord, dat wordt uitgesproken door een geest of een engel, gaat voort van het Goddelijk Menselijke van de Heer; Aharon immers beeldt de leer van het goede en het ware uit, die wordt uitgesproken.

Het is hiermee als volgt gesteld: van de Heer gaat het Goddelijk Ware rechtstreeks en indirect voort; dat wat rechtstreeks voortgaat, is boven alle verstand van de engelen; dat wat echter

indirect voortgaat, is aangepast aan de engelen in de hemelen en eveneens aan de mensen, want het gaat door de hemel heen en trekt daar de hoedanigheid van de engelen en de mensen aan; maar in dit ware vloeit de Heer ook rechtstreeks in en zo leidt Hij engelen en mensen zowel rechtstreeks als indirect, zie nr. 6058; alle en de afzonderlijke dingen immers zijn uit het Eerste Zijn en de orde is dusdanig ingesteld dat het Eerste Zijn in de afgeleide dingen rechtstreeks en indirect aanwezig zullen zijn, dus evenzeer in het laatste van de orde als in het eerste ervan; het Goddelijk Ware zelf immers is het enige substantiële; de afleidingen zijn niets anders dan de daaruit opeenvolgende vormen; daaruit blijkt ook, dat het Goddelijke ook rechtstreeks in alle en de afzonderlijke dingen invloeit, want van het Goddelijk Ware zijn alle dingen geschapen; het Goddelijk Ware immers is het enige wezenlijke, nr. 6860, dus datgene waaruit alle dingen zijn.

Het Goddelijk Ware is dat wat het Woord wordt genoemd bij Johannes: *'In de aanvang was het Woord en het Woord was bij God en God was het Woord; alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt en zonder Hetzelve is niets gemaakt dat gemaakt is'*, (Johannes 1:1,3).

Door zo'n invloeiing leidt de Heer de mens niet alleen met de voorzienigheid in het universele, maar ook in elk afzonderlijke, ja zelfs in de meest afzonderlijke dingen.

Vandaar nu komt het dat er wordt gezegd dat de woorden die worden uitgesproken van het Goddelijk Menselijke voortgaan.

Dat er een rechtstreekse invloeiing van de Heer is daar waar ook een indirecte invloeiing is, dus in het laatste van de orde evenzeer als in het eerste ervan, is mij uit de hemel gezegd en er is een levende ervaring van die zaak gegeven; verder dat hetgeen door indirecte invloeiing plaatsvindt, dat wil zeggen door de hemel en door de engelen, naar verhouding slechts zeer weinig is; en ook dat de Heer door de rechtstreekse invloeiing tegelijk de hemel leidt en door die invloeiing alle en de afzonderlijke dingen daar in hun verband en orde houdt.

7005. En Ik, Ik zal zijn met uw mond; dat dit betekent dat het Goddelijk Ware zal voortgaan door het Goddelijk Menselijke van het Goddelijke Zelf, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, waarover eerder; en uit de betekenis van met uw mond zijn; namelijk zijn in het Goddelijk Ware dat van het Goddelijk Menselijke voortgaat; het Goddelijke Zelf, dat de Vader wordt genoemd, wordt verstaan onder Ik of Jehovah; daaruit blijkt dat met Ik, Ik zal zijn met uw mond, wordt aangeduid dat het Goddelijk Ware voortgaat door het Goddelijk Menselijke van het Goddelijke Zelf, hetgeen hetzelfde is als dit: dat de Heilige Geest voortgaat van de Zoon en dat de Zoon voortgaat van de Vader, volgens het leerstellige van de Kerk, wat echter als volgt moet worden verstaan dat dit Drievuldige in de Heer is en daar één.

7006. En met zijn mond; dat dit betekent, zo met de dingen die daaruit zijn, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, namelijk de leer van het goede en het ware, nr. 6998; en uit de betekenis van met zijn mond, namelijk dat het Goddelijke aanwezig is met die leer en erin; en omdat die leer is uit het Goddelijk Ware dat rechtstreeks van het Goddelijk Menselijke voortgaat, waarover nr. 7005, wordt daarom met zijn met zijn mond, aangeduid, met de dingen die daaruit zijn.

Dat de leer van het goede en het ware van het Goddelijk Menselijke van de Heer voortgaat indirect en rechtstreeks, zie eerder in nr. 7004.

7007. En Ik zal ulieden leren de dingen die gij doen zult; dat dit betekent, dat daarom het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen zullen plaatsvinden, staat vast uit de betekenis van leren, namelijk invloeiën en wanneer het wordt gezegd met betrekking tot het Goddelijke, zoals hier, dus voortgaan, nr. 6993; en uit de betekenis van de dingen die gij doen

zult, namelijk de dingen die zullen plaatsvinden; dat het is in alle en de afzonderlijke dingen, komt omdat het wordt gezegd van het Goddelijke.

Dat het Goddelijke is in alle en de afzonderlijke dingen die bij de mens plaatsvinden, daarover moet iets worden gezegd; dat dit zo is, schijnt de mens geheel anders toe, met als oorzaak dat hij denkt dat indien het Goddelijke was in alle en de afzonderlijke dingen die gebeuren, er geen boosheden zouden gebeuren en er ook niet enige verdoemenis zou zijn, en verder dat het gerechte van een zaak steeds zou zegevieren, dat de rechtschappen mens gelukkiger zou zijn in de wereld dan de onrechtschappen mens en soortgelijke dingen meer; en omdat zij het tegendeel zien, geloven zij niet dat het Goddelijke in alle en de afzonderlijke dingen is; vandaar komt het dat zij de afzonderlijke dingen aan zichzelf aan hun eigen voorzichtigheid en verstand toekennen en aan het Goddelijke alleen de universele regering en dat zij de overige dingen lot en toeval noemen, die voor hen blinde dingen van de natuur zijn. Maar de mens denkt zo omdat hij de verborgenheden van de hemel niet weet, die de volgende zijn: dat de Heer aan eenieder zijn vrije laat, want indien de mens niet in zijn vrijheid is, kan hij nooit hervormd worden; iets wat gedwongen wordt hervormt niet, omdat het nergens in wortelt; immers wat wordt afgedwongen is niet van de wil van de mens, maar het vrije is zijn willen; evenwel moet het goede en het ware om voor de mens zoals diens eigene te zijn in zijn wil worden ingeworteld; dat wat buiten die wil is, is niet van de mens; en omdat eenieder aan zijn vrije vanwege die oorzaak wordt overgelaten, is het daarvandaan dat het de mens is geoorloofd het boze te denken en te doen, voor zoveel als de uiterlijke vrees het niet verhindert; en eveneens is het daarvandaan dat de onrechtschappen mens naar de schijn meer dan de rechtschappen mens zich verblijdt en beroemt in de wereld; maar die roem en blijdschap van de onrechtschappen mens is uitwendig en uiterlijk of van het lichaam en die verkeren in het andere leven in een hels rampzalige; de roem en de blijdschap van de rechtschappen mens echter is innerlijk, dus van de geest, die blijft en wordt het hemels gezegende; bovendien is in de voorrang en in de welvarendheid een wereldlijke gelukzaligheid, maar geen eeuwige; vandaar hebben zowel de rechtschappen als de onrechtschappen mens die; indien de rechtschappen die niet hebben, dan is het opdat zij niet door zulke zaken worden afgekeerd van het goede; en omdat de mens in wereldse goederen en heil de Goddelijke zegen stelt, verglijdt hij daarom wanneer hij het tegendeel ziet, vanwege zijn zwakheid in dwalingen ten aanzien van ten aanzien van de Goddelijke voorzienigheid; ook maakt hij gevolgtrekkingen uit de aanwezige dingen die hij ziet en bedenkt hij niet dat de Goddelijke voorzienigheid het eeuwige beoogt, vooral opdat alle dingen in de hemelse orde mogen zijn en eveneens in de helse orde, opdat de hemel bij voortduur één mens zal weergeven en de hel in het tegengestelde zal zijn, waarvandaan het evenwicht is; en dat deze dingen geenszins kunnen bestaan tenzij door de Goddelijke voorzienigheid in de meest afzonderlijke dingen, dus tenzij het Goddelijke aanhoudend het vrije van de mens regeert en ombuigt.

Voor het overige zie men wat eerder over de Goddelijke voorzienigheid is gezegd en getoond, namelijk dat er geen universele voorzienigheid van de Heer kan bestaan tenzij die in de meest afzonderlijke dingen is, nrs. 1919, 4329, 5122, 5894, 6481-6486, 6490.

Dat de voorzienigheid van de Heer het eeuwige beoogt, nrs. 5264, 6491.

Dat door de Heer het boze wordt voorzien en in het goede wordt voorzien, nrs. 5155, 5195, 6489.

Dat de Heer het boze dat Hij voorziet, ten goede keert, nr. 6574.

Dat alle gebeurtenissen van de voorzienigheid zijn, nrs. 5508, 6493, 6494.

Dat de eigen voorzichtigheid is zoals een korreltje stof in de atmosfeer en dat de voorzienigheid is zoals de gehele atmosfeer, nr. 6485.

Dat verscheidene begoochelingen de Goddelijke voorzienigheid in de afzonderlijke dingen bestrijden, nr. 6481.

7008. En hij zal spreken voor u tot het volk; dat dit betekent dat hij de Leer zal zijn voor de geestelijke Kerk, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, van wie wordt gezegd, dat hij voor Mozes tot het volk zal spreken, namelijk de leer van het goede en het ware, nr. 6998; uit de betekenis van spreken, namelijk belijden en prediken, nr. 6999; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, namelijk de geestelijke Kerk, waarover nrs. 6426.

7009. En het zal geschieden, hij zal u zijn tot een mond; dat dit het ware van de leer betekent, dat ook indirect van de Heer voortgaat, staat vast uit de uitbeelding van Aharon, die Mozes tot een mond zal zijn, namelijk het uitspreken of het prediken ervan, nr. 6987; dat er wordt gezegd het ware van de leer, dat ook indirect uit de Heer voortgaat, komt omdat het ware van de leer, dat door Aharon wordt uitgebeeld, zodanig is zoals het gehoord en doorvat wordt door de engelen en de mensen; het is dit ware dat indirect van de Heer voortgaat; maar het ware dat door Mozes wordt uitgebeeld, is dat wat rechtstreeks van de Heer voortgaat en niet gehoord noch doorvat wordt door de mensen en zelfs niet door de engelen, zie de nrs. 6982, 6985, 6996, 7004.

7010. En gij zult hem zijn tot God; dat dit het Goddelijk Ware betekent dat rechtstreeks van de Heer voortgaat, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, nr. 6752; dat dit het Goddelijk Ware is dat rechtstreeks van de Heer voortgaat, wordt daarmee aangeduid dat hij Aharon tot God zou zijn; onder God immers wordt in het Woord de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware en onder Jehovah de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede; dat in het Woord de Heer God wordt genoemd waar gehandeld wordt over het ware, maar Jehovah waar gehandeld wordt over het goede, zie de nrs. 2586, 2769, 2807, 2822, 3921, 4402; dat de engelen goden worden genoemd vanwege de ware dingen waarin zij zijn uit de Heer, nr. 4402; en dat in de tegengestelde zin de goden van de natiën de valsheden zijn, nrs. 4402, 4544.

7011. En neem deze stok in uw hand; dat dit de Goddelijke macht daarin betekent, staat vast uit de betekenis van de stok, namelijk de macht, waarover de nrs. 4013, 4015, 4876, 4936 en wel dan, wanneer hij in de hand is; met de hand immers wordt de geestelijke macht aangeduid en met de stok de natuurlijke macht; zoals het natuurlijke niets van macht heeft tenzij uit het geestelijke; evenzo heeft de stok het niet tenzij hij in de hand is; daarom wordt er gezegd dat hij die in de hand zou nemen.

Dat de hand, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de Heer, de macht is, voortgaande van Zijn Goddelijk Redelijke en de stok de macht voortgaand van Zijn Goddelijk Natuurlijke, zie nr. 6947; er wordt gezegd de Goddelijk macht daarin, namelijk in de ware dingen, waarover eerder, omdat van macht wordt gesproken met betrekking tot het ware, nrs. 3091, 6344, 6423, 6948.

7012. Waarmee gij de tekenen doen zult; dat dit betekent daaruit verlichting en bevestiging van de waarheden, staat vast uit de betekenis van het teken, namelijk de bevestiging van de waarheden, nr. 6870; dat het eveneens de verlichting is, komt omdat de bevestiging van de waarheden door de verlichting uit de Heer plaatsvindt, wanneer de mens het Woord bestudeert ten einde de ware dingen te weten.

Wat de verlichting en daaruit de bevestiging van de waarheden betreft, moet men weten dat degenen die in de uiterlijke dingen zonder de innerlijke zijn, zoals de Joden en de Israëlieten zijn geweest, niet verlicht, dus ook niet bevestigd kunnen worden in de waarheden; maar zij die in de uiterlijke dingen zijn en tegelijk in de innerlijke dingen, worden, wanneer zij het Woord lezen, verlicht en in die verlichting zien zij de ware dingen, waarin zij daarna meer en

meer worden bevestigd; en wat wonderlijk is, eenieder heeft een zodanige verlichting als de aandoening van het ware is die hij heeft en een zodanige aandoening als het goede van het leven is; vandaar komt het eveneens, dat zij die in geen goede aandoening van het ware zijn ter wille van het ware, maar ter wille van gewin, in het geheel niet worden verlicht wanneer zij het Woord lezen, maar zij worden slechts bevestigd in de leerstellingen, hoedanig die ook mogen zijn, hetzij vals, zoals de ketterse, hetzij geheel en al strijdig met de waarheden, zoals de Joodse zijn, want zij zoeken niet het rijk van de Heer, maar de wereld, niet het geloof maar de faam, dus niet de hemelse rijkdommen, maar slechts de aardse; en wanneer in hen toevallig de lust opkomt om de ware dingen van het Woord te weten, dan bieden zich valsheden in plaats van waarheden aan en tenslotte is er ontkenning van alle dingen. Deze dingen zijn gezegd, opdat men zal weten wat verlichting is en daaruit de bevestiging van het ware.

7013. vers 18-20.

En Mozes ging en keerde weder tot Jethro, zijn schoonvader; en hij sprak tot hem: Ik zal gaan, ik bid u; en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn en ik zal zien of zij nog leven; en Jethro sprak tot Mozes: Ga heen in vrede. En Jehovah sprak tot Mozes in Midian: Ga heen, keer weder in Egypte, omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten. En Mozes nam zijn echtgenote en zijn zonen en hij deed hen rijden op de ezel en hij keerde weder in het land van Egypte; en Mozes nam de stok Gods in zijn hand.

En Mozes ging en keerde weder, betekent de voortzetting van het vorige leven; tot Jethro, zijn schoonvader, betekent in het eenvoudig goede; en hij sprak tot hem: Ik zal gaan, ik bid u en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn, betekent de verheffing tot een innerlijk en meer geestelijk leven in het natuurlijke; en ik zal zien of zij nog leven, betekent de doorvatting van dat leven; en Jethro sprak tot Mozes: Ga heen in vrede, betekent de toestemming en de heilwens; en Jehovah sprak tot Mozes in Midian, betekent de verlichting en de bevestiging uit het Goddelijke in die staat; Ga heen, keer weder in Egypte, betekent het geestelijk leven in het natuurlijke; omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten, betekent de verwijdering van de valsheden die het leven van het ware en het goede trachten te vernietigen; en Mozes nam zijn echtgenote, betekent het aangebonden goede; en zijn zonen, betekent het ware daaruit; en hij deed hen rijden op de ezel, betekent de dingen die het nieuwe inzicht van dienst zouden zijn; en hij keerde weder in het land van Egypte, betekent in het natuurlijk gemoed; en Mozes nam de stok van God in zijn hand, betekent dat die dingen vanuit de Goddelijke macht waren.

7014. En Mozes ging en keerde weder; dat dit de voortzetting van het vorige leven betekent, staat vast uit de betekenis van gaan, namelijk leven, nrs. 4882, 5493, 5605; uit de betekenis van terugkeren of teruggaan, dus leven zoals eerder of vroeger; en uit de uitbeelding van Mozes, te weten de Heer ten aanzien van de Wet of van het Ware uit het Goddelijke, nrs. 6771, 6827.

Toen Mozes op de berg Horeb was bij Jehovah, Die in een vlam werd gezien, toen beeldde hij de Heer uit ten aanzien van het Goddelijk Ware; nu echter bij Jethro zijn schoonvader, die het goede is van de Kerk die in het ware van het eenvoudig goede is, beeldt hij de Heer uit ten aanzien van het Ware uit het Goddelijke.

Hier en elders in het Woord worden in de innerlijke zin alle staten van het leven van de Heer in de wereld beschreven, hoe Hij Zijn Menselijke Goddelijk maakte; dat het opeenvolgende staten zijn geweest, kan hieruit vaststaan dat de Heer toen Hij een klein kind was, zoals een klein kind is geweest en dat Hij daarna groeide in inzicht en wijsheid en bij voortduur

daaraan de Goddelijke Liefde heeft ingeboezemd totdat Hij ook ten aanzien van Zijn Menselijke de Goddelijke Liefde, dat wil zeggen, Goddelijk Zijn of Jehovah werd; en omdat de Heer zo gaandeweg het Goddelijke aantrok, is het vandaar dat Hij Zich eerst het Ware uit het Goddelijke heeft gemaakt, daarna het Goddelijk Ware en tenslotte het Goddelijk Goede; dit waren de graden van de verheerlijking van de Heer, die hier en elders in de innerlijke zin van het Woord worden beschreven.

7015. Tot Jethro, zijn schoonvader; dat dit betekent in het eenvoudig goede, namelijk de voortzetting van het leven, staat vast uit de uitbeelding van Jethro, namelijk, omdat hij priester van Midian was, het goede van de Kerk die in het ware van het eenvoudig goede is, nr. 6827; dit goede wordt verstaan onder het eenvoudig goede; en uit de betekenis van de schoonvader, namelijk waaruit de verbinding van het goede en het ware is, nr. 6827.

7016. En hij sprak: Ik zal gaan, ik bid u en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn; dat dit de verheffing betekent tot een innerlijk en meer geestelijk leven in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van gaan en wederkeren, namelijk het opeenvolgende van het leven en dit is hier de verheffing tot een meer innerlijk en meer geestelijk leven, dus nader tot het Goddelijke; wanneer immers van de Heer, Die met Mozes wordt aangeduid, wordt gezegd gaan en wederkeren, dan wordt verstaan, verheven worden tot het Goddelijk Zijn of Jehovah Die in Hem is en uit Wie Hij is; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier de broeders zijn, namelijk het geestelijk rijk van de Heer en vandaar de geestelijke Kerk, nrs. 6426, 6637; en uit de betekenis van Egypte, namelijk het natuurlijke, nrs. 6147, 6252. Daaruit blijkt, dat met ik zal gaan en ik zal wederkeren tot mijn broeders die in Egypte zijn, de verheffing wordt aangeduid tot een innerlijker en meer geestelijk leven in het natuurlijke; want evenals het wonen van Mozes in Midian het leven betekende met hen die in het ware van het eenvoudig goede zijn, dus in het eenvoudig goede, nr. 7015, evenzo betekent nu het wonen met de zonen Israëls het leven met hen die in het ware en het goede van de geestelijke Kerk zijn; welk leven innerlijker en meer geestelijk is dan het vorige; dat het goede en het ware van die Kerk in het natuurlijke zijn, zie de nrs. 4286, 4402.

7017. En ik zal zien of zij nog leven; dat dit het doorvatten van dat leven betekent, staat vast uit de betekenis van zien, namelijk verstaan en doorvatten, waarover de nrs. 2325, 2807, 3764, 3863, 4403-4421, 4567, 4723, 5400; en uit de betekenis van leven, namelijk het geestelijk leven, nr. 5407.

Onder het doorvatten van dat leven wordt de doorvatting aangeduid die voorafgaat; want wanneer iemand zich iets in het vooruitzicht stelt, doorvat hij dat als tegenwoordig; hij stelt immers zijn gemoed in de staat van die zaak, vandaar de verlangens en vandaar het verkwikkelijke zoals van een zaak die al tegenwoordig is; dus verbinden zich de indirecte doelen zich met het laatste doel en maken als het ware één doel.

7018. En Jethro sprak tot Mozes: Ga heen in vrede; dat dit de toestemming en de heilwens betekent, staat vast uit de betekenis van Jethro sprak tot Mozes, namelijk het antwoord; dat het de toestemming is, wordt aangeduid met ga heen in vrede en verder dat het de heilwens is.

7019. En Jehovah sprak tot Mozes in Midian; dat dit de verlichting en de bevestiging uit het Goddelijke in die staat betekent, staat hieruit vast dat Jehovah tot Mozes sprak dat hij zou wederkeren tot Egypte, terwijl dat toch eerder aan Mozes door Jehovah was bevolen, (Exodus 3:10) en eerder in dit hoofdstuk, (Exodus 4:12) en terwijl toch Mozes zich vanwege het bevel reeds tot die weg had voorbereid; daaruit kan vaststaan, dat met dit bevel de verlichting en de

bevestiging uit het Goddelijke wordt aangeduid; dat het de verlichting en de bevestiging is welke die staat was, namelijk in de staat van het ware van het eenvoudig goede, wordt daarmee aangeduid dat het door Jehovah tot Mozes werd gezegd in Midian; dat Midian het ware van het eenvoudig goede is, zie de nrs. 3242, 4756, 4788, 6773.

7020. Ga heen, keer weder in Egypte; dat dit het geestelijk leven in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van heengaan of van gaan en wederkeren, namelijk het innerlijker en meer geestelijk leven, nr. 7016; en uit de betekenis van Egypte, te weten het natuurlijke, nrs. 6147, 6252.

7021. Omdat alle mannen dood zijn die uw ziel zochten; dat dit de verwijdering betekent van de valsheden die het leven van het ware en het goede trachten te vernietigen, staat vast uit de betekenis van dood zijn, namelijk dat zij verwijderd waren; want degenen die dood zijn, zijn eveneens verwijderd; uit de betekenis van de Egyptenaren, die hier de mannen zijn, namelijk zij die in de valsheden zijn, nr. 6692; en uit de betekenis van hen die de ziel zochten, namelijk degenen die het leven trachten te vernietigen; en omdat het geestelijk leven het leven van het ware is, dat van het geloof is en van het goede dat van de naastenliefde is, wordt daarom gezegd het leven van het ware en het goede.

Daaruit blijkt, dat met alle mannen zijn dood die uw ziel zochten, de verwijdering wordt aangeduid van de valsheden die het leven van het ware en het goede trachten te vernietigen. Onder de ziel wordt in het Woord al het levende verstaan en het wordt eveneens aan de dieren toegekend, maar eigenlijk wordt ziel gezegd van de mens en wanneer het van de mens wordt gezegd, wordt het in verschillende zin gezegd; de mens zelf wordt ziel genoemd, omdat zij van het leven in het algemeen zo wordt genoemd; en verder zijn verstandelijk leven in het bijzonder of het verstand en eveneens het leven van zijn wil of de wil; maar in de geestelijke zin wordt onder de ziel verstaan het leven van het ware dat van het geloof is en van het goede dat van de naastenliefde is; en in het algemeen de mens zelf ten aanzien van zijn geest, die leeft na de dood; deze zin bij Mattheüs: *‘Vreest u niet voor degenen die het lichaam kunnen doden, maar de ziel niet kunnen doden’*, (Mattheüs 10:28); bij dezelfde: *‘Wat baat het een mens zo hij de ganse wereld gewon, maar schade leed aan zijn ziel; of wat zal een mens geven tot lossing van zijn ziel’*, (Mattheüs 16:26); bij Lukas: *‘De Zoon des Mensen is niet gekomen om de zielen van de mensen te verderven, maar om te behouden’*, (Lukas 9:56).

Bij Ezechiël: *‘Gij hebt Mij ontwijfd bij Mijn volk, om zielen te doden die niet moeten sterven en om zielen levend te maken die niet moeten leven’*, (Ezechiël 13:19; in die plaatsen staat de ziel voor het geestelijk leven van de mens, namelijk het leven van zijn geest na de dood; de ziel doden, schade aan zijn ziel lijden, de ziel verderven, staat voor geestelijk sterven of verdoemd worden.

7022. En Mozes nam zijn echtgenote; dat dit het aangebonden goede betekent, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, namelijk de Heer ten aanzien van de Wet of van het Ware uit het Goddelijke, waarover eerder; en uit de betekenis van de echtgenote, te weten het aangebonden goede, nrs. 4510, 4823.

Dat in de innerlijke zin en eveneens in de hoogste zin, waarin over de Heer wordt gehandeld, door de echtgenote die Mozes had, het met het ware verbonden goede wordt uitgebeeld, komt omdat in alle en de afzonderlijke dingen die in de geestelijke wereld en die in de natuurlijke wereld zijn, het evenbeeld van een huwelijk is; het passieve en het actieve moet daar zijn waardoor iets ontstaat; zonder hun verbinding kan niets worden voortgebracht; dat er een evenbeeld van een huwelijk is in alle dingen, komt omdat alle dingen betrekking hebben op het goede en het ware, dus op het hemels huwelijk, namelijk dat van het goede en het ware en

het hemels huwelijk heeft betrekking op het Goddelijk huwelijk, namelijk dat van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware; en omdat er, zoals gezegd, niets kan ontstaan en voortgebracht worden, tenzij er het actieve en het passieve is, dus tenzij er het evenbeeld van een huwelijk is, blijkt het vandaar duidelijk dat het ware dat van het geloof is, zonder het goede dat van de naastenliefde is, niets kan voortbrengen, evenmin het goede dat van de naastenliefde is, zonder het ware dat van het geloof is, maar dat het de verbinding van beide zal zijn die vruchten zal voortbrengen en het hemelse leven bij de mens zal bewerkstelligen. Dat in alle en de afzonderlijke dingen het evenbeeld van een huwelijk is, zie de nrs. 1432, 2173, 2176, 5194.

Dat in de afzonderlijke dingen van het Woord het huwelijk van het goede en het ware is, nrs. 683, 793, 801, 2516, 2712, 4138, 5138, 6343; en dus is in de afzonderlijke dingen van het Woord de hemel, want de hemel is dat huwelijk zelf; en omdat in de afzonderlijke dingen van het Woord de hemel is, is in de afzonderlijke dingen van het Woord de Heer, aangezien de Heer het al in alle dingen van de hemel is.

Hieruit kan vaststaan vanwaar het komt, dat de echtgenote van Mozes het met het ware verbonden goede uitbeeldt, ook in de hoogste zin, waarin over de Heer wordt gehandeld, eender als Sara, de echtgenote van Abraham, nrs. 2063, 2065, 2172, 2173, 2198; verder Rebekka, de echtgenote van Izaäk, nrs. 3012, 3013, 3077.

7023. En zijn zonen; dat dit de ware dingen daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van de zonen, namelijk de ware dingen, nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; er wordt gezegd ‘daaruit’, omdat zij zijn uit het huwelijk waarover nu wordt gesproken.

7024. En hij deed hen rijden op de ezel; dat dit de dingen betekent die het nieuwe inzicht van dienst zouden zijn, staat vast uit de betekenis van rijden, namelijk de dingen die van het verstand zijn, hier die van het nieuwe inzicht zijn, dat van het leven zal zijn tussen hen die in de geestelijke Kerk zijn, nr. 7016; dat rijden die dingen betekent, komt omdat het paard het verstandelijke betekent, nrs. 2761, 2762, 3217, 5321, 6534; en uit de betekenis van de ezel, namelijk het ware dat van dienst is, hier dus aan het nieuwe inzicht, nrs. 2781, 5741; en eveneens het wetenschappelijke, nr. 5492.

7025. En hij keerde weder in het land van Egypte; dat dit betekent in het natuurlijk gemoed, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, te weten het natuurlijk gemoed, nrs. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

7026. En Mozes nam de stok van God in zijn hand; dat dit betekent dat die dingen vanuit de Goddelijke macht waren, staat vast uit de betekenis van de stok, namelijk de macht, nrs. 4013, 4015, 4876, 4936; dus is de stok van God de Goddelijke macht; dat de stok de macht van het natuurlijke is en de hand de macht van het geestelijke en dat het natuurlijke macht heeft vanuit het geestelijke, dus dat met de stok de macht wordt aangeduid wanneer hij in de hand is, zie nr. 7011.

Dat de stok de macht is, ontleent de oorsprong aan de uitbeeldingen in het andere leven; daar immers verschijnen degenen die magische dingen uitoefenen, met stokken, die hun eveneens als machten van dienst zijn; vandaar eveneens hadden de Egyptische magiërs stokken waarmee zulke dingen deden die als wonderen verschenen; vandaar wijzen de Ouden in hun geschriften overal aan de magiërs stokken toe.

Hieruit kan vaststaan, dat de stok uitbeeldend is voor de macht en dat het een werkelijke overeenstemming is, want de macht wordt daadwerkelijk door stokken uitgeoefend, maar dit is bij de magiërs een misbruik van de overeenstemming en vermag ook niet wat ook dan alleen binnen de hellen waarin zij zijn en wel omdat daar de misleidingen en de fantasieën regeren.

En omdat er een werkelijke overeenstemming is van de stok met de macht, werd het daarom Mozes bevolen de stok in de hand te nemen en door die tekenen te doen en daarom hebben ook koningen een scepter, wat een korte stok is en daarmee wordt de koninklijke macht aangeduid.

De overeenstemming van de stok en de macht is daarvandaan dat de stok de hand en de arm ondersteunt, dus tegelijk het lichaam en de hand en de arm met de macht in de Grootste Mens overeenstemt, zie de nrs. 878, 3387, 4931-4937, 5327, 5328, 5544, 6947, 7011.

7027. vers 21-23.

En Jehovah sprak tot Mozes: Terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte, zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand en gij zult die doen voor farao; en Ik, Ik zal zijn hart verstokken en hij zal het volk niet zenden.

En gij zult tot farao zeggen: Aldus sprak Jehovah: Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël.

En Ik zeg tot u: Zend Mijn zoon heen en hij diene Mij; en weigert gij hem heen te zenden, zie, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte.

En Jehovah sprak tot Mozes, betekent de doorvatting uit het Goddelijke; terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte, betekent het geestelijk leven in het natuurlijke; zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, betekent de middelen van de macht uit het geestelijke dan; en gij zult die doen voor farao, betekent tegen de bestokkende valsheden; en Ik, Ik zal zijn hart verstokken en hij zal het volk niet zenden, betekent de hardnekkigheid en dus nog niet de bevrijding; en gij zult tot farao zeggen, betekent de vermaning; dus sprak Jehovah, betekent uit het Goddelijke; Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël, betekent dat zij die in het geestelijk ware en goede zijn, als kind aangenomen zijn; en Ik zeg tot u, betekent het bevel; zend Mijn zoon heen, betekent om zich te onthouden van het bestoken van de waarheden van de Kerk; en hij diene Mij, betekent de verheffing tot de hemel om de nutten daaruit te betrachten; en weigert gij hem heen te zenden, betekent de hardnekkigheid tot aan het laatste toe; zie Ik, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte, betekent de uitblussing van het geloof zonder de naastenliefde en vandaar de verwoesting van het ware bij hen.

7028. En Jehovah sprak tot Mozes; dat dit de doorvatting uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische teksten van het Woord, namelijk doorvatten, waarover meermalen eerder; dat het is uit het Goddelijke, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah sprak; dat hier opnieuw wordt gezegd Jehovah sprak tot Mozes, komt omdat een nieuwe doorvatting wordt aangeduid, nrs. 2061, 2238, 2260, 2506, 2515, 2552.

7029. Terwijl gij gaat om weder te keren in Egypte; dat dit het geestelijk leven in het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van gaan en wederkeren, namelijk verheffen tot een innerlijker en meer geestelijk leven; en uit de betekenis van Egypte, namelijk het natuurlijke, waarover nr. 7016.

7030. Zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand; dat dit de middelen van de macht uit het geestelijke dan betekent, staat vast uit de betekenis van de wondertekenen of van de wonderen, namelijk de middelen van de Goddelijke macht, nr. 6910; en uit de betekenis van de hand, te weten de geestelijke macht, nr. 7011; daaruit blijkt dat met zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, de middelen van de macht uit het geestelijke worden aangeduid.

7031. En gij zult die doen voor farao; dat dit betekent tegen de bestokende valsheden, staat vast uit de uitbeelding van farao, namelijk het valse dat de ware dingen van de Kerk belaagt, nrs. 6651, 6679, 6683, 6692; dat gij zult die doen voor farao, is tegen die valsheden, komt omdat het volgt in die reeks uit wat voorafgaat; daar worden immers met zie al de wondertekenen die Ik gesteld heb in uw hand, de middelen van de macht uit het geestelijke aangeduid, dus tegen de bestokende valsheden; in de innerlijke zin immers volgen die zaken in een reeks, waaraan de woorden van de letterlijke zin zijn aangeplooid.

7032. En Ik, Ik zal zijn hart verstokken, en hij zal het volk niet zenden; dat dit de hardnekkigheid betekent en zo dus nog niet de bevrijding, staat vast uit de betekenis van verstokken, namelijk de hardnekkigheid; en uit de betekenis van het hart, namelijk de wil, nrs. 2930, 3888; en zo wordt dus met die woorden de hardnekkigheid vanuit de wil aangeduid, dus vanuit de verkwikking van het boze te doen, want datgene wat van de wil is, is verkwikkelijk en dat wat verkwikkelijk is, is uit de liefde; en uit de betekenis van het volk niet zenden, namelijk vanuit hardnekkigheid niet willen bevrijden, dus nog geen bevrijding. Hier en in wat volgt wordt gezegd dat Jehovah het hart van farao heeft verstokt, zo wordt het gezegd vanwege de schijn en vanwege het algemene begrip ten aanzien van het Goddelijke, dat het alle dingen bewerkstelligt; maar dit moet precies zo worden verstaan als dat aan Jehovah of de Heer het boze, de toorn, de woede, de verwoesting en eendere dingen meer wordt toegekend, nrs. 2447, 6071, 6991, 6997.

Wat betreft de hardnekkigheid van hen die in de valsheden en daaruit in de boosheden zijn en andersom in de boosheden en daaruit in de valsheden zijn, moet men weten dat het een zodanige hardnekkigheid is dat die niet kan worden beschreven; nooit laten zij af dan alleen door zware bestraffingen en de vrees daarvoor; vermaningen en bedreigingen doen volstrekt niets; de oorzaak ervan is dat het verkwikkelijke van hun leven is het boze te doen; dat verkwikkelijke hebben zij tot zich getrokken toen zij in de wereld leefden, vooral daaruit dat zij alleen zichzelf liefhadden en niet de naaste, dus dat zij in geen christelijke naastenliefde waren geweest; zij die zodanig zijn, handelen, omdat zij zich niet door de Heer laten leiden, vanuit hun eigen wil en die wil is boos vanuit het overgeërfde en eveneens uit het daadwerkelijke leven; en degenen die vanuit hun eigen wil handelen, doen uit liefde het boze, want datgene wat van de wil is, is van de liefde; daarvandaan hebben zij de verkwikking om het boze te doen en voor zoveel als zij in dat verkwikkelijke zijn, zijn zij in de hardnekkigheid.

Dat dit zo is, verschijnt niet in de wereld, en wel met als oorzaak hiervan dat in de wereld de eigenliefde en de wereldliefde hen afhoudt, want zij vrezen het verlies van de roem en vandaar van gewin en eer, indien zij het boze openlijk deden; de wetten eveneens en de vrees voor hun leven verhinderen dit; maar indien die dingen niet in de weg stonden, zouden zij zich op het verderf storten van al diegenen die hen niet begunstigen en de rijkdommen van allen roven en zonder enige barmhartigheid iedereen doden.

Zodanig is de mens innerlijk, dat wil zeggen, zodanig is hij ten aanzien van zijn geest, hoezeer hij ook in de wereld niet zodanig mag verschijnen; dit staat heel duidelijk vast uit deze personen in het andere leven; aan hen die zodanig zijn geweest in de wereld, worden de uiterlijke dingen afgenomen en zij worden overgelaten aan hun eigen wil, dus aan hun liefden; en wanneer zij daaraan zijn overgelaten, bespeuren zij niets dat meer verkwikkelijk is dan het boze te doen, wat zij dan ook doen met zo'n hardnekkigheid, dat zij nooit daarvan aflaten tenzij door bestraffingen, zoals gezegd en daarna door het neerlaten in de hel.

Hieruit kan vaststaan, hoedanig de mens is die in geen naastenliefde jegens de naaste is en verder dat ieder mens zijn leven bijblijft, niet het burgerlijk leven, dat uiterlijk was geweest en in de wereld verscheen, maar het geestelijk leven, dat innerlijk was en niet in de wereld verscheen.

7033. En gij zult tot farao zeggen, dat dit de vermaning betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer dit plaatsvindt op een Goddelijk bevel, te weten de vermaning; en uit de uitbeelding van farao, namelijk het valse dat de ware dingen van de Kerk bestookt, dus degenen die in het valse zijn en bestoken, nrs. 6651, 6679, 6683, 6692.

7034. Aldus sprak Jehovah; dat dit betekent uit het Goddelijke, namelijk de vermaning, staat vast uit wat eerder is gezegd en verder eveneens in wat volgt.

7035. Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël; dat dit betekent dat zij die in het geestelijk ware en goede zijn, als kind aangenomen zijn, staat vast uit de betekenis van de zoon, als het door Jehovah of de Heer wordt gezegd van hen die van de geestelijke Kerk zijn en als kind aangenomen zijn, waarover hierna; uit de betekenis van de eerstverwekte, te weten het geloof van de naastenliefde dat van de geestelijke Kerk is, nrs. 367, 2435, 3325, 4925, 4926, 4928, 4930; en uit de uitbeelding van Israël, dus de geestelijke Kerk, nr. 6637.

Dat Mijn zoon, Mijn eerstverwekte, Israël, of zij die in het geestelijk ware en goede zijn, dat wil zeggen, die van de geestelijke Kerk zijn, als kind zijn aangenomen, dus als zonen erkend, komt omdat de Heer door Zijn Komst in de wereld hen heeft gezaligd, zie de nrs. 6854, 6914; vandaar ook en eveneens uit het geloof in de Heer, worden zij eerstverwekte zoon genoemd; zij worden eveneens verstaan door de Heer bij Johannes: *'En Ik heb andere schapen, die van deze stal niet zijn; die moet Ik ook toebrengen en zij zullen Mijn stem horen en het zal worden één kudde en één Herder'*, (Johannes 10:16).

7036. En Ik zeg tot u; dat dit het bevel betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah gebeurt, dus het bevel.

7037. Zend Mijn zoon heen; dat dit betekent om zich te onthouden van het bestoken van de ware dingen van de Kerk, staat vast uit de uitbeelding van farao, namelijk het valse dat de ware dingen van de Kerk bestookt, nrs. 6651, 6679, 6683, 6692; uit de betekenis van heenzenden, namelijk het bevel om zich te onthouden en uit de betekenis van de zoon, namelijk zij die in het geestelijk ware en goede zijn en als kind zijn aangenomen, nr. 7035; daaruit blijkt, dat met zend Mijn zoon heen, wordt aangeduid; om zich te onthouden van het belagen van hen die in de ware dingen van de Kerk zijn.

7038. En dat zij Mij dienen; dat dit de verheffing tot de hemel betekent om de nutten daaruit te betrachten, staat vast uit de betekenis van Jehovah of de Heer dienen, dus nutten betrachten; en omdat er gehandeld wordt over degenen die van de geestelijke Kerk zijn en gezaligd werden door de Komst van de Heer en over diegenen onder hen die vóór de Komst van de Heer in de lagere aarde waren en daarna in de hemel werden verheven, nrs. 6854, 6914 en vandaar in de staat kwamen om nutten te doen, wordt daarom met dat zij Mij dienen, aangeduid de verheffing in de hemel om de nutten daaruit te doen.

Dat de Heer dienen, is nutten doen, komt daarvandaan dat de ware eredienst bestaat in het betrachten van nutten, dus in het uitoefenen van de naastenliefde; wie gelooft dat het dienen van de Heer alleen maar bestaat in het geregeld kerkbezoek, in het aanhoren van de predikingen daar en in bidden en dat dit genoeg is, dwaalt schromelijk; de eredienst zelf van de Heer bestaat in het doen van nutten; en de nutten zijn: terwijl de mens in de wereld leeft, dat eenieder op zijn post zijn functie naar behoren zal vervullen en dus daarmee het vaderland, de gezelschappen en de naaste van harte van dienst zal zijn en dat hij oprecht met zijn omgeving handelt en met beleid diensten zal betonen al naar de hoedanigheid van eenieder; deze nutten zijn voornamelijk de uitoefeningen van de naastenliefde en die zijn het

waardoor voornamelijk de Heer wordt vereerd; het geregeld kerkbezoek, het aanhoren van preken en de gebeden zijn eveneens nodig, maar zonder de eerdergenoemde nutten vermogen zij niets, want die dingen zijn niet van het leven, maar zij leren hoedanig het leven dient te zijn.

De engelen in de hemel hebben alle gelukzaligheid vanuit de nutten en volgens de nutten en wel dermate dat de nutten voor hen de hemel zijn.

Dat krachtens de Goddelijke orde volgens de nutten de gelukzaligheid is, kan vaststaan uit de dingen die bij de mens overeenstemmen met die, die in de Grootste Mens zijn, zoals de uitwendige zintuigen, namelijk: het gezicht, het gehoor, de smaak, de reuk en de tast; en dat deze overeenstemmen, is aan het einde van verscheidene hoofdstukken getoond; deze zinnen hebben vandaar verkwikkingen geheel en al volgens de nutten die zij betrachten; het meest verkwikkelijke is de zin van de echtelijke liefde, vanwege het grootste nut, omdat daaruit de voortplanting van het menselijk geslacht en uit het menselijk geslacht de hemel is; daarop volgt het verkwikkelijke van de smaak, die een zodanige verkwikking heeft omdat die de voeding en vandaar de gezondheid van het lichaam van dienst is, waardoor het gemoed gezond kan handelen; het verkwikkelijke van de reuk is minder verkwikkelijk, omdat die slechts de ontspanning en dus eveneens de gezondheid van dienst is; het verkwikkelijke van het gehoor en het verkwikkelijke van het gezicht staan op de laatste plaats, omdat die slechts de dingen overnemen die als nutten van dienst moeten zijn en omdat zij dienstbaar zijn aan het verstandelijke deel en dus niet aan het wilsdeel.

Uit deze en andere dingen wordt het duidelijk dat het de nutten zijn volgens welke door de Heer gelukzaligheid in de hemel wordt gegeven en dat het de nutten zijn waardoor de Heer voornamelijk wordt vereerd.

Vandaar komt het, dat Johannes aan de borst van de Heer lag aan tafel en dat de Heer hem meer liefhad dan de overigen, maar dit niet om hemzelf, maar omdat hij de uitoefeningen van de naastenliefde, dat wil zeggen, de nutten, uitbeelde; dat Johannes die heeft uitgebeeld, zie de voorrede bij, (Genesis hoofdstukken 18 en 22) en nr. 3934.

En weigert gij hem heen te zenden, dat dit de hardnekkigheid tot aan het laatste betekent, staat vast uit de betekenis van weigeren hem heen te zenden, namelijk vanwege de hardnekkigheid niet de bevrijding, zoals in nr. 7032.

7039. Zie Ik, Ik dood uw zoon, uw eerstverwekte; dat dit de uitblussing betekent van het geloof zonder de naastenliefde, en vandaar de verwoesting van het ware bij hen, staat vast uit de betekenis van doden, namelijk uitblussen; en uit de betekenis van de zoon, de eerstverwekte, namelijk van farao en van de Egyptenaren, dus het geloof zonder de naastenliefde, nr. 3325; door farao immers en door de Egyptenaren werden de wetenschappen die van de Kerk zijn, uitgebeeld, nrs. 4749, 4964, 4966, 6004; dus de wetenschappen die van het geloof zijn, want deze wetenschappen zijn van de Kerk, maar omdat zij die wetenschappen in magie hebben verkeerd, nr. 6692 en vandaar hun werken boos waren en zonder enige naastenliefde, zo worden daarom met hun eerstverwekten, zulke zaken aangeduid die van de wetenschap van het geloof zijn, dus het geloof zonder de naastenliefde; dat dit met de eerstverwekten van Egypte wordt aangeduid, blijkt uit de betekenis van de eerstverwekten van Israël, namelijk het geloof van de naastenliefde, nr. 7035.

Het geloof zonder de naastenliefde wordt er gezegd, maar onder het geloof wordt hier de wetenschap verstaan van zulke zaken die van het geloof zijn, want er bestaat geen geloof waar geen naastenliefde is; zulke dingen die van het geloof zijn, zijn bij degenen die niet in de naastenliefde zijn, slechts zaken van het geheugen en in het geheugen niet onder een andere vorm dan het andere wetenschappelijke; en daar is ook niet het wetenschappelijke van het ware dat van het geloof is, omdat het bezoedeld is met ideeën van het valse en eveneens als middelen van dienst is om valsheden te verdedigen; omdat het zo is gesteld met het geloof

zonder de naastenliefde, wordt het daarom uitgeblust bij de boze mens in het andere leven en zij worden geheel en al verwoest ten aanzien van het ware, ter wille hiervan dat de waarheden hun niet als middelen tot boosheden van dienst zijn en zo bij hen de hel niet op de een of andere wijze zal heersen over zulke zaken die van de hemel zijn en zij vandaar niet tussen de hemel en de hel hangen.

Het is deze uitblussing en deze verwoesting van het ware, die daarmee wordt aangeduid dat de eerstverwekten in Egypte werden gedood.

Dat de Egyptenaren daarop vergingen in de zee Suph, beeldde de staat van de verdoemenis of van de geestelijke dood van zulke mensen uit daarna, want wanneer hun de dingen zijn afgenomen die van het geloof zijn of van het ware zijn, die als het ware vleugels waren die hen verhieven, dan vallen zij weldra als zware massa's in de hel.

7040. 24-26.

En het geschiedde in de weg, in de herberg en Jehovah kwam hem tegen en zocht hem te doden.

En Zippora nam een rotsteen en besneed de voorhuid van haar zoon en deed raken zijn voeten en zij sprak: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt.

En Hij liet van hem af; toen sprak zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen.

En het geschiedde in de weg, in de herberg, betekent het nageslacht uit Jakob, dat het in uiterlijke zonder innerlijke dingen was; en Jehovah kwam hem tegen, betekent het verzet; en zocht hem te doden, betekent dat bij dat nageslacht de uitbeeldende Kerk niet kon worden ingesteld; en Zippora nam een rotssteen, betekent het hoedanige getoond door de uitbeeldende Kerk door middel van het ware; en besneed de voorhuid van haar zoon, betekent de verwijdering van de vuile liefden en daardoor het blootleggen van het innerlijke; en deed raken zijn voeten, betekent dat getoond werd hoedanig dan het natuurlijke is; en zij sprak: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt, betekent dat het vol was van alle geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede; en Hij liet van hem af, betekent dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden; toen sprak zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen, betekent dat hoewel het innerlijke vol was van geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede, toch de besnijdenis zou worden opgenomen als een uitbeeldend teken van de zuivering van de vuile liefden.

7041. En het geschiedde in de weg, in de herberg; dat dit het nageslacht uit Jakob betekent, dat het in uiterlijke zonder innerlijke dingen was, kan vaststaan uit de uitbeelding van Mozes hier; in de dingen die voorafgaan en die volgen, wordt in de innerlijke zin gehandeld over de geestelijke Kerk en die wordt verstaan onder de zonen Israëls; in deze drie verzen echter wordt gehandeld over die Kerk, namelijk dat zij bij de nakomelingen van Jakob had moeten worden ingesteld, maar dat zij bij hen niet kon worden ingesteld, omdat zij in uiterlijke dingen zonder het innerlijke waren; daarom beeldt Mozes hier niet de Wet of het Woord uit, maar beeldt hij die natie of dat nageslacht uit Jakob uit, waarvan hij de leider zou zijn, dus eveneens de eredienst van die natie, want overal in het Woord beeldt de leider of de rechter en eveneens de koning, de natie en het volk uit waarvan hij de leider, rechter of koning is, de oorzaak hiervan is dat hij het hoofd ervan is, nr. 4789.

Vandaar komt het, dat hier Mozes niet met name wordt genoemd, maar hij toch wordt verstaan onder, het geschiedde in de weg, in de herberg en dat Jehovah hem toen tegenkwam en hem zocht te doden, terwijl Hij toch tevoren met zoveel nadruk had bevolen dat hij zou gaan en wederkeren in Egypte.

Daarmee, dat hij in de weg was, wordt het ingestelde aangeduid en met de herberg wordt het uiterlijk natuurlijke of het zinlijke aangeduid, nr. 5495; en omdat er, zoals gezegd, gehandeld

wordt over de bij dat nageslacht in te stellen Kerk, wordt de hoedanigheid aangeduid van die natie, namelijk een uiterlijke zonder innerlijke, dus eveneens het uiterlijk natuurlijke of het zinlijke, maar afgescheiden; dat het van het innerlijke gescheiden zinlijke vol begoochelingen en vandaar volvalsheden is en dat het tegen de waarheden en de goede dingen van het geloof is, zie de nrs. 6948, 6949.

Voordat het volgende wordt ontvouwd, zie men wat eerder over dit nageslacht is getoond, namelijk dat bij dit nageslacht het uitbeeldende van een Kerk is geweest, maar niet de Kerk, nrs. 4281, 4288, 6304.

Dat de Goddelijke eredienst bij hen slechts uiterlijk is geweest, gescheiden van het innerlijke en dat zij tot die eredienst werden aangedreven door uiterlijke middelen, nrs. 4281, 4433, 4844, 4847, 4865, 4899, 4903.

Dat zij niet waren uitverkoren, maar dat zij er hardnekkig op stonden om een Kerk te zijn, nrs. 4290, 4293.

Dat zij zodanig zijn geweest dat zij de heilige dingen konden uitbeelden, hoewel zij in lichamelijke en wereldse liefden waren, nrs. 4293, 4307.

Dat die natie zodanig is geweest vanaf de eerste oorsprong, nrs. 4314, 4316, 4317; en tal van andere dingen die over die natie zijn getoond, nrs. 4444, 4459, 4503, 4750, 4815, 4818, 4820, 4825, 4832, 4837, 4868, 4874, 4911, 4913, 5057, 6877.

7042. En Jehovah kwam hem tegen; dat dit het verzet betekent, staat vast uit de betekenis van tegenkomen, namelijk verzetten, hier, dat er enige Kerk bij die natie kon worden ingesteld; dat het een verzet is tegen het Goddelijke, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah hem tegenkwam.

Uit de letterlijke zin schijnt het alsof Jehovah of het Goddelijke Zich verzette, omdat er wordt gezegd dat Jehovah hem tegenkwam; maar de innerlijke zin is dat het een verzet is geweest tegen het Goddelijke; het Goddelijke verzet Zich immers nooit tegen iemand, maar het is de mens of de natie die zich tegen het Goddelijke verzet en wanneer hij zich verzet, dan verschijnt het, omdat hij het Goddelijke niet kan uithouden, alsof de tegenstand vanuit het Goddelijke was.

Hoe het hiermee is gesteld, kan vaststaan uit degenen die in het andere leven komen en in de hemel begeren te komen, maar evenwel niet zodanig zijn dat zij daar kunnen zijn; wanneer hun datgene wat zij begeren wordt toegelaten, dan verschijnen zij, wanneer zij op weg zijn en dicht bij de ingang van de hemel, aan zichzelf als een monster en beginnen zij angstig en gemarteld te worden, omdat zij het ware en het goede die daar zijn, niet uithouden en zij geloven dat de hemel en het Goddelijke zich tegen hen heeft verzet, terwijl zij het toch zelf zijn, omdat zij in het tegengestelde zijn en dit dus zelf over zich brengen.

Daaruit kan het eveneens vaststaan, dat het Goddelijke Zich niet tegen iemand verzet, maar dat de mens zelf zich tegen het Goddelijke verzet.

7043. En zocht hem te doden; dat dit betekent, dat bij dat nageslacht de uitbeeldende Kerk niet kon worden ingesteld, staat vast uit de betekenis van zoeken te doden, namelijk niet opnemen, waarover de nrs. 3387, 3395; hier dus die natie niet opnemen of uitverkiezen om bij haar de uitbeeldende Kerk in te stellen; die natie wordt onder Mozes, haar toekomstige leider en hoofd, bij voortduur in deze drie verzen verstaan, zie nr. 7041.

Dat die natie niet uitverkoren was, maar dat zij er hardnekkig op gestaan heeft om een Kerk te zijn, zie de nrs. 4290, 4293; en dat niet enige Kerk bij haar ingesteld is geweest, maar slechts het uitbeeldende van een Kerk, nrs. 4281, 4288, 6304; en dat de dingen die van de Kerk en heilig zijn, ook door de boze mens kunnen worden uitgebeeld, omdat het uitbeeldende niet de persoon, maar de zaak betreft, nrs. 3670, 4208, 4281.

Iets eenders als wat hier staat, wordt in de innerlijke zin daaronder verstaan dat Jehovah die natie geheel en al wilde verdelgen en in de plaats ervan een andere natie uit Mozes opwekken, (Numeri 14:12); en eveneens daaronder dat er wordt gezegd dat het Jehovah berouwde dat Hij die natie zou binnenleiden en dat Hij haar heeft binnengeleid in het land Kanaän.

7044. En Zippora nam een rotssteen; dat dit het hoedanige betekent getoond door de uitbeeldende Kerk door middel van het ware, staat vast uit de uitbeelding van Zippora hier, namelijk de uitbeeldende Kerk; en uit de betekenis van de rotssteen, namelijk het ware van het geloof.

Dat de besnijdenis gedaan werd met een splinter van rotssteen, betekende dat de zuivering van de vuile liefden plaatsvond door de ware dingen van het geloof, nrs. 2039, 2046, 2799; want de besnijdenis was uitbeeldend voor de zuivering van die liefden, nr. 2799.

De oorzaak dat de zuivering plaatsvindt door de ware dingen van het geloof, is dat deze leren wat het goede is en verder eveneens wat het boze is en dus wat moet worden gedaan en wat moet worden nagelaten; en wanneer de mens die ware dingen weet en daarnaar wil handelen dan wordt hij door de Heer geleid en door Zijn Goddelijke middelen gezuiverd.

Omdat de ware dingen van het geloof leren wat het boze en wat het goede is, dan is het duidelijk dat met Zippora nam een rotssteen, het door het ware getoonde hoedanige wordt aangeduid.

Dat Zippora de uitbeeldende Kerk uitbeeldt, staat vast uit de dingen die in deze verzen volgen.

7045. En besneed de voorhuid van haar zoon; dat dit de verwijdering van de vuilen liefden betekent en daardoor het ontbloten van het innerlijke, staat vast uit de betekenis van afsnijden, namelijk verwijderen; uit de betekenis van de voorhuid, namelijk de aardse en de lichamelijke liefde, die de geestelijke en de hemelse liefde bezoedelt, nrs. 3412, 4462; en uit de betekenis van de zoon, namelijk het ware van de uitbeeldende Kerk; dat de zoon het ware is, zie de nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; en dat het het ware van die Kerk is, komt omdat Zippora die Kerk uitbeeldt en hem haar zoon noemt en door hem de hoedanigheid van die natie toont en vandaar de hoedanigheid van haar erediens.

Dat met de voorhuid de vuile liefden worden aangeduid, komt omdat de lenden met de geslachtsdelen overeenstemmen met de echtelijke liefde, nrs. 5050 tot 5062; en omdat zij met de echtelijke liefde overeenstemmen, stemmen zij met elke hemelse en geestelijke liefde overeen, nrs. 686, 4277, 4280, 5054; vandaar stemt de voorhuid overeen met de meest uitwendige liefden, die de lichamelijke en aardse liefden worden genoemd; deze liefden zijn, indien zij zonder innerlijke liefden zijn, die de geestelijke en hemelse liefden worden genoemd, vuil, zoals bij die natie, die in de uiterlijke dingen zonder de innerlijke was.

Er wordt gezegd zonder innerlijke en daaronder wordt verstaan geen erkenning van het ware en geen aandoening van het goede, dus geen geloof en geen naastenliefde, deze immers zijn van de innerlijke mens en daaruit gaan de beoefeningen van de naastenliefde voort, die de uiterlijke en uitwendige goede dingen zijn; dit innerlijke dat zonder het geloof en de naastenliefde is en toch vol van het boze en valsheden, wordt door de Heer ledig genoemd, (Mattheüs 12:43-45); vandaar wordt er gezegd een uitwendige zonder het innerlijke.

Omdat nu met de voorhuid de meest uitwendige liefden worden aangeduid, verschijnt daarom, wanneer die verwijderd zijn, wat daarmee wordt aangeduid dat Zippora de voorhuid besneed, de hoedanigheid van die liefden, dus het ontbloten van het innerlijke.

7046. En deed raken zijn voeten; dat dit betekent dat getoond werd hoedanig dan het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van doen raken, namelijk tonen, want door de

aanraking wordt getoond; en uit de betekenis van de voeten, namelijk het natuurlijke, nrs. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 – 4952.

Daaronder, dat getoond werd hoedanig het natuurlijke is, wordt verstaan hoedanig die natie innerlijk was, wat verschijnt wanneer het uiterlijke wordt verwijderd.

Het innerlijke bij de mens in de wereld kan niet verschijnen voordat het uiterlijke verwijderd is; het uiterlijke immers handelt bij de bozen geheel anders dan het innerlijke wil en denkt; de mens veinst immers het eerbare, het gerechte en eveneens het christelijk goede of de naastenliefde en wel opdat men zal geloven dat hij innerlijk zodanig is; de vrees voor het verlies van gewin, faam en eer en voor de straffen van de wet en voor het leven, drijven ook aan om zo te doen; maar als die vrees verwijderd zijn en hij vanuit zijn innerlijk handelt, dan plundert hij zoals een waanzinnige de bezittingen van een ander en hijgt naar moord en bloed, ook van de medeburgers, zoals in binnenlandse burgeroorlogen plaatsvindt.

Dat de innerlijke dingen zodanig zijn, blijkt nog duidelijker uit de bozen in het andere leven; de uiterlijke dingen worden immers van hen afgenomen en de innerlijke dingen worden blootgelegd, nr. 7039; en dan wordt ontdekt dat verscheidenen die als engelen in de wereld waren verschenen, duivels zijn.

Dat de innerlijke dingen zo zeer afwijken van de uiterlijke, is een aanwijzing dat de staat van de mens volslagen verdraaid is; bij degene die in het oprechte is, in het gerechte en in het goede, is er zo'n afwijken niet; deze spreekt zoals hij denkt en denkt zoals hij spreekt; geheel anders is het gesteld bij degenen die niet in het oprechte zijn, niet in het gerechte en niet in het goede; bij hen wijken de innerlijke dingen af van de uiterlijke.

Dat de Joodse natie zodanig is geweest, wordt met deze woorden door de Heer beschreven bij Mattheüs: *'Wee u, gij schriftgeleerden en farizeeën, gij geveinsden, omdat gij het uitwendige van de drinkbeker en van de schotel reinigt, maar de innerlijke dingen zijn vol van roof en onmatigheid. Gij blinde farizeeër, reinig eerst het innerlijke van de drinkbeker en van de schotel, opdat ook het uitwendige rein zal worden. Wee u, gij schriftgeleerden en farizeeën, gij geveinsden, omdat gij u gelijk maakt aan de gepleisterde graven, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinheid; zo ook schijnt gij de mensen van buiten gerecht, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid'*, (Mattheüs 23:25-28).

7047. En zij sprak: Omdat een bruidegom der bloeden gij mij zijt; dat dit betekent dat het vol was van alle geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede, staat vast uit de betekenis van de bruidegom, namelijk hier het uitbeeldende van de Kerk of haar uiterlijke beeld, wanneer de uitbeeldende Kerk zelf de bruid is; dat Mozes in deze drie verzen die natie uitbeeldt en het uitbeeldende van de Kerk bij haar, zie nr. 7041; en dat Zippora de uitbeeldende Kerk uitbeeldt en Mozes het uiterlijke ervan, noemt Zippora hem daarom niet haar echtgenoot, noch man, maar bruidegom, want een bruid kan iets geheel anders uitbeelden dan een bruidegom, niet echter een man of echtgenoot en een echtgenote, want het echtelijke maakt één; en uit de betekenis van het bloed, namelijk het aangedane geweld aan de naastenliefde, nrs. 374, 1005; en het vervalste en ontwijde ware, nrs. 4735, 6978; dus de vijandigheid tegen het ware en het goede.

7048. En Hij liet van hem af; dat dit betekent dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden, staat vast uit de betekenis van aflaten van hem, namelijk om hem te doden, dus dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden; want dat Jehovah zocht hem te doden, betekende dat bij die natie de uitbeeldende Kerk niet kon worden ingesteld, nr. 7043; en daarom wordt er nu gezegd dat met Hij liet van hem af, wordt aangeduid dat het werd toegelaten opdat zij zouden uitbeelden, dat wil zeggen, dat bij die natie het uitbeeldende van een Kerk zou worden ingesteld, niet echter de Kerk; dat het iets anders is een Kerk uit te

beelden en iets anders een Kerk te zijn, blijkt hieruit dat ook de bozen de Kerk kunnen uitbeelden, maar de Kerk zijn, kunnen alleen de goeden, want een Kerk uitbeelden is slechts uiterlijk, zie de nrs. 3670, 4208, 4281.

7049. Toen sprak zij: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen; dat dit betekent dat hoewel het innerlijke vol was van geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede, toch de besnijdenis zou worden opgenomen als een uitbeeldend teken van de zuivering van de vuile liefden, staat vast uit de betekenis van de bruidegom des bloeds, namelijk vol van alle geweld en vijandigheid tegen het ware en het goede, nr. 7047; en uit de betekenis van de besnijdenis, namelijk het uitbeeldende teken van de zuivering van de vuile liefden, nrs. 2039, 2632, 3412, 3413, 4462, 4486, 4493.

Dit wordt gezegd door Zippora, omdat het nu aan die natie werd toegelaten om de Kerk uit te beelden, wat daarmee wordt aangeduid dat Hij daarvan afliet om hem te doden, nr. 7048. Dat de besnijdenis het uitbeeldende teken van de zuivering werd, komt omdat met het afsnijden van de voorhuid de verwijdering van de vuile liefden werd aangeduid en daardoor het ontbloten van het innerlijke, nr. 7045; wanneer daarom in het geheel geen aandacht wordt geschonken aan het innerlijke, zoals bij die natie, die in uiterlijke dingen zonder innerlijke was, dan blijft de betekenis over van de besnijdenis of van het afsnijden van de voorhuid, namelijk de verwijdering van de vuile liefden, dus de zuivering, daarom heeft dit als een uitbeeldend teken van dienst kunnen zijn.

7050. Dat in deze drie verzen verborgenheden zijn die men nooit kan weten zonder de innerlijke zin, blijkt daar uit de afzonderlijke dingen; wie immers zou kunnen weten wat het betekent dat Jehovah, nadat Hij Mozes had bevolen om naar Egypte te gaan, vlak daarop, toen hij op weg was, hem tegenkwam en hem zocht te doden; wie zou kunnen weten wat het betekent dat Zippora, toen zij de voorhuid van haar zoon afsneed, zijn voeten deed raken en tot Mozes sprak dat hij haar een bruidegom der bloeden was; en verder dat zij daarop sprak: Een bruidegom der bloeden tot besnijdenissen?

Wie ziet niet, dat in deze dingen verborgenheden zijn weggelegd en dat die geenszins kunnen worden ontdekt dan alleen vanuit de innerlijke zin.

7051. Degenen die over de innerlijke zin van het Woord niets weten, kunnen niet anders geloven dan dat de Israëlitische natie boven elke andere natie was uitverkoren en vandaar voortreffelijker dan de overige naties was, zoals zij eveneens zelf hebben geloofd; en wat wonderlijk is, dit gelooft niet alleen die natie zelf, maar ook geloven dit de christenen, hoezeer dezen ook weten dat die natie in vuile liefden is, in smerige gierigheid, in haat en in hoogmoed; en bovendien dat zij de innerlijke dingen die van de naastenliefde en het geloof zijn en die van de Heer zijn, van geen waarde achten en eveneens verafschuwen. Dat de christenen ook geloven dat die natie boven de andere uitverkoren is geweest heeft als oorzaak dat zij geloven dat de uitverkiezing en de zaligheid van de mens uit barmhartigheid is, onverschillig hoe de mens leeft en dus dat misdadigers evengoed in de hemel kunnen worden opgenomen als de vromen en de rechtschapenen, terwijl ze daarbij niet in aanmerking nemen dat de uitverkiezing universeel is, namelijk die van allen die in het goede leven; en dat de barmhartigheid van de Heer is jegens elk mens die zich onthoudt van het boze en wil leven in het goede en die zich zo door de Heer laat leiden en wederverwekken, wat voortdurend en zijn leven lang plaatsvindt.

Vandaar komt het eveneens, dat zeer velen in de christelijke wereld ook geloven dat die natie opnieuw zal worden uitverkoren en dan zal worden teruggevoerd tot het land Kanaän en dit eveneens volgens de letterlijke zin, zoals in de volgende plaatsen; bij (Jesaja 10:20,22,23; 11:11,12; 29:22;43:54,6; 49:6-26; 56:8; 60:4; 61:3-10; 62).

Bij (Jeremia 3:14-19; 15:4,14; 16:13,15; 23:7,8; 26:9,10; 31:31,33; 25:20; 29:14,18; 30:3,9-11; 31:8-10; 33:16,20,26)/

Bij (Ezechiël 5:10,12,15; 16:60; 20:41; 22:15,16; 34:12,13; 37:21,22; 38:12; 34:23,27,28).

Bij (Daniël 7:27; 12:7). Bij (Hosea 3:4,5). Bij (Joël 2:32; 3:1). Bij (Amos 9:8,9). Bij (Micha 5:7,8).

Uit deze en eveneens uit andere plaatsen geloven ook de christenen dat die natie opnieuw uitverkoren en in het land Kanaän binnengeleid zal worden, hoewel zij weten dat die natie een Messias verwacht die hen zal binnenleiden en het hun toch bekend is dat die verwachting ijdel is en dat het rijk van de Messias of van Christus niet uit deze wereld is en dat zo het land Kanaän waarin de Messias zal binnenleiden, de hemel is.

Zij nemen ook niet in overweging, dat er in het Woord een geestelijke zin is en dat in die zin onder Israël niet Israël wordt verstaan, noch onder Jakob, noch onder Juda Juda, maar dat onder hen de dingen worden verstaan die zij uitbeelden, ook nemen zij niet in overweging wat de historische gebeurtenissen over die natie vermelden, hoedanig die was in de woestijn en hoedanig daarop in het land Kanaän, namelijk dat die natie in haar hart afgodisch was en verder wat de profeten van haar zeggen en van haar geestelijke hoererij en van haar gruwelen; hoedanig zij is, wordt beschreven in het lied bij Mozes: *'Ik zal Mijn aangezichten van hen verbergen; Ik zal zien wat hun nageslacht is; zij zijn immers een geslacht der verdraaiingen, zonen in wie geen trouw is. Ik sprak: In de uiterste hoeken zal Ik hen uitwerpen; Ik zal hun gedachtenis van de mens doen ophouden; indien de wederpartijders niet zeiden: Onze hand is hoog en niet Jehovah heeft al dit gedaan. Want zij zijn een natie, verloren in raadslagen, ook is in hen geen inzicht; van de wijnstok van Sodom is hun wijnstok en van de velden van Gomorra; haar druiven van gal; zij hebben bessen der bitterheden. Drakenvenijn is hun wijn en wrede gal van de adders. Is dat niet opgeborgen bij Mij, verzegeld in Mijn schatkamers? Aan Mij is de wraak en de vergelding, ten tijde als hun voet zal wankelen, want nabij is de dag van hun ondergang en de dingen haasten die hun zullen gebeuren'*, (Deuteronomium 32:20,26-28,32-34); dat Jehovah dat lied aan Mozes heeft gedictieerd, zie in (Deuteronomium 31:19,21).

Ten aanzien van die natie ook de Heer bij Johannes: *'Gij zijt uit de vader de duivel en de verlangens van uw vader wilt gij doen; die was een mensenmoorder van den beginne en in de waarheid stond hij niet'*, (Johannes 8:44) en nog in vele andere plaatsen.

Dat de christenen, terwijl zij deze dingen weten, niettemin geloven, dat die natie tenslotte tot de Heer bekeerd en dan in het land waar zij vroeger was geweest, binnengeleid zal worden, komt, zoals gezegd, omdat zij de innerlijke zin van het Woord niet weten; en omdat zij menen dat het leven van de mens er niets toe doet; en dat het ook door veelvuldige daden ingewortelde boze in het geheel niet verhindert of de mens kan door het geloof, ook al was dit maar voor een uurtje, geestelijk worden en wederverwekt worden en dan aangenomen worden door de Heer; en verder dat het binnenlaten in de hemel alleen van de barmhartigheid is en dat deze er is jegens een afzonderlijke natie en dus niet jegens allen in het heelal die de barmhartigheid van de Heer opnemen.

Zij die zo denken, weten niet, dat het geheel en al tegen het Goddelijke is, dat sommigen als uitverkorenen zouden worden geboren tot het heil en de hemel en sommigen als niet-uitverkorenen tot de verdoemenis en de hel; op die wijze over het Goddelijke denken zou huiveringwekkend zijn, omdat dit het toppunt van onbarmhartigheid zou zijn, terwijl toch het Goddelijke de barmhartigheid zelf is.

Hieruit nu kan vaststaan dat de Israëlitische en de Joodse natie niet uitverkoren is geweest en te minder dat zij uitverkoren zal worden; en verder dat er niet iets van de Kerk bij haar is geweest, noch heeft kunnen zijn, maar slechts het uitbeeldende ervan; en dat het ter wille van het Woord van het Oude Testament is geweest dat die natie toch tot op deze dag in stand is gehouden, over welke zaak men zie nr. 3479.

7052. vers 27-31.

En Jehovah sprak tot Aharon: Ga Mozes tegemoet in de woestijn; en hij ging en ontmoette hem in de berg Gods en hij kuste hem.

En Mozes gaf Aharon te kennen al de woorden van Jehovah waarmee Hij hem gezonden had en al de tekenen die Hij hem geboden had.

En Mozes ging en Aharon en zij vergaderden al de ouderen van de zonen Israëls.

En Aharon sprak al de woorden die Jehovah tot Mozes sprak; en hij deed de tekenen voor de ogen van het volk.

En het volk geloofde en zij hoorden dat Jehovah had bezocht de zonen Israëls en dat Hij hun verdrukking had gezien; en zij neigden zich en zij bogen zich neder.

En Jehovah sprak tot Aharon; betekent het ware van de leer en daar de doorvatting uit het Goddelijke; Ga Mozes tegemoet, betekent dat het zou worden verbonden met het ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortgaat; in de woestijn, betekent een situatie die er niet tevoren is; en hij ging en ontmoette hem in de berg Gods, betekent de verbinding in het goede van de liefde daar; en hij kuste hem, betekent de aandoening van de verbinding; en Mozes gaf Aharon te kennen al de woorden van Jehovah, betekent de invloeiing van het ware dat rechtstreeks voortgaat van het Goddelijke van de Heer in het ware dat indirect voortgaat en het onderricht in de afzonderlijke dingen van de leer; waarmee Hij hem gezonden had, betekent die voortgaan; en al de tekenen die Hij hem geboden had, betekent de verlichting en daaruit tegelijk de bevestiging; en Mozes ging en Aharon, betekent het leven van de verbinding van het ene en het andere; en zij vergaderden al de ouderen van de zonen Israëls, betekent de voornaamste zaken van de wijsheid die van de geestelijke Kerk is; en Aharon sprak al de woorden die Jehovah tot Mozes sprak, betekent de leer vandaar uit het Goddelijke; en hij deed de tekenen voor de ogen van het volk, betekent de bevestiging voor de bevattings; en het volk geloofde en zij hoorden, betekent het geloof en de hoop; dat Jehovah had bezocht de zonen Israëls, betekent dat zij die van de geestelijke Kerk waren, bevrijd en gezaligd zouden worden door de komst van de Heer; en dat Hij hun verdrukking had gezien, betekent na zulke grote verzoeken; en zij neigden zich en zij bogen zich neder, betekent de vernedering.

7053. En Jehovah sprak tot Aharon; dat dit het ware van de leer betekent en daar de doorvatting uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van 'Hij sprak', namelijk het doorvatten, waarover meermalen eerder; vandaar is Jehovah sprak, het doorvatten uit het Goddelijke; en uit de uitbeelding van Aharon, namelijk de leer van het ware en het goede, nrs. 6998, 7009, dus het ware ervan; want elke leer is een uitbeelding van het ware; de leer immers handelt over het ware en vandaar over het goede; deze leer wordt de leer van het geloof genoemd; en die handelt over het goede en vandaar over het ware, en die leer wordt de leer van de naastenliefde genoemd; maar elk van beide is van het ware.

7054. Ga Mozes tegemoet; dat dit betekent dat het zou worden verbonden met het ware dat rechtstreeks uit het Goddelijke voortgaat, staat vast uit de betekenis van tegemoet gaan, namelijk verbonden worden; en uit de uitbeelding van Mozes, namelijk het ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortgaat, nr. 7010.

7055. In de woestijn; dat dit betekent waar zij tevoren niet zodanig is, namelijk de verbinding, staat vast uit de betekenis van de woestijn, namelijk waar toch maar weinig

levenskrachtige is, nr. 1927, dus waar niet het goede en daaruit het ware is, nr. 4736, want daarvandaan is het levenskrachtige; hier waar niet de verbinding is van het ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortgaat, met het ware dat indirect voortgaat; dat daar de verbinding zou plaatsvinden, wordt daarmee aangeduid dat Aharon Mozes tegemoet zou gaan in de woestijn.

Wat die verbinding betreft moet men weten dat er bij de mens het indirect voortgaande Ware van het Goddelijke kan zijn en dit toch niet verbonden kan zijn met het Ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortgaat.

Maar laat deze zaak, omdat zij verborgen is, met voorbeelden worden toegelicht: zij die volgens de leer van hun Kerk, die zij bij zich bevestigd hebben, denken en leren en nergens anders vandaan weten of het waarheden zijn dan alleen daarvandaan dat zij uit de leer van de Kerk zijn en dat zij door geleerde en verlichte mannen is overgeleverd; bij zulke mensen kan het indirecte van het Goddelijk voortgaande ware zijn, maar toch is dit niet verbonden met het ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortgaat; indien het immers verbonden was, dan zouden zij de aandoening hebben om het ware te weten ter wille van het ware en vooral ter wille van het leven; vandaar eveneens zouden zij begiftigd zijn geweest met de doorvatting of de leerstellingen van hun Kerk ware dingen zijn voordat zij die bij zich bevestigen en zouden zij in de afzonderlijke dingen zien of de bevestigende zaken met het ware zelf overeenstemmen.

Tot voorbeeld kan ook het volgende dienen van de profeten door wie het Woord is geschreven; zij schreven zoals de geest uit het Goddelijke dicteerde; de woorden zelf immers die zij neerschreven, werden in hun oren uitgesproken; bij hen was het ware indirect van het Goddelijk voortgaande, dat wil zeggen, door de hemel, maar daarom niet het ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortging, want zij hadden geen doorvatting daarover wat de afzonderlijke dingen in de innerlijke zin betekenden, want wanneer zij verbonden zijn is er, zoals gezegd, doorvatting.

Die verbinding is er zelden bij de mens, maar zij is er bij allen die in de hemel zijn, vooral bij hen die in de binnenste of derde hemel zijn; ook is zij er niet bij de mens tenzij hij voor zoveel is wederverwekt dat hij van het zinlijke kan worden verheven naar zijn redelijke en dan gesteld in het licht van de hemel waar de engelen zijn.

Bij elk mens is weliswaar zowel rechtstreekse als indirecte Goddelijke invloeiing, nrs. 6063, 7004, maar er is geen verbinding dan alleen bij hen die de doorvatting van het ware uit het goede hebben; want degenen bij wie de rechtstreekse Goddelijke invloeiing met de indirecte is verbonden, laten zich door de Heer leiden, maar zij bij wie die invloeiingen niet verbonden zijn, leiden zichzelf en hebben dit lief.

Hieruit nu kan vaststaan wat hier onder de woestijn wordt verstaan, namelijk waar niet de verbinding is.

7056. En hij ontmoette hem in de berg Gods; dat dit de verbinding betekent in het goede van de liefde daar, staat vast uit de betekenis van ontmoeten en tegemoetkomen, namelijk de verbinding, nr. 7054; en uit de betekenis van de berg Gods, namelijk het goede van de Goddelijke Liefde, nr. 6829.

Hiermee is het als volgt gesteld: de verbinding van het ware dat rechtstreeks van het Goddelijk Ware voortgaat met het ware dat indirect voortgaat, kan er niet zijn dan in het goede, want het goede is de aardbodem zelf; de ware dingen zijn de zaden die niet ergens anders dan in het goede zoals in hun aardbodem groeien; het goede is ook de ziel zelf van het ware; daaruit ontstaat het ware om het ware te zijn en daaruit leeft het.

Het ware dat rechtstreeks van het Goddelijke voortgaat, wordt het ware genoemd, maar in zich is dit het goede, omdat het van het Goddelijk Goede voortgaat, maar het is een goede waarmee al het Goddelijk Ware verenigd is; het wordt het ware genoemd omdat het in de

hemel als licht verschijnt, maar het is een zodanig licht als het licht in de lente waarmee warmte is verenigd die alle dingen op aarde levend maakt.

Hieruit kan eveneens vaststaan, dat de verbinding, van het ware dat rechtstreeks van het Goddelijk voortgaande is, met het ware dat indirect voortgaat, alleen kan bestaan in het goede, dus alleen indien de mens door het ware wordt aangedaan ter wille van het ware, vooral ter wille van het goede, dus ter wille van het leven; dan immers is de mens in het goede.

Hoe het met die verbinding is gesteld, kan men verder nog hieruit weten: het Goddelijk voortgaande gaat rechtstreeks in de wil van de mens binnen; dit is zijn weg; maar het ware dat indirect van het Goddelijke voortgaat, gaat het verstand van de mens binnen, daarom kan er geen verbinding plaatsvinden tenzij de wil en het verstand als één optreden, namelijk tenzij de wil het goede wil en het verstand dat bevestigt door het ware; wanneer er dus zo verbinding is, dan verschijnt de Heer als aanwezig.

Zijn aanwezigheid wordt ook doorvat; maar wanneer er geen verbinding is, dan is de Heer als het ware afwezig; maar Zijn afwezigheid wordt niet doorvat, indien men niet uit enige doorvatting weet wat Zijn aanwezigheid is.

7057. En hij kuste hem; dat dit de aandoening van de verbinding betekent, staat vast uit de betekenis van kussen, namelijk de verbinding uit aandoening, nrs. 3573, 3574, 4353, 5929, 6260.

7058. En Mozes gaf Aharon te kennen al de woorden van Jehovah; dat dit de invloeiing betekent van het ware dat rechtstreeks voortgaat van het Goddelijke van de Heer, in het ware dat indirect voortgaat en het onderricht in de afzonderlijke dingen van de leer, staat vast uit de betekenis van te kennen geven, namelijk invloeiën, nr. 5966; uit de uitbeelding van Mozes, namelijk het ware dat rechtstreeks voortgaat van het Goddelijke van de Heer, nrs. 7010, 7054; uit de uitbeelding van Aharon, namelijk het ware dat indirect voortgaat van het Goddelijke van de Heer, nr. 7009; en uit de betekenis van al de woorden van Jehovah, te weten de afzonderlijke punten van de leer; het onderricht wordt daarmee aangeduid dat Mozes die dingen aan Aharon te kennen gaf; het onderricht uit het Goddelijke vindt immers plaats door invloeiing, die wordt aan geduid met te kennen geven.

Hieruit blijkt, dat met Mozes gaf Aharon al de woorden van Jehovah te kennen, de invloeiing wordt aangeduid van het ware dat rechtstreeks voortgaat uit het Goddelijke van de Heer in het ware dat indirect voortgaat en het onderricht in de afzonderlijke dingen van de leer.

Wat betreft het onderricht in de afzonderlijke dingen van de leer, dat is er wanneer het ware rechtstreeks voortgaande van het Goddelijke van de Heer wordt verbonden met het ware dat indirect voortgaat, want dan is er doorvatting, zie nr. 7055; die verbinding is er vooral bij de engelen die in de derde of binnenste hemel zijn en de hemelsen worden genoemd; die hebben een uiterst diepe doorvatting van het ene en het andere ware en vandaar van de aanwezigheid van de Heer; de oorzaak hiervan is dat zij meer dan anderen in het goede zijn, want zij hebben het goede van de onschuld; daarom zijn zij de Heer het naast en in een bliksemend en als het ware een vlamkend licht, want zij zien de Heer als Zon, en die stralen van dit licht zijn zodanig vanwege de nabijheid.

Er wordt gezegd rechtstreeks van het Goddelijke voortgaande van de Heer, hoewel hier in de innerlijke zin over de Heer wordt gehandeld toen Hij in de wereld was en toen Hij Zijn Vader zoals van Hem gescheiden, aanriep; maar hoe het hiermee is gesteld, is eerder vele malen gezegd, namelijk dat het Goddelijke Zelf of Jehovah in Hem was, want Hij was van Jehovah ontvangen en daarom ook noemt Hij Hem Zijn Vader en Zichzelf de Zoon van Hem; maar de Heer was toen in een menselijke, zwak vanwege het overgeërfde uit de moeder en voor zoveel Hij daarin was, voor zoveel scheen Jehovah of het Goddelijke Zelf dat in Hem was,

afwezig; maar voor zoveel als de Heer in het verheerlijkt of Goddelijk gemaakt Menselijke was, voor zoveel was Jehovah of het Goddelijke Zelf aanwezig en in het Menselijke Zelf. Daaruit nu kan men weten hoe het wordt verstaan wanneer er wordt gezegd dat het ware dat rechtstreeks was voortgegaan uit het Goddelijke, uit het Goddelijke van de Heer was.

7059. Waarmee Hij hem gezonden had; dat dit betekent die voortgaan, namelijk de afzonderlijke dingen van de leer, staat vast uit de betekenis van gezonden worden, namelijk voortgaan, nrs. 2397, 4710.

7060. En al de tekenen die Hij hem geboden had; dat dit de verlichting betekent en daaruit tegelijk de bevestiging, staat vast uit de betekenis van de tekenen, namelijk de verlichting en de bevestiging van de waarheden, nr. 7012.

7061. En Mozes ging en Aharon; dat dit het leven van de verbinding betekent van het ene en het andere, namelijk van het rechtstreeks voortgaande van het Goddelijke van de Heer en van het ware dat indirect voortgaat, staat vast uit de betekenis van gaan, namelijk het leven, nrs. 3335, 3690, 4882, 5493; uit de uitbeelding van Mozes, dus het ware dat rechtstreeks uit het Goddelijke voortgaat, nrs. 7010, 7054; en uit de uitbeelding van Aharon, dus het ware dat indirect voortgaat van de Heer, nr. 7009; vandaar nu wordt, omdat zij tezamen gingen, het leven van de verbinding van het ene en het andere aangeduid.

7062. En zij vergaderden al de ouderen van de zonen Israëls; dat dit de voornaamste dingen betekent van de wijsheid die van de geestelijke Kerk is, staat vast uit de betekenis van de ouderen, namelijk de voornaamste dingen van de wijsheid, en die dus samenstemmen met het goede, nr. 6524; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk de geestelijke Kerk, nrs. 6426, 6637.

7063. En Aharon sprak al de woorden die Jehovah tot Mozes sprak; dat dit de leer vanuit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de leer, die door Aharon wordt uitgebeeld, dus het uitspreken en het prediken, nrs. 6987, 6999; uit de uitbeelding van Aharon, namelijk het ware dat indirect voortgaat van het Goddelijke van de Heer, dus de leer van het ware en het goede, nr. 6998, 7009; en uit de betekenis van de woorden die Jehovah tot Mozes sprak, dus vanuit het Goddelijke, dat wil zeggen door het ware dat rechtstreeks voortgaat van het Goddelijke van de Heer, dat door Mozes wordt uitgebeeld, nrs. 7010, 7054.

7064. En hij deed de tekenen voor de ogen van het volk; dat dit de bevestiging tot de bevatting betekent, staat vast uit de betekenis van de tekenen, namelijk de bevestiging van de waarheden en dus de erkenning ervan, nr. 6870; en uit de betekenis van de ogen, namelijk de dingen die van het innerlijk gezicht of het verstand zijn, nrs. 2701, 3820, 4403-4421, 4523-4534; dus is voor de ogen, voor het verstand of voor de bevatting.

7065. En het volk geloofde en zij hoorden; dat dit het geloof en de hoop betekent, staat vast uit de betekenis van geloven, namelijk geloven in de geestelijke zin of het geloof, waarover de nrs. 6956, 6970; en uit de betekenis van horen, namelijk gehoorzamen en eveneens waarnemen, nr. 5017; hier hoop hebben, want wie in het geloof en de gehoorzaamheid is, wanneer hij de bevestigingen opmerkt, krijgt hoop, want de hoop is daaruit.

7066. Dat Jehovah had bezocht de zonen Israëls, dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk waren, bevrijd en gezaligd worden door de komst van de Heer, staat vast uit de

betekenis van bezoeken, namelijk de bevrijding door de Komst van de Heer in de wereld, nr. 6895 en dus eveneens de zaliging; dat degenen die van de geestelijke Kerk waren, door de Komst van de Heer in de wereld als kind aangenomen en gezaligd werden, zie de nrs. 6854, 6914, 7035; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, dus de geestelijke Kerk, nrs. 6426, 6637; dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie de nrs. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6281, 6303, 6905.

7067. En dat Hij hun verdrukking had gezien; dat dit betekent na zulke grote verzoeken, staat vast uit de betekenis van de verdrukking dus de verzoeking, nr. 5356; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6426, 6637; ten aanzien van de verdrukking of de bestoking door de valsheden, dus ten aanzien van de verzoeken van hen die van de geestelijke Kerk waren, vóór de Komst van de Heer, zie de nrs. 6854, 6914, 7037.

7068. En zij neigden zich en zij bogen zich neder; dat dit de vernedering betekent, staat vast uit de betekenis van zich neigen en zich neerbuigen, namelijk de uitwerking van de vernedering, nrs. 2153, 6266.

Maar dat zich neigen de uiterlijke vernedering is en van hen die in het ware zijn; en dat zich neerbuigen de innerlijke vernedering is en van hen die in het goede zijn, zie nr. 5682; dat dit zo is, bleek meermalen uit hen die in het ware zijn en uit hen die in het goede zijn; zij die in het ware zijn, zijn als het ware star en staan rechtop alsof zij hard waren en wanneer zij zich voor het Goddelijke moeten vernederen, neigen zij alleen een weinig het lichaam; maar zij die in het goede zijn, zijn als het ware week en wanneer zij zich voor het Goddelijke vernederen, buigen zij tot aan de aarde toe neder; het ware immers zonder het goede is geheel en al star en wanneer het het goede als einddoel beoogt, begint dat starre week te worden; maar het goede is in zich week en het ware dat wordt ingeboezemd, wordt ook week, omdat het daar het goede wordt; de oorzaak ervan is dat het ware niet in de hemelse vorm geordend kan worden tenzij door het goede; vandaar is het in zich hard; de hemelse vorm immers is in allerhoogste mate vrij en van geen tegenstand; vandaar is het goede waarbij het ware naar behoren geordend is, eender en het is zoals gezegd, week.

VERVOLG OVER DE GEESTEN VAN DE PLANEET MERCURIUS

7069. Verder kan nog uit wat volgt duidelijk worden hoedanig de gemoedsaard is van de geesten die uit de planeet Mercurius zijn.

Men moet weten dat alle geesten, hoeveel het er ook zijn, mensen zijn geweest; het menselijk geslacht immers is de kweekplaats van de hemel; en verder dat geesten zelf geheel en al zodanig zijn als zij zijn geweest toen zij in de wereld leefden, want eenieder volgt zijn leven na; omdat dit zo is, kan de gemoedsaard van de mens van onverschillig welke aardbol gekend worden aan de gemoedsaard van de geesten die daar vandaan komen.

7070. Omdat de geesten uit Mercurius in de Grootste Mens betrekking hebben op het geheugen van zaken die aan de stoffelijke dingen zijn onttrokken, nr. 6808, willen zij daarom, wanneer iemand met hen over aardse, lichamelijke en louter wereldse dingen spreekt, die in

het geheel niet horen en wanneer zij gedwongen worden om daarover te horen, dan zetten zij die zaken in andere dingen om en meestal in het tegendeel, teneinde die te vermijden.

7071. Opdat ik zeker zou weten dat hun gemoedsaard zodanig is, was het geoorloofd weidegronden, stukken braakliggend terrein, tuinen, wouden en waterstromen voor hen uit te beelden, maar zij zetten die terstond in iets anders om; de weiden en de stukken braakliggend land verduisterden zij en zij vulden die door uitbeeldingen met slangen; de stromen maakten zij zwart zodat het water niet helder verscheen; toen ik vroeg waarom zij zo deden, zeiden zij dat zij niet over zulke dingen wilden denken, maar alleen over werkelijke dingen, die de erkenningen zijn van zaken die aan de stoffelijke dingen zijn onttrokken, vooral van zulke die in de hemelen bestaan.

7072. Daarna beeldde ik voor hen grotere en kleine vogels uit, zodanig als die op onze aarde zijn, want in het andere leven kunnen zulke dingen als het ware tot het levende toe worden uitgebeeld; de spraak van de geesten en de engelen is vol van die uitbeeldingen.

Toen zij die vogels zagen uitgebeeld, wilden zij die eerst veranderen, maar daarop verlustigden zij zich daarin en bleven rustig; de oorzaak hiervan was deze dat vogels de erkenningen van de dingen betekenen, daarover vloeiende toen eveneens het doorvatten ervan in; daarom onthielden zij zich ervan om die om te zetten in iets anders en ze zo af te keren van de ideeën van hun geheugen.

Daarna was het geoorloofd voor hen een hoogst bekoorlijke tuin uit te beelden vol lichtkronen en lichten; toen deden zij niets en bleven erdoor vastgehouden; de oorzaak hiervan was dat de luchters met de lampen waarheden betekenen die licht geven vanuit het goede; daaruit bleek, dat zij in de aanschouwing van stoffelijke dingen konden worden gehouden, als slechts tegelijk de betekenis ervan in de geestelijke zin wordt ingeboezemd; de dingen immers die van de geestelijke zin zijn, zijn onttrokken aan de stoffelijke dingen, maar worden uitgebeeld in de stoffelijke dingen.

7073. Bovendien sprak ik met hen over schapen en lammeren, maar daarover wilden zij niets horen, omdat die door hen als aardse objecten werden gezien; de oorzaak ervan was dat zij niet verstonden wat onschuld is, die de lammeren betekenen; wat daaruit werd bemerkt dat zij, toen ik sprak dat lammeren ook niet in de hemel als lammeren uitgebeeld verschijnen, maar dat daar, wanneer zij worden genoemd, in hun plaats de onschuld wordt doorvat, toen zeiden zij dat zij niet wisten wat onschuld is, maar alleen daarvan wisten wat het woord zelf betreft; de oorzaak hiervan is dat zij slechts worden aangedaan door erkenningen, maar niet door nutten, die de einddoelen van de erkenningen zijn, nr. 6815; dus kunnen zij, omdat zij niet door de einddoelen van de erkenningen worden aangedaan, ook niet vanuit innerlijke doorvatting weten wat onschuld is.

7074. Enige geesten van de aardbol van Mercurius kwamen tot mij; zij waren gezonden door anderen om te horen wat er bij mij aan de hand was; en aan hen sprak een van de geesten van onze aarde, dat zij aan hun metgezellen zouden zeggen dat zij niet anders dan het ware zouden spreken, en niet, zoals zij gewoon zijn te doen, aan hen die vragen stellen tegengestelde dingen zouden voorhouden; want indien de een of andere geest van onze aarde zo deed, dan zou hij gestraft worden.

Maar toen antwoordde het gezelschap, dat op een afstand was en waaruit die geesten waren uitgezonden, dat indien zij daarom gestraft zouden worden, allen zouden worden gestraft, aangezien zij uit een voortdurende gewoonte niet anders kunnen doen; zij zeiden dat zij, wanneer zij met de mensen van hun aardbol spreken, eveneens zo doen; maar niet met de bedoeling om hen te bedriegen, maar om hun het verlangen naar weten in te blazen; wanneer

immers tegengestelde dingen worden voorgehouden en zij dingen op een bepaalde manier verbergen, dan wordt de begeerte tot weten opgewekt en dan wordt uit de ijver om die dingen uit te vorsen, het geheugen verrijkt.

7075. Over diezelfde zaak sprak ik met hen eveneens een andere keer; en omdat ik wist dat zij met de mensen van hun aardbol spraken, vroeg ik hoe zij hun bewoners onderricht gaven; zij zeiden dat zij hen niet daarover onderrichten hoe het met een bepaald iets gesteld is, maar dat zij toch enig besef daarover inboezemen, opdat daardoor de begeerte tot weten wordt gevoed en groeit; want indien zij op alle zaken zouden antwoorden, dan zou de begeerte vergaan; zij voegden daaraan toe, dat zij tegengestelde dingen voorhouden ook ter wille hiervan dat de waarheid daarna des te beter zal verschijnen; want elke waarheid verschijnt naar gelang van haar betrekking tot het tegengestelde.

7076. Zij hebben tot gewoonte om aan niemand iets te zeggen dat zij bepaalde zaken weten, maar toch van iedereen te willen weten de zaken die zij weten; maar met hun gezelschap vergemeenschappen zij alle dingen en wel dermate dat alles wat de een weet, allen weten en wat allen weten, eenieder weet.

7077. Omdat de geesten van Mercurius zodanig zijn en voortdurend een overvloed hebben aan erkentissen, hebben zij een zekere mate van trots, nr. 6813; vandaar menen zij dat zij zóveel dingen weten dat men nauwelijks meer kan weten; maar er werd hun door geesten van onze aarde gezegd, dat zij niet vele dingen weten, maar weinige en dat de dingen die zij niet weten, naar verhouding oneindig vele zijn; en dat de zaken die zij niet weten, ten opzichte van de zaken die zij weten, zijn zoals de wateren van de grootste oceaan ten opzichte van een heel klein bronnetje.

Opdat zij zouden weten, dat dit zo was, werd het gegeven dat een bepaalde engelgeest met hen zou spreken en hun in het algemeen zou zeggen wat zij wisten en wat zij niet wisten; en dat het oneindig vele dingen waren die zij niet wisten; en verder dat zij tot in eeuwigheid zelfs niet de algemeenheden van de dingen zouden kunnen weten.

Hij sprak door middel van ideeën van de engelen, veel vaardiger dan zij en omdat hij ontdekte wat zij wisten en wat zij niet wisten, werden zij met verbijstering geslagen.

Daarna zag ik een andere engel met hen spreken; die verscheen op enige hoogte naar rechts; hij somde zeer vele dingen op die zij niet wisten en daarna sprak hij met hen door veranderingen van staat, waarvan zij zeiden dat zij die niet verstonden; toen sprak hij tot hen dat elke verandering van staat oneindig vele dingen bevat en eveneens ieder kleinste deel van die verandering.

Toen zij dit gehoord hadden, begonnen zij, omdat zij in de trots vanwege de erkentissen waren geweest, zich te vernederen; die vernedering werd uitgebeeld door een omlaag laten van hun rol – want die schare verscheen toen zoals een rol, vooraan naar links op een zekere afstand in het vlak van de streek onder de navel – maar de rol verscheen zoals uitgehold in het midden en aan de zijden verhoogd; er werd ook een heen en weer wiegelen bemerkt en er werd hun ook gezegd wat dat betekende, dat wil zeggen, wat zij dachten in hun vernedering; en dat degenen die aan de zijden verhoogd verschenen, nog niet in enige vernedering waren en ik zag dat de rol werd gescheiden en dat degenen die nog niet in de vernedering waren, naar hun kring werden verwezen, terwijl de overigen op hun plaats bleven.

Omdat de geesten van de planeet Mercurius de geesten van onze aarde ontvluchten vanwege de stoffelijke dingen waarin dezen zijn en zij gevraagd hadden of die wel engelen konden worden, nr. 6929, kregen zij nu ten antwoord dat de engel die met hen had gesproken, van deze aarde was geweest.

7078. Men moet weten dat de geesten van andere aardbollen niet verschijnen binnen de sfeer waar de geesten van onze aarde zijn, maar daarbuiten, sommigen op een grotere en sommigen op een kleinere afstand en eveneens in verschillende hemelstreken; de oorzaak ervan is dat geesten van de ene aardbol niet van eenzelfde gemoedsaard en een eender leven zijn als de geesten van een andere aardbol en verder omdat zij in de Grootste Mens andere gebieden samenstellen; de ongelijkheid van de staat van leven maakt die schijn; maar in de binnenste hemel verschijnen zij niet wederzijds van elkaar gescheiden.

De geesten van Mercurius echter verschijnen niet in een bepaalde hemelstreek, noch op een bepaalde afstand, maar zij verschijnen nu eens naar voren, dan weer naar links, dan weer enigszins aan de rug; de oorzaak ervan is dat het hun geoorloofd is om het heelal te doorzwerven ten einde zich erkennenissen te verwerven en zo het geheugen te verrijken.

Hun planeet vertoont zich aan de geesten aan de rug, eender ook de zon van de wereld, wanneer zij daarover denken, want daarvan verschijnt hoegenaamd niets; dat zij zich aan de rug vertoont, heeft als oorzaak dat de zon van de wereld voor hen die in het andere leven zijn, geheel en al duister en donkerheid is; de Zon van de hemel echter of de Heer, verschijnt naar voren vóór het rechteroog, omdat zij daaruit alle licht hebben; het rechteroog immers stemt overeen met het verstandelijk gezicht, niet alleen voor zover het wordt belicht door het ware, maar ook voor zover het wordt verlicht door het goede, nr. 4410; zo ziet dus de Heer de mens aan uit het goede en verlicht Hij hem door het goede.

7079. Het vervolg over de geesten van de planeet Mercurius aan het einde van het volgende hoofdstuk.

